

Inspraaknotitie 3e wijziging LAP

Voor de 3e wijziging van het
Landelijk afvalbeheerplan 2002-2012

18 mei 2006

LET OP

Het LAP wordt op een beperkt aantal punten gewijzigd,
maar toch is er een inspraaknotitie die behoorlijk van omvang is.
Vreemd?
Niet helemaal.

In deze inspraaknotitie zijn namelijk zowel
de wijzigingen op hoofdlijnen opgenomen (hoofdstuk 3)
als de belangrijkste, letterlijk gewijzigde teksten van het LAP (hoofdstuk 4 en 5).

Wilt u alleen maar snel inzicht krijgen in het hoe en waarom van de wijziging?
Lees dan alleen hoofdstuk 3, dan bent u in 8 bladzijden klaar.

Wilt u echter ook graag zien hoe precies
de tekst van een bepaald hoofdstuk van het beleidskader wordt gewijzigd
of hoe de wijzigingen doorwerken in bepaalde sectorplannen?
Kijk dan in hoofdstuk 4 of 5 naar de betreffende teksten.

En het LAP-2?
Dat komt er in 2008 (zie paragraaf 3.14.1).

1	Inleiding en leeswijzer	3
2	Ter inzage leggen en inspreken	5
3	De wijzigingen op hoofdlijnen	6
3.1	Verbranden van gevaarlijke afvalstoffen: sluiten van de DTO's	6
3.2	Verbranden van niet-gevaarlijke afvalstoffen: openen van de landsgrenzen	6
3.3	Storten van gevaarlijk afval: sluiten van de C2-deponie	7
3.4	Toetsingskader bij uitvoer: Nederlandse criteria gebruiken bij beoordeling nuttige toepassing buitenland	7
3.5	Handelingen met waterige afvalstromen	8
3.6	Toetsingskader bij in- en uitvoer: eerste handeling bij materiaal terugwinning	8
3.7	Toetsingskader bij in- en uitvoer: eerste handeling bij thermische verwerking	9
3.8	Het beheer van specifiek ziekenhuisafval	9
3.9	CO ₂ opslag in de diepe ondergrond	10
3.10	Aanpassing van cijfers over afvalaanbod en de doelstelling voor nuttige toepassing	10
3.11	Opheffen bestuurlijk AOO en Stichting Bureau AOO	11
3.12	Inzameling en verwerking van afgewerkte olie	11
3.13	Algemene of afzonderlijke kennisgevingen	12
3.14	Overige aandachtspunten	12
4	Wijzigen van het beleidskader	14
5	Wijzigen van de sectorplannen	34
Bijlage 1	LAP-wijziging van mei 2004	63
Bijlage 2	LAP-wijziging van mei 2005	64

1 Inleiding en leeswijzer

Het Landelijk afvalbeheerplan 2002-2012 (LAP) is op 27 januari 2003 vastgesteld en op 3 maart 2003 in werking getreden (Stcrt. 23, 2003). Daarna is het LAP tweemaal gewijzigd.

De eerste wijziging is vastgesteld op 22 maart 2004 en op 18 mei 2004 in werking getreden (Stcrt. 74, 2004; zie bijlage 1 van deze inspraaknotitie). De belangrijkste aanleiding voor deze wijziging waren twee uitspraken van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen over het onderscheid tussen verbranden van afvalstoffen als vorm van nuttige toepassing en verbranden als vorm van verwijdering. Daarnaast zijn vanwege de uitvoerbaarheid de passages over de kennisgeving bij in- en uitvoer aangepast en zijn de teksten over het vergunningenstelsel voor het inzamelen van scheepsafvalstoffen in lijn gebracht met het Besluit inzamelen afvalstoffen.

De tweede wijziging is vastgesteld op 29 maart 2005 en op 5 mei 2005 in werking getreden (Stcrt. 66, 2005; zie bijlage 2 van deze inspraaknotitie). De aanleiding voor deze wijziging waren diverse uitspraken van de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State over de paragraaf in het LAP waarin wordt voorgeschreven op welke wijze moet worden gegarandeerd dat afzonderlijke vrachten afvalstoffen waarop een algemene kennisgeving bij in- en uitvoer voor sorteren betrekking heeft, dezelfde fysische en chemische eigenschappen hebben. Ook was deze wijziging noodzakelijk om uitwerking te geven aan toezeggingen van Nederland aan de Europese Commissie op dit punt.

De voorliggende inspraaknotitie bevat het voornemen om het LAP voor de derde keer te wijzigen. Daar zijn diverse redenen voor, zoals het sluiten van de DTO's en de C2-deponie van AVR-Nutsbedrijven Gevaarlijk Afval, het besluit om op 1 januari 2007 de landsgrenzen voor verbranden van niet-gevaarlijk afval als vorm van verwijderen te openen, uitspraken van de Raad van State over de "eerste handeling", nieuwe internationale regelgeving, nieuwe technische inzichten inzake het verwerken van bepaalde afvalstoffen en knelpunten die optreden bij uitvoering van de EVOA.

Wijzigen van het LAP betekent niet het verwerken van de voortgang van het LAP

Deze derde wijziging heeft tot doel om onderwerpen te wijzigen waarmee door bestuursorganen bij de uitvoering van het afvalbeheer rekening moet worden gehouden. De wijziging heeft dus niet tot doel om de voortgang van bepaalde acties in het LAP te verwerken.

Als voorbeeld het onderdeel producentenverantwoordelijkheid. In het LAP is in paragraaf 5.8 een aantal producten genoemd, waarvoor tijdens de planperiode wordt bezien of introductie van producentenverantwoordelijkheid kan bijdragen aan een beter beheer van die producten in het afvalstadium. Inmiddels is duidelijk in hoeverre de invoering van producentenverantwoordelijkheid voor die producten gewenst is. Die informatie is opgenomen in de Voortgangsrapportage LAP van oktober 2005, maar leidt niet tot een aanpassing van paragraaf 5.8 van het LAP. Er is hier immers sprake van voortgang van acties en niet van gewijzigd beleid.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is informatie opgenomen over het ter inzage leggen van deze notitie en het inspreken.

In hoofdstuk 3 worden de belangrijkste wijzigingen van het LAP op hoofdlijnen besproken. Deze wijzigingen leiden tot diverse aanpassingen van de teksten van het LAP. Dat kunnen aanpassingen zijn van enkele woorden tot hele paragrafen. Om de omvang van deze inspraaknotitie te beperken, zijn in de hoofdstukken 4 en 5 alleen de belangrijkste en grote tekstuele aanpassingen van respectievelijk het beleidskader en de sectorplannen opgenomen en niet alle aanpassingen van slechts enkele woorden of zinsdelen.

Waar dat zinvol is, worden de tekstvoorstellen als volgt gepresenteerd:

- bestaande LAP teksten die vervallen, zijn doorgestreept: ~~vervallen tekst~~
- nieuwe teksten zijn onderstreept: nieuwe tekst

De capaciteitsplannen worden ook op onderdelen gewijzigd. Deze wijzigingen komen inhoudelijk overeen met de wijzigingen van het beleidskader en de sectorplannen. Er zijn geen onderwerpen die wel in de capaciteitsplannen en niet in het beleidskader of de sectorplannen worden gewijzigd. Het opnemen van de letterlijke tekstwijzigingen van de capaciteitsplannen in deze inspraaknotitie zou inhoudelijk niets toevoegen en alleen maar neerkomen op het herhalen van met name gewijzigde beleidskader teksten. Daarom zijn in deze inspraaknotitie de letterlijke tekstwijzigingen van de capaciteitsplannen niet opgenomen.

2 Ter inzage leggen en inspreken

Deze inspraaknotitie ligt van 1 juni 2006 tot en met 14 juli 2006 voor inspraak ter inzage. De inspraakperiode is aangekondigd in de Staatscourant en twee landelijke dagbladen. Tijdens de inspraakperiode kan iedereen de notitie inzien en erop reageren.

De inspraaknotitie is ter inzage gelegd in de bibliotheek van het ministerie van VROM, Rijnstraat 8 in Den Haag.

De inspraaknotitie kan worden ingezien en gedownload van

- www.vrom.nl/lap
- www.senternovem.nl/uitvoeringafvalbeheer.

De notitie kan telefonisch of via e-mail worden opgevraagd bij het Ministerie van VROM:

- telefoon: 070 – 339 46 40 (mw. Amiena Gafoer)
- e-mail: amiena.gafoer@minvrom.nl.

Inspraakreacties, met vermelding van “inspraak 3^e wijziging LAP”, kunnen tot en met 18 juli 2006 schriftelijk worden ingediend bij:

Ministerie van VROM
DGM/SAS/AAB
IPC 645
Postbus 30945
2500 GX Den Haag

3 De wijzigingen op hoofdlijnen

In dit hoofdstuk worden de wijzigingen van het LAP op hoofdlijnen beschreven en onderbouwd. In de hoofdstukken 4 en 5 zijn de daadwerkelijke tekstwijzigingen opgenomen.

3.1 Verbranden van gevaarlijke afvalstoffen: sluiten van de DTO's

Medio 2004 hebben de Staat en AVR-Nutsbedrijf Gevaarlijk Afval BV besloten om de bestaande concessieovereenkomst voor het verwerken van specifieke gevaarlijke afvalstoffen op het onderdeel 'verbranden' voortijdig te beëindigen. De redenen daarvoor waren de sterk oplopende verliezen bij het verbranden als vorm van verwijderen van gevaarlijke afvalstoffen en het ontbreken van uitzicht op verbetering. Het besluit is per brief van 23 augustus 2004 door de Staatsecretaris van VROM aan de Voorzitter van de Tweede Kamer medegedeeld (29 200 XI, nr. 131). Gevolg van dit besluit is dat de DTO's vanaf 1 januari 2005 niet meer in gebruik zijn en Nederland vanaf die datum dus niet meer beschikt over specifieke verbrandingscapaciteit voor het verwerken van DTO-afvalstoffen. Voor het verbranden is Nederland nu voornamelijk aangewezen op de daarvoor in het buitenland (ruimschoots) beschikbare capaciteit.

Wijziging van het LAP

Het hiervoor staande en de consequenties hiervan worden op diverse plaatsen in het beleidskader en de sectorplannen verwerkt. Strekking van die teksten is dat ontdoeners hun te verbranden gevaarlijke afvalstoffen niet meer hoeven aan te leveren bij AVR-Nutsbedrijven Gevaarlijk Afval, in- en uitvoer van deze afvalstoffen voor verbranden als vorm van verwijderen vanaf 1 januari 2005 is toegestaan en de capaciteitsregulering voor verbranden als vorm van verwijderen van gevaarlijke afvalstoffen is opgeheven. Dat laatste houdt onder meer in dat de AVI's ook gevaarlijk afval mogen verbranden, uiteraard voor zover hun vergunning dat toestaat.

3.2 Verbranden van niet-gevaarlijke afvalstoffen: openen van de landsgrenzen

In het LAP is aangekondigd dat de landsgrenzen voor verbranden als vorm van verwijderen van niet-gevaarlijk afval kunnen vervallen op het moment dat een gelijkwaardig speelveld is bereikt met de omliggende landen. Het LAP spreekt de verwachting uit dat een dergelijke situatie begin 2006 is bereikt. In het onderzoek "Grenzenloos verbranden in 2006" is uitgebreid aandacht besteed aan de open grenzen problematiek en is informatie aangedragen om de besluitvorming te ondersteunen. Op basis van de rapportages van het onderzoek en overleg met diverse betrokkenen heeft de Staatssecretaris van VROM besloten om de landsgrenzen voor verbranden als vorm van verwijderen op 1 januari 2007 te openen.

Wijziging van het LAP

In het LAP zal worden opgenomen dat de landsgrenzen voor verbranden als vorm van verwijderen op 1 januari 2007 komen te vervallen en dat daarna dus geen beleidsbeperkingen meer worden opgelegd aan in- en uitvoer van afvalstoffen voor verbranden, ook niet als invoer leidt tot verdringing van Nederlands brandbaar afval uit de Nederlandse AVI's. Uiteraard blijft wel de EVOA van toepassing.

3.3 Storten van gevaarlijk afval: sluiten van de C2-deponie

De eerder genoemde concessieovereenkomst voor het verwerken van specifieke gevaarlijke afvalstoffen tussen de Staat en AVR-Nutsbedrijf Gevaarlijk Afval BV bevat naast het verbranden van gevaarlijk afval in DTO's ook de exploitatie van de C2-deponie. Inmiddels is besloten om ook dat onderdeel van de overeenkomst voortijdig te beëindigen en de C2-deponie te sluiten. Redenen daarvoor zijn het sterk verminderd aanbod van gevaarlijk afval, de technische staat van de deponie met bijbehorende voorzieningen en nieuwe Europese regelgeving voor storten.

Met het beëindigen van ook dit onderdeel van de concessieovereenkomst is er voor AVR ook geen acceptatieplicht meer voor C2-afval.

Wijziging van het LAP

In het LAP wordt opgenomen dat de C2-deponie niet langer beschikbaar is voor het (tijdelijk) opslaan van C2-afvalstoffen en dat AVR geen acceptatieplicht meer heeft voor deze afvalstoffen. C2-afvalstoffen moeten nu in Nederland op een andere manier worden verwerkt. Als alternatieve verwerking niet mogelijk is of als de kosten van het alternatief hoger zijn dan 150% van de kosten van storten (inclusief Wbm-heffing) op een Nederlandse stortplaats, dan mogen de afvalstoffen op een Nederlandse stortplaats worden gestort. Als alternatieve verwerking en storten in Nederland niet mogelijk zijn, mag uitvoer plaatsvinden.

3.4 Toetsingskader bij uitvoer: Nederlandse criteria gebruiken bij beoordeling nuttige toepassing buitenland

Het Hof van Justitie van de Europese gemeenschappen heeft in zaak C-277/02 (16 december 2004, EU-Wood-Trading) uitgesproken dat in het kader van de EVOA de bevoegde autoriteit van verzending op basis van criteria die gelden in het eigen land bezwaar kan maken tegen uitvoer voor nuttige toepassing als men van mening is dat de nuttige toepassing in het land van bestemming risico's met zich meebrengt voor de volksgezondheid en het milieu. De lidstaat kan alleen bezwaar maken als de eigen nationale normen, met eerbiediging van het evenredigheidsbeginsel, geschikt zijn om de nagestreefde doelstellingen (het voorkomen van gevaar voor de menselijke gezondheid en het milieu) te verwezenlijken en niet verder gaan dan hetgeen noodzakelijk is om die doelstellingen te bereiken. De risico's moeten niet worden beoordeeld op basis van algemene overwegingen, doch op basis van relevant wetenschappelijk onderzoek.

Mocht een bevoegd gezag om genoemde reden geen toestemming geven voor uitvoer voor nuttige toepassing en de betreffende kennisgever maakt daar bezwaar tegen, dan is het aan de nationale rechter om te beoordelen of de nationale normen zijn toegepast op een wijze die strijdig is met het evenredigheidsbeginsel.

In zaak C-215/04 (16 februari 2006, l'Ostre Landsret) heeft het Hof uitgesproken dat de kennisgever niet kan worden verplicht om te bewijzen dat de nuttige toepassing in het land van bestemming gelijk is aan het niveau dat wordt vereist in het land van herkomst.

De strekking van het hiervoor staande is verwerkt in de wijziging van de EVOA, die in 2007 in werking zal treden.

Wijziging van het LAP

In paragraaf 12.3 (Toetsingskader in- en uitvoer, In- en uitvoer voor nuttige toepassing binnen de EU) wordt opgenomen dat het bevoegd gezag van het land van herkomst een uitvoer voor nuttige toepassing kan weigeren wanneer zij van mening is dat de nuttige toepassing in het land van bestemming risico's voor de volksgezondheid en het milieu tot gevolg heeft die niet zouden optreden als het afval in het land van herkomst nuttig zou worden toegepast. De bewijslast voor de weigering (wetenschappelijke onderbouwing van de risico's) berust bij de bevoegde autoriteit van het land van herkomst.

3.5 Handelingen met waterige afvalstromen

De huidige paragraaf 4.5.5 van het LAP beleidskader (Handelingen met waterige afvalstromen) leidt in de uitvoeringspraktijk tot verschillende problemen. Zo blijkt het onderscheid tussen steekvast en vloeibaar afval niet altijd eenvoudig te maken en worden sommige handelingen (zoals het destilleren van antivries en het terugwinnen van metalen uit vloeibare afvalstromen) vanwege het aandeel water vaak als verwijderen bestempeld.

Belangrijkste nadelen van dat laatste is dat deze kwalificatie afwijkt van de zienswijze van omringende lidstaten en dat beleidskader en sectorplannen niet altijd even goed aansluiten. Ook leidt deze paragraaf tot veel discussies tussen SenterNovem/Uitvoering Afvalbeheer, kennisgevers en andere lidstaten over de juiste indeling op het formulier, waarbij de milieuhygiënische relevantie ontbreekt.

Wijziging van het LAP

Gelet op het hiervoor staande wordt de bestaande paragraaf 4.5.5 geschrapt en wordt bij het beoordelen of een handeling met waterige afvalstromen nuttige toepassing of verwijdering is, het water buiten beschouwing gelaten, behalve bij verbranden (R1-D10). Dit betekent bijvoorbeeld dat een stroom die voor meer dan 50% uit water bestaat nuttig wordt toegepast als van het niet-waterige deel minstens 50% nuttig wordt toegepast. Wordt dezelfde stroom echter verbrand in bijvoorbeeld een cementoven, dan wordt het water wel meegerekend en is in dit geval sprake van verwijdering.

Naast het beleidskader worden enkele sectorplannen op gelijke wijze gewijzigd.

3.6 Toetsingskader bij in- en uitvoer: eerste handeling bij materiaal terugwinning

In het huidige LAP wordt met name bij in- en uitvoer voor het onderscheid tussen nuttige toepassing en verwijdering gekeken naar alle handelingen die een afvalstof ondergaat. Dat leidt er soms toe dat de eerste handeling die de afvalstof in het buitenland ondergaat de karakterisering krijgt van een handeling die pas later met de behandelde afvalstoffen plaatsvindt. Zo wordt sorteren van afval als nuttige toepassing bestempeld (bijvoorbeeld R5, recycling/terugwinning van andere anorganische stoffen) als na het sorteren ten minste 50% van de sorteerfracties nuttig wordt toegepast.

De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft inmiddels enkele uitspraken gedaan die betrekking hebben op de eerste handeling, in het bijzonder het mengen en sorteren als eerste handeling (200402810/1 en 200402810/2 van 19 mei 2004, 200403888/2 van 20 juni 2004, 200404406/1 van 2 juli 2004, 200403015/1 en 200403014/1 beide van 2 maart 2005). Hierin merkt de Raad van State mengen en sorteren aan als zelfstandige handeling. Volgens de Raad kan een handeling slechts onder R3, R4 en R5 worden ingedeeld, wanneer sprake is van daadwerkelijke inzet van de teruggewonnen stof. Enkel de handeling sorteren kan dus niet onder R3, R4 of R5 worden ingedeeld, omdat de organische stoffen (R3) metalen (R4) en anorganische stoffen (R5) worden afgescheiden op een zodanige wijze dat ze geschikt zijn voor nuttige toepassing elders of in een later stadium. Hetzelfde geldt voor mengen. Deze activiteit kan niet als nuttige toepassing worden bestempeld, omdat door mengen een mengsel ontstaat dat later en/of elders nuttig toepasbaar is. De gesorteerde stof respectievelijk het ontstane mengsel moet volgens de Raad daadwerkelijk in een procédé worden toegepast om de handeling onder te kunnen brengen onder R3, R4 of R5 van bijlage IIB van de kaderrichtlijn.

De voorzitter van de afdeling heeft geoordeeld dat wanneer een sorteerhandeling niet kan worden ingedeeld onder één van de R-handelingen, het dan gaat om een verwijderingshandeling

De uitspraken van de Raad van State kunnen consequenties hebben voor veel andere handelingen die niet zelf de feitelijke nuttige toepassing van afvalstoffen inhouden. Zo moet bijvoorbeeld de in- en uitvoer van een mengsel van metalen als verwijdering worden gekwalificeerd, als de ontvanger alleen maar de metalen scheidt in ferro en non-ferro en de feitelijke nuttige toepassing van deze gescheiden metalen bij een ander bedrijf plaatsvindt. Composteren wordt een handeling van verwijdering als het toepassen van de compost niet plaatsvindt bij de composteerder. Op zich hoeven deze andere kwalificaties geen consequenties te hebben voor de beoordeling van kennisgevingen voor in- en uitvoer, want ook al wordt een dergelijke handeling van nuttige toepassing verandert in verwijdering, dan nog kan toestemming worden verleend. Het wordt echter een probleem als andere lidstaten het niet eens zijn met de (nieuwe) Nederlandse indeling en daardoor kennisgevingen worden geweigerd op basis van een verkeerde indeling.

Wijziging van het LAP

Om het hiervoor genoemde probleem te ondervangen, wordt bij het karakteriseren van de (voor)behandeling nog wel rekening gehouden met de vervolgbewerking, maar krijgen de (voor)behandelingen niet meer de indeling van de vervolgbewerking. De (voor)behandeling wordt namelijk als aparte handeling beschouwd.

Dit betekent dat de (voor)behandeling niet langer wordt gekarakteriseerd als R3, R4 of R5, maar als R12: uitwisseling van afvalstoffen voor een van de onder R1 tot en met R11 genoemde behandelingen. De strekking van de wijziging is dat als afval mechanisch, thermisch, biologisch of fysisch wordt voorbehandeld, de handeling wordt aangemerkt als R12 wanneer vast staat dat in totaal ten minste 50 gewichtsprocent van het niet-waterige deel van het inkomende afval (dat wil zeggen buiten eventuele toevoegingen) uiteindelijk wordt verwerkt conform één van de wijzen als bedoeld onder de categorieën R1 t/m R11 van de kaderrichtlijn. Wordt dit percentage niet gehaald, dan wordt de handeling aangemerkt als een handeling van verwijdering. In het LAP zal deze beleidslijn met enkele voorbeelden worden verduidelijkt.

Met de keuze voor R12 sluit de wijziging van het LAP aan bij de komende aanpassing van de EVOA (2007), waarin in de definities meer expliciet dan nu het geval is, wordt aangegeven dat de handelingen R12 en R13 en D13 t/m D15 met name moeten worden gezien als handelingen van “voorlopige nuttige toepassing” respectievelijk “voorlopige verwijdering”. Dit betekent dat de handeling hiermee niet is afgerond en dat vervolgbewerkingen relevant kunnen zijn voor de juiste indeling.

3.7 Toetsingskader bij in- en uitvoer: eerste handeling bij thermische verwerking

Naast de in de vorige paragraaf genoemde uitspraken over de eerste (voorbe)handelingen bij recycling/terugwinning/regeneratie van materialen, heeft de Raad van State ook uitspraken gedaan over thermische processen waarin afvalstoffen worden verwerkt (200100141/1 van 22 oktober 2003, 200408850/1 van 30 maart 2005 en 200507119/1 van 29 september 2005). De Raad is van mening dat bij dergelijke processen de eerste handeling altijd bestaat uit het verbranden van afvalstoffen, ook in situaties waar het te verwerken afval nauwelijks tot geen organisch materiaal bevat en er chemisch gezien geen oxidatie van de afvalstof plaatsvindt. De uitspraak geldt zelfs voor situaties waarin een afvalstof om een andere reden dan verbranden in een thermisch proces wordt ingebracht. Gevolg van deze uitspraak is dat bij thermische processen alleen nog maar sprake kan zijn van R1 (hoofdgebruik als brandstof of een andere wijze van energieopwekking) of D10 (verbranding op land).

Voor bijvoorbeeld de cementovens heeft deze uitspraak tot gevolg dat het proces niet meer als R5 kan worden gekarakteriseerd als een afvalstof specifiek in de oven wordt ingebracht om in de cementklinker te worden opgenomen (bijvoorbeeld bleekarde, meer dan 80% anorganisch). In dit geval zal het proces als D10 worden gekarakteriseerd, omdat de betreffende afvalstof minder dan 50 gewichtsprocent organisch materiaal bevat. Dit betekent overigens niet dat de uitvoer van een dergelijke afvalstof naar een cementoven niet meer kan worden toegestaan. Deze uitvoer kan namelijk nog steeds worden vergund, mits op de kennisgeving D10 is opgenomen.

Wijziging van het LAP

Het hiervoor staande betekent dat de huidige LAP-paragraaf 4.5.4 (Verbranden op land en terugwinning van overige anorganische stoffen (D10-R1/R5)) wordt geschrapt.

In de paragraaf ‘Verbranden op land en nuttig toepassen als brandstof (D10-R1)’ wordt toegevoegd dat in installaties waarin verbranding van afvalstoffen plaatsvindt (zoals cementovens) alleen sprake kan zijn van de handeling ‘verbranden’ (R1 of D10) en dat in dergelijke installaties geen andere R- of D-handeling kan plaatsvinden.

3.8 Het beheer van specifiek ziekenhuisafval

In het LAP is aangekondigd dat een onderzoek wordt uitgevoerd naar de verwijderingsstructuur van specifiek ziekenhuisafval. In het onderzoek, dat begin 2006 is afgerond, is aandacht besteed aan de definitie van specifiek ziekenhuis afval, de verwijderingsstructuur (met name de positie van de ZAVIN) en het zelfverzorgingsbeginsel.

De huidige afbakening van specifiek ziekenhuis afval is gebaseerd op een aantal stromen dat om diverse redenen (ethische, esthetische, chemische gevaren, potentieel infectieus) een aparte beheerstructuur vereist.

Bij het bepalen van de nieuwe definitie is de gevaarsbenadering verruild voor een risicobenadering, in lijn met onder meer de systematiek van de transportwetgeving (ADR) en de arbowetgeving.

Uit onderzoek is gebleken dat het onder bepaalde voorwaarden mogelijk is om afval met een infectierisico te decontamineren, dat wil zeggen dat ziekmakende organismen worden gedood. In dat geval worden de gevaaraspecten weggenomen en kan alsnog verwijdering in een AVI plaatsvinden. Gelet hierop wordt het beleid aangepast: ondoeners kunnen er voor kiezen om hun specifiek ziekenhuisafval via de ZAVIN route te blijven afvoeren of men kan decontamineren gevolgd door afvoer naar een AVI.

Het streven is om in de verwijderingssector van specifiek ziekenhuisafval meer marktwerking in te voeren, net als bij het verbranden als vorm van verwijderen van andere afvalstoffen. Dat zou betekenen dat in- en uitvoer van specifiek ziekenhuisafval mogelijk moet zijn. Er is op dit moment echter een aantal onzekerheden in deze markt, waaronder het beschikbaar zijn van voldoende verwerkingscapaciteit in het buitenland. Daarom worden de landsgrenzen voor een overgangperiode van 3 jaar gesloten gehouden. In principe wordt op 1-1-2010 de uitvoer van niet gedecontamineerd afval met een infectierisico naar een buitenlandse verwerker toegestaan. Mochten echter vóór die datum in Nederland excessieve prijsstijgingen bij het verwijderen van specifiek ziekenhuisafval optreden, dan kan de Staatssecretaris van VROM besluiten om eerder uitvoer toe te staan.

Wijziging van het LAP

In het beleidskader van het LAP wordt opgenomen dat vanaf 1-1-2007 ondoeners de mogelijkheid hebben om hun specifieke ziekenhuisafval te decontamineren en daarna als gewoon bedrijfsafval af te voeren naar een AVI in Nederland of het buitenland. Verder wordt aangegeven dat uitvoer van specifiek ziekenhuisafval vanaf 1-1-2010 wordt toegestaan. Voor invoer blijft het huidige beleid van kracht, dat wil zeggen dat invoer mag plaatsvinden, zolang daarmee de verwijdering van Nederlands specifiek ziekenhuisafval niet in gevaar komt.

Sectorplan 10 van het LAP wordt voor het grootste deel herzien: het krijgt een andere titel, er wordt een nieuwe definitie opgenomen, de afbakening wordt uitgebreid behandeld en onderbouwd en de minimumstandaard wordt aangepast (decontaminatieprocessen kunnen worden vergund). In hoofdstuk 5 van deze inspraaknotitie is het nieuwe sectorplan in zijn geheel opgenomen.

3.9 CO₂ opslag in de diepe ondergrond

Zowel nationaal als internationaal wordt in het kader van het klimaatbeleid de opslag van CO₂ in de (diepe) ondergrond genoemd als een optie om de uitstoot van CO₂ te beperken. De Nederlandse overheid staat positief tegenover een dergelijke opslag, in het bijzonder in lege gasvelden. Er is in Nederland één demonstratieproject offshore uitgevoerd, waarbij jaarlijks 20 kton CO₂ in een leeg gasveld is geïnjecteerd. De Nederlandse overheid wil meer ervaring opdoen met CO₂-opslag in ondergrondse reservoirs (ook andere reservoirs dan gasvelden) en daarvan leren wat in Nederland mogelijk is en onder welke voorwaarden. Daarom willen de ministeries van EZ en VROM diverse proefprojecten voor ondergrondse opslag van CO₂ financieel en inhoudelijk ondersteunen.

Als CO₂ wordt opgeslagen in de diepe ondergrond en dan dus niet meer in de atmosfeer wordt geloosd, is sprake van het opbergen van afvalstoffen. Hierop is paragraaf 18.4 van het LAP van toepassing. Het in de (diepe) ondergrond opbergen van CO₂ is echter destijds niet meegenomen bij het opstellen van de huidige paragraaf 18.4 en de huidige tekst van de betreffende paragraaf kan dan ook niet worden toegepast voor het beoordelen van de opslag van CO₂.

Wijziging van het LAP

Gelet op het hiervoor staande wordt bij de wijziging van het LAP een passage toegevoegd aan paragraaf 18.4, die aangeeft dat de bestaande tekst van die paragraaf niet van toepassing is op het opbergen van CO₂ in de (diepe) ondergrond, dat wordt onderzocht aan welke voorwaarden de betreffende CO₂ opslag moet voldoen en dat daarna de voorwaarden mogelijk worden opgenomen in het LAP.

3.10 Aanpassing van cijfers over afvalaanbod en de doelstelling voor nuttige toepassing

In het LAP is het jaar 2000 als basisjaar genomen voor aanbod- en verwerkingsscenario's. Voor dat jaar is het afvalaanbod in Nederland vastgesteld op 57 Mton. De scenario's en kwantitatieve doelstellingen zijn op deze hoeveelheid gebaseerd.

In de periode 2003-2005 zijn nieuwe inzichten ontstaan over de omvang van bepaalde afvalstromen, met name bouw- en sloopafval, industrieel afval, landbouwafval en huishoudelijk afval. Deze nieuwe inzichten resulteren in een aanpassing van het afvalaanbod in het basisjaar 2000 tot ruim 63 Mton, ruim 6 Mton hoger dan de 57 Mton die in het LAP als starthoeveelheid is genomen.

De extra hoeveelheid van 6 Mton werd in 2000 bijna geheel nuttig toegepast. Een toelichting op de nieuwe inzichten is opgenomen in 'Voortgangsrapportage LAP' (VROM, oktober 2005) en 'Nederlands afval in cijfers, gegevens 2000-2004' (SenterNovem/Uitvoering Afvalbeheer, oktober 2005). Beide documenten zijn te vinden op www.senternovem.nl/uitvoeringafvalbeheer.

Wijziging van het LAP

Het is niet zinvol en nodig om alle cijfers in het LAP als gevolg van deze nieuwe inzichten aan te passen, met name niet omdat bij de monitoring en voortgangsrapportage van het LAP met de nieuwe basiscijfers rekening wordt gehouden.

Wel is het zinvol om in hoofdstuk 6 (Afvalbeheersscenario's en doelstellingen) een kader toe te voegen, waarin de belangrijkste gevolgen worden aangegeven:

- het afvalaanbod in 2000 was 63 Mton, waarvan 81% nuttig werd toegepast;
- in het beleidsscenario groeit het afvalaanbod van 63 Mton in 2000 naar 72 Mton in 2012;
- de nuttige toepassing van afvalstoffen moet stijgen van 81% in 2000 naar 86% in 2012.

3.11 Opheffen bestuurlijk AOO en Stichting Bureau AOO

In januari 2006 is het bestuurlijk AOO opgeheven. Het bestuurlijk AOO had onder meer een taak bij het beoordelen van voorgenomen afwijkingen van het LAP.

Vanaf 1 januari 2005 zijn de uitvoeringstaken op het gebied van afvalbeheer die onder verantwoordelijkheid vallen van de minister van VROM ondergebracht bij het agentschap SenterNovem/Uitvoering Afvalbeheer. Als gevolg hiervan zijn ook de taken en medewerkers van het bureau AOO bij het genoemde agentschap ondergebracht en bestaat het bureau AOO sinds 1 januari 2005 niet meer.

Wijziging van het LAP

De taken die in het huidige LAP aan het bestuurlijk AOO zijn toebedeeld, zoals het beoordelen van voorgenomen afwijkingen van het LAP en van initiatieven voor uitruil van stortcapaciteit, worden vanaf februari 2006 uitgevoerd door het ministerie van VROM, in overleg met het agentschap SenterNovem/Uitvoering Afvalbeheer.

Als er onderwerpen zijn waarover overleg en afstemming met de andere overheden moet plaatsvinden, dan worden die in eerste instantie ingebracht in de Stuurgroep Afval. Deze STUA is een periodiek ambtelijk overleg van de drie overheden over afvalbeheer. Als overleg op bestuurlijk niveau gewenst of noodzakelijk is, dan vindt dat plaats in het DUIV, het periodiek overleg over milieuaangelegenheden tussen Directoraat-Generaal Milieu, Unie van Waterschappen, IPO en VNG.

De taken die in het huidige LAP aan het Bureau AOO zijn toebedeeld, zoals het monitoren van de uitvoering van het LAP en de ondersteuning en advisering van het bevoegd gezag bij vergunningverlening, worden vanaf 1-1-2005 uitgevoerd door het agentschap SenterNovem/Uitvoering Afvalbeheer.

3.12 Inzameling en verwerking van afgewerkte olie

In sectorplan 23 van het LAP is als minimumstandaard voor categorie I en II afgewerkte olie vastgelegd het regenereren tot basisolie. In dit kader wordt al meer dan 20 jaar gesproken over het realiseren van een Centrale Bewerkingseenheid, de CBE.

In het beleidskader van het LAP is een inzamelvergunningenstelsel voor afgewerkte olie opgenomen, waarbij het aantal inzamelaars en de duur van de vergunning zijn beperkt. Volgens het LAP is die beperking nodig om de hiervoor genoemde verwerkingsinrichting CBE te realiseren.

Beide olie-onderwerpen zijn momenteel in Nederland volop in discussie, onder meer omdat de Europese Commissie het voorstel heeft gedaan om de Richtlijn afgewerkte olie in te trekken en regenereren van afgewerkte olie niet meer voor te schrijven. Als deze voorstellen worden aangenomen, dan komt daarmee in Nederland de noodzaak van een CBE te vervallen en kan dit aanleiding zijn de minimumstandaard in sectorplan 23 aan te passen.

Verder zal in 2006 het Nederlands inzamelvergunningstelsel worden geëvalueerd, waarbij uiteraard de Europese voornemens over de toekomst van de Richtlijn afgewerkte olie een belangrijke rol spelen. Tevens zal bij die evaluatie moeten worden gezien in hoeverre de in voorbereiding zijnde EG-dienstenrichtlijn consequenties heeft voor het genoemde vergunningstelsel.

Geen wijziging van het LAP

Gelet op de genoemde Europese ontwikkelingen en de geplande evaluatie van het inzamelvergunningstelsel zal het LAP nu nog NIET worden gewijzigd op de onderdelen minimumstandaard en (aantal en duur van) inzamelvergunningen afgewerkte olie.

Overigens wordt momenteel onder regie van het ministerie van Economische Zaken het project 'Reductie regelgeving' uitgevoerd, waarin de inzamelvergunningen voor afvalstoffen nadrukkelijk worden meegenomen. Over het inzamelvergunningensysteem voor afgewerkte olie wordt in het project geconcludeerd dat dit kan worden afgeschaft, tenzij uit de evaluatie die in 2006 wordt uitgevoerd, blijkt dat afschaffen aantoonbare negatieve gevolgen heeft voor het milieu.

3.13 Algemene of afzonderlijke kennisgevingen

In paragraaf 12.3 van het LAP wordt aangegeven wanneer een kennisgever in het kader van de EVOA gebruik kan maken van een algemene of een afzonderlijke kennisgeving. In paragraaf 12.3.1 is dat nader uitgewerkt voor uitvoer van gemengde stromen als bedrijfsafval, bouw- en slooafval, grof huishoudelijk afval en mengsels van deze stromen. Daartoe is onder meer een passage opgenomen over de samenstelling van (vrachten) afvalstoffen en is aangegeven aan welke samenstellingseisen afzonderlijke vrachten moeten voldoen om onder een algemene kennisgeving te mogen worden uitgevoerd.

Bij de uitvoeringspraktijk van de EVOA is gebleken dat er naast een uitwerking van dit aspect voor gemengde stromen ook behoefte is aan een algemene beleidslijn voor het gebruik van een algemene kennisgeving.

Wijziging van het LAP

De huidige paragraaf 12.3.1 (kennisgevingsprocedures bij uitvoer van gemengde stromen) wordt omgenummerd tot 12.3.2. Deze paragraaf is nu alleen van toepassing op uitvoer van gemengde stromen. Omdat sinds het van kracht worden van het stortverbod in Duitsland er ook gemengde stromen in Nederland worden ingevoerd, wordt de paragraaf door enkele kleine tekstuele wijzigingen ook van toepassing gemaakt voor invoer. De teksten over samenstelling, percentages enz. worden niet gewijzigd.

In een nieuwe paragraaf 12.3.1 wordt in zijn algemeenheid ingegaan op de algemene kennisgeving en wordt invulling gegeven aan het begrip 'dezelfde fysische en chemische eigenschappen'. Ook wordt aangegeven welke aspecten een rol spelen bij het beoordelen van dergelijke algemene kennisgevingen. De tekst van deze paragraaf is opgenomen in hoofdstuk 4 van deze inspraaknotitie.

3.14 Overige aandachtspunten

1. Als gevolg van de herijking VROM-regelgeving in 2003/2004 is besloten om de vierjaarlijkse herzieningstermijn van het LAP los te laten (29 200 XI, nr. 7). Redenen daarvoor zijn dat een vierjaarlijkse herziening niet Europees is voorgeschreven, veel bestuurslasten met zich meebrengt en het moeilijker maakt om aan te sluiten bij andere beleidsplannen voor de leefomgeving. De geldigheidsduur is daarom verlengd tot 6 jaar en in 2008 wordt het LAP herzien.
2. Momenteel wordt in Europa gewerkt aan een wijziging van de Kaderrichtlijn afvalstoffen. Omdat diverse details van deze wijziging nog in discussie zijn, wordt bij de voorliggende wijziging van het LAP nog geen rekening gehouden met de wijziging van de Kaderrichtlijn.
3. In 2007 wordt een gewijzigde EVOA van kracht. Waar nodig wordt bij de voorliggende wijziging van het LAP rekening gehouden met of verwezen naar de nieuwe EVOA.

4. In Nederland wordt momenteel de Annex II van de Richtlijn storten geïmplementeerd. Deze implementatie kan consequenties hebben voor de indeling van stortplaatsen en voor de afvalstoffen die op een bepaalde stortplaats mogen worden gestort. Ook zal de implementatie waarschijnlijk leiden tot het verdwijnen van de Nederlandse indeling van gevaarlijke afvalstoffen in C1, C2 en C3. Omdat de implementatie in 2007 wordt afgerond, wordt bij de voorliggende wijziging van het LAP nog geen rekening gehouden met de Annex II.
5. De internationale regelgeving voor dierlijk afval is op belangrijke onderdelen gewijzigd. Dat maakte het noodzakelijk om het sectorplan dierlijk afval geheel te herschrijven. Het nieuwe sectorplan is opgenomen in hoofdstuk 5 van deze inspraaknotitie.
6. Binnen de sector scheepsafvalstoffen blijkt de wijze waarop in het LAP het onderscheid tussen scheepsafval en landafval is geformuleerd bij inrichtingen voor onderhoud van schepen (zoals werven en machinefabrieken) in de praktijk lastig uit te pakken. Daarnaast is de status van bunkerbedrijven bij het opslaan van scheeps-kga onduidelijk sinds op basis van het Besluit inzamelen afvalstoffen ook scheeps-kga onder de inzamelvergunningplicht valt en het in werking treden van het structuurplan voor huisvuil, KCA/KGA en grof huishoudelijk afval uit de binnenvaart op zich laat wachten. Met enkele aanpassingen in sectorplan 12 worden deze problemen opgelost.
7. Het LAP geeft aan dat als men gemengde afvalstromen met een algemene kennisgeving wil uitvoeren, er onder meer informatie moet worden aangeleverd over de samenstelling van de uit te voeren stromen. Dit aspect is de afgelopen jaren regelmatig onderwerp van discussie geweest en er zijn al diverse zaken voor de Raad van State geweest. De Raad heeft op 5 april 2006 (nrs. 200503859/1 en 200503865/1) uitgesproken dat de gehanteerde uitgangspunten of het daarop gebaseerde beleid, zoals dat is neergelegd in de oude paragraaf 12.3.1 van het LAP, juist zijn en niet in strijd zijn met de EVOA. Ook acht de Raad "het in 12.3.1 van het LAP neergelegde beleid, voor zover dat betrekking heeft op de gewichtspercentages van de fracties van materialen die in de over te brengen partijen afvalstoffen aanwezig mogen zijn en het overleggen van informatie hierover, niet onredelijk .." Dit betekent dat de oude paragraaf 12.3.1 op dit punt niet wordt gewijzigd.
8. De minimumstandaarden voor dakafval (sectorplan 13) en ernstig verontreinigde grond (sectorplan 22) zijn aangepast. De achtergronden hiervan zijn gemeld in de Voortgangsrapportage LAP van oktober 2005 (respectievelijk de paragrafen C13 en C22) en voor ernstig verontreinigde grond ook al in een brief aan de Tweede Kamer van 14 december 2004 (27 664, nr. 36).

4 Wijzigen van het beleidskader

De ontwikkelingen en wijzigingen die in hoofdstuk 3 zijn opgenomen, leiden tot diverse aanpassingen van de teksten van het LAP. Dat kunnen aanpassingen zijn van enkele woorden tot hele paragrafen. Om de omvang van deze inspraaknotitie te beperken, zijn in dit hoofdstuk alleen de belangrijkste en grote tekstuele aanpassingen van het beleidskader opgenomen en niet de aanpassingen van slechts enkele woorden of zinsdelen.

Waar het zinvol is, worden de wijzigingen als volgt gepresenteerd:

- bestaande LAP teksten die vervallen, zijn doorgestreept: ~~vervallen tekst~~
- nieuwe teksten zijn onderstreept: nieuwe tekst

---

1. Hoofdstuk 1, paragraaf 1.2, blz. 33: volgende tekst wordt toegevoegd na het laatste tekstblok

De tweede wijziging van het LAP is vastgesteld op 29 maart 2005 en op 5 mei 2005 in werking getreden (Stcrt. 66, 2005). De aanleiding voor deze wijziging waren diverse uitspraken van de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State over de paragraaf in het LAP waarin wordt voorgeschreven op welke wijze moet worden gegarandeerd dat afzonderlijke vrachten afvalstoffen waarop een algemene kennisgeving bij in- en uitvoer voor sorteren betrekking heeft, dezelfde fysische en chemische eigenschappen hebben. Ook was deze wijziging noodzakelijk om uitwerking te geven aan toezeggingen aan de Europese Commissie op dit punt.

De derde wijziging van het LAP is vastgesteld op @ @ 2006 (*later in te vullen*) en op @ @ 2006 (*later in te vullen*) in werking getreden (Stcrt. @, 2006, *later in te vullen*). Voor deze wijziging waren diverse redenen, zoals het sluiten van de DTO's en de C2-deponie van AVR-Nutsbedrijven Gevaarlijk Afval, uitspraken van de Raad van State over de eerste handeling, nieuwe internationale regelgeving en nieuwe technische inzichten inzake het verwerken van bepaalde afvalstoffen.

---

2. Hoofdstuk 3, paragraaf 3.5, blz. 49 en 50: de afwijkingsprocedure wordt als volgt aangepast

1. Wanneer een bestuursorgaan het voornemen heeft om af te wijken van het LAP, wordt dit voornemen schriftelijk medegedeeld aan de Minister van VROM.
2. In de mededeling wordt nauwkeurig beschreven van welk onderdeel van het LAP men wil afwijken, wat de afwijking inhoudt en wat de inhoudelijke argumenten zijn van het bevoegd gezag om af te wijken van het LAP.
Indien het gaat om vergunningverlening, kan de schriftelijke mededeling eventueel plaatsvinden in de vorm van het voorleggen van de ontwerp-vergunning inclusief motivering.
3. ~~De Minister van VROM legt de mededeling van het bestuursorgaan voor advies voor aan het AOO.~~
4. ~~Het AOO beoordeelt vervolgens het voornemen tot afwijken en stelt een advies op aan de Minister van VROM.~~
5. ~~Het AOO maakt het advies aan de minister ook bekend aan het betreffende bestuursorgaan.~~

- ~~6. Als het AOO een positief advies over de voorgenomen afwijking uitbrengt, wordt daarin tevens aan de minister aangegeven welke consequenties de afwijking heeft voor het LAP (geen consequenties, tussentijdse planwijziging of planwijziging doorvoeren bij de herziening van het LAP na de 4 jaar geldigheidsduur).~~
- ~~3. De Minister van VROM beoordeelt of afstemming of overleg met andere overheden gewenst dan wel noodzakelijk is.~~
- ~~4. Als afstemming/overleg met andere overheden gewenst/noodzakelijk is, brengt de minister het voornemen tot afwijken in de Stuurgroep Afval (ambtelijk overleg) en/of het DUIV (bestuurlijk milieuoverleg tussen Directoraat-Generaal Milieu, Unie van Waterschappen, IPO en VNG) in.~~
- ~~5. Stuurgroep Afval en/of DUIV beoordelen het voornemen tot afwijken en stellen een advies op aan de Minister van VROM.~~
- ~~6. Als afstemming/overleg met andere overheden niet gewenst/noodzakelijk is, beoordeelt de directeur Stoffen, Afvalstoffen, Straling van het ministerie van VROM (VROM/SAS) het voornemen tot afwijken in overleg met de uitvoeringsorganisatie SenterNovem/Uitvoering Afvalbeheer.~~
- ~~7. De Minister van VROM neemt na ontvangst van het advies van het AOO de Stuurgroep Afval en/of het DUIV of na de gezamenlijke beoordeling van VROM/SAS en SN/UA een standpunt in over de afwijking en deelt dat standpunt binnen twee maanden na ontvangst van de mededeling mede aan het betreffende bestuursorgaan.~~
- ~~8. Als de Minister van VROM het niet eens is met het voornemen om af te wijken, kan het betreffende bestuursorgaan toch besluiten om van het LAP af te wijken. Het bestuursorgaan deelt dat dan mede aan de minister van VROM. In dat geval beslist de Minister van VROM, als degene die het LAP heeft vastgesteld, of het definitieve besluit een reden is om een beroepsprocedure te starten.~~
- ~~9. Het AOO De uitvoeringsorganisatie SenterNovem/Uitvoering Afvalbeheer zorgt voor het informeren van alle betrokken bestuursorganen over de voorgenomen afwijking, het advies aan de minister, het definitieve besluit van het bestuursorgaan en het besluit van de minister.~~

Afwijken van het LAP ..... is dan de minimumstandaard.

Het is niet uitgesloten dat het bevoegd gezag bij de beoordeling van een aanvraag behoefte heeft aan ondersteuning, bijvoorbeeld omdat de resultaten van een levenscyclusanalyse (LCA) moeten worden beoordeeld of omdat twijfel bestaat of er voldoende informatie door de aanvrager is verstrekt. In dat stadium kan een beroep worden gedaan op ~~het bureau AOO de uitvoeringsorganisatie SenterNovem/Uitvoering Afvalbeheer~~ voor het verstrekken van of verwijzen naar informatie, advies, enz. Zo kan het bevoegd gezag bijvoorbeeld beschikken over alle (achtergrond)gegevens, berekeningen en ingreepstabellen die voor het MER-LAP zijn verzameld en opgesteld. Het gaat hierbij uitdrukkelijk om een inhoudelijke ondersteuning van het bevoegd gezag door ~~het bureau AOO agentschap~~. Dit heeft geen consequenties voor een eventuele latere AOO-advisering aan ~~de Minister van VROM DGM/SAS~~ over een voornemen tot afwijking van het LAP.

---

3. Hoofdstuk 4, paragraaf 4.5, blz. 55 t/m 58 wordt geheel vervangen door de volgende tekst

4.5 Onderscheid tussen verwijdering en nuttige toepassing

De Kaderrichtlijn afvalstoffen maakt onderscheid tussen verwijderingshandelingen (D-handelingen) en handelingen van nuttige toepassing (R-handelingen). Deze handelingen zijn in de bijlagen IIA en IIB bij de richtlijn opgenomen.

Het maken van een onderscheid tussen verwijdering en nuttige toepassing is in de praktijk in een aantal gevallen lastig, omdat criteria hiervoor ontbreken. De begripsafbakening is echter van groot belang. De EG-verordening 259/93 betreffende toezicht en controle op de overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de EG (verder te noemen: de EVOA) staat namelijk toe dat een lidstaat stelselmatig bezwaar kan maken tegen uitvoer voor verwijdering, dan wel deze kan verbieden. Bij uitvoer voor nuttige toepassing is dat niet het geval. Tegen dergelijke overbrengingen wordt geen bezwaar gemaakt, tenzij hiertoe specifiek aanleiding is. In artikel 7, lid 4 van de EVOA zijn de mogelijkheden om in geval van nuttige toepassing bezwaar te maken vermeld. In hoofdstuk 12 (Toetsingskader in- en uitvoer) wordt daarop nader ingegaan.

Het hiervoor staande toont aan dat het maken van onderscheid tussen nuttige toepassing en verwijdering van belang is. In deze paragraaf is daarom een nadere interpretatie opgenomen voor de handelingen waarover onduidelijkheden bestaan wegens het ontbreken van EG-regelgeving terzake of waarover inmiddels jurisprudentie is ontstaan, zoals over het verbranden van afvalstoffen.

In recente jurisprudentie speelt het begrip “eerste handeling” een belangrijke rol. Uitgangspunt hierbij is dat voorbereidingen als zelfstandige handelingen moeten worden ingedeeld en dat de eerste handeling die een afvalstof na de overbrenging ondergaat bepalend is voor de indeling van een verwerkingswijze. In paragraaf 4.5.2 is aangegeven hoe Nederland hiermee om gaat.

Voor het maken van het onderscheid tussen verbranden als vorm van verwijdering (D10) en inzet als brandstof (R1) is in eerste instantie het doel waarvoor de installatie is ontworpen bepalend. Secundair is echter ook het oogmerk van de handeling bepalend; ook in een installatie die niet primair is ontworpen ter verwijdering van afvalstoffen kan in specifieke gevallen sprake zijn van verwijdering van afvalstoffen. Hiervan is onder meer sprake wanneer minder dan de helft van de afvalstof bestaat uit organisch materiaal omdat daardoor minder dan de helft van de afvalstof daadwerkelijk de rol van brandstof vervult, maar ook wanneer er door de aard van de stof bij de verbranding niet of nauwelijks sprake is van een surplus aan energie wat vervolgens nuttig wordt gebruikt.

Een uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen van 27 februari 2002 (zaak C-6/00) ondersteunt de lijn dat Nederland als lidstaat bepaalde aspecten zelf uitwerkt. Het Hof stelt namelijk dat het aan de nationale rechter is om in concrete gevallen te bepalen of sprake is van nuttige toepassing dan wel verwijdering. Dat hierdoor verschillen kunnen optreden tussen de verschillende landen is, zo constateert het hof, inherent aan het systeem van de Verordening. Bij de interpretatie in dit LAP worden primair de Nederlandse wet- en regelgeving en beleidsplannen als uitgangspunt genomen. De interpretatie is dus niet gebaseerd op dan wel afhankelijk van het standpunt in het buitenland. Dit betekent dat Nederland in ieder concreet geval zelfstandig oordeelt welke handeling het betreft.

In het vervolg van deze paragraaf volgt een nadere uitwerking van de volgende aspecten:

1. Hoofdregel bij het onderscheid nuttige toepassing – verwijdering. Hierbij speelt de vraag welk deel van het afval nuttig moet worden toegepast om de handeling aan de merken als handeling van nuttige toepassing.
2. De eerste handeling en de gevolgen voor de juiste indeling.
3. Verbranden op land en het nuttig toepassen van afvalstoffen als brandstof (D10 en R1). Het gaat dan met name om het verbranden in een AVI en het bij- en meestoken in elektriciteitscentrales, cementovens, biomassa-centrales, enz.

4.5.1 Hoofdregel bij het onderscheid nuttige toepassing – verwijdering

Als algemene regel wordt gehanteerd dat er sprake is van nuttige toepassing wanneer

- ten minste 50% (gewichtsprocenten) van het ingangsmateriaal een functie als brandstof vervult, **of**
- ten minste 50% (gewichtsprocenten) van het niet-waterige deel van het ingangsmateriaal wordt teruggewonnen c.q. primair materiaal vervangt.

In de paragrafen 4.5.2 en 4.5.3 is de toepassing van deze hoofdregel nader uitgewerkt.

Van deze 50%-regel kan naar beneden en boven worden afgeweken. Dat is van belang bij het al dan niet toestaan van in- en uitvoer voor nuttige toepassing.

- Als naar beneden van de 50%-regel wordt afgeweken, wordt dat in de specifieke sectorplannen in deel 2 van dit LAP aangegeven.
- Daarnaast kan, buiten de in de sectorplannen genoemde gevallen, naar beneden worden afgeweken bij processen gericht op teruggwinning van elementen/verbindingen uit het afval (metalen, halogenen, zwavel, enz.). Dit betekent dat in dergelijke gevallen al bij een lager percentage dan 50 massaprocent van de afvalstof kan worden gekozen voor indeling als nuttige toepassing. Hierbij geldt dat alleen naar beneden mag worden afgeweken wanneer bij de verwerking van het afval wel ten minste 50 massaprocent van de in het afval aanwezige hoeveelheid van de betreffende elementen/verbindingen wordt teruggewonnen c.q. primair materiaal vervangt.

4.5.2 De eerste handeling en de gevolgen voor de juiste indeling

Belangrijk voor de beantwoording van de vraag of sprake is van nuttige toepassing of verwijdering is als eerste welke handeling de afvalstoffen direct na de overbrenging ondergaan.

Wanneer dit nog geen uitsluitel geeft, geldt als tweede het doel waarvoor de verwerkingsinstallatie is ontworpen of de plaats van de eerste handeling in het productieproces relevant.

Als derde kan vervolgens in een aantal gevallen nog relevant zijn wat de aard van de afvalstof is of hoe de afvalstof verder wordt verwerkt.

Uitgaande van deze drie aspecten en rekening houdend met diverse rechterlijke uitspraken is de beslislijn die Nederland hanteert de volgende:

- I. Wordt een afvalstof zonder voorbehandeling op of in de bodem gebracht dan is sprake van het onderscheid D1-R3 of van het onderscheid D1-R5.
  - I.a Voor het onderscheid D1-R3 geldt dat op stortplaatsen, met uitzondering van toepassing in een leeflaag van de eindafsluiting, altijd sprake is van D1. In andere gevallen geldt bovendien dat uitsluitend sprake kan zijn van R3 wanneer het materiaal voldoet aan de op de plaats van bestemming geldende toepassingsnormen.
  - I.b Het toepassen van afvalstoffen als bouwstof binnen een stortlichaam (dat gedeelte van de stortplaats dat zich tussen de onder- en de bovenafsluiting bevindt) wordt in het kader van het onderscheid D1-R5, beschouwd als verwijderen (D1). Dit omdat de gebruikte afvalstoffen definitief in het stortlichaam blijven en daardoor onlosmakelijk deel uitmaken van het stortlichaam.
  - I.c Bij toepassing in mijnen/groeven wordt voor het onderscheid D1-R5, conform uitspraken van de Raad van State, het toepassen van afvalstoffen bij de vervaardiging van mortels die gebruikt worden als opvulling in mijnen om instorten tegen te gaan, alsmede het gebruik van afvalstoffen als vulstof in zoutkoepels, aangemerkt als een handeling van nuttige toepassing voor zover de afvalstoffen daarbij in de plaats komen van primaire grondstoffen die anders hadden moeten worden gebruikt.
  - I.d In overige gevallen wordt bij het maken van het onderscheid D1-R3 of D1-R5 gesproken van nuttige toepassing wanneer op basis van droge stof ten minste 50 gewichtsprocent van de afvalstof daadwerkelijk als vervanger van primair materiaal fungeert.
- II. Wordt een afvalstof zonder voorbehandeling ingezet ter vervanging van primaire (a) oplosmiddelen, (b) organische stoffen niet zijnde oplosmiddelen, (c) metalen of metaalverbindingen, of (d) anorganische materialen dan is sprake van respectievelijk R2, R3, R4 of R5 wanneer ten minste 50 gewichtsprocent van het niet-waterige deel van het ingangsmateriaal daadwerkelijk een dergelijke vervangingsfunctie vervult.
- III. Wordt een afvalstof zonder voorbehandeling ingezet in een proces dat is gericht op terugwinnen uit het afval van (a) zuren of basen, (b) bestanddelen die worden gebruikt om vervuiling tegen te gaan, (c) bestanddelen uit katalysatoren of (d) olie, dan is sprake van een handeling als bedoeld onder respectievelijk R6, R7, R8 of R9 wanneer ten minste 50 massaprocent van het niet-waterige deel van het ingangsmateriaal daadwerkelijk als één van deze fracties wordt teruggewonnen.
- IV. Wordt een afvalstof zonder voorbehandeling uitgereden ten behoeve van landbouwkundige of ecologische verbetering dan is sprake van R10, mits wordt voldaan aan de op de plaats van inzet geldende toepassingsnormen. Voor het hanteren van andere dan lokaal geldende toepassingsnormen, zie paragraaf 12.4.
- V. Wordt een afvalstof zonder voorbehandeling in een verbrandingsproces gevoerd, waarbij het verbrandingsproces het doel is waarvoor de installatie is ontworpen (afvalverbrandingsinstallatie, slibverbranding, installatie ten behoeve van CFK-vernietiging, etc.) of de kern vormt van een productieproces (cementoven, kolencentrale, biomassacentrale), dan is sprake van het onderscheid R1-D10. Het onderscheid tussen R1 en D10 is in paragraaf 4.5.3 nader uitgewerkt. In gevallen waarbij het verbrandingsproces niet het doel is waarvoor de installatie is ontworpen of de kern vormt van een productieproces, kan de handeling onder voorwaarden worden aangemerkt als thermische voorbehandeling (zie onder VI).

- VI. Wordt een afvalstof, ten behoeve van latere verwerking of toepassing elders, gescheiden, gesorteerd of (anders dan verdunnen of mengen) anderszins mechanisch, thermisch, biologisch of fysisch voorbehandeld, dan wordt de handeling aangemerkt als R12 wanneer vaststaat dat in totaal (som) ten minste 50 gewichtsprocent van het inkomende afval, (d.w.z. buiten eventuele toevoegingen), uiteindelijk wordt verwerkt conform één van de wijzen als bedoeld onder de categorieën R1 t/m R11 van de kaderrichtlijn.¹

Voor vaststelling van het percentage dat uiteindelijk nuttig wordt toegepast, wordt voor iedere bij de eerste handeling vrijkomende fractie individueel beoordeeld of deze, in de vorm waarin deze bij de eerste handeling vrijkomt (dus inclusief vocht en/of verontreinigingen), volgens de in deze paragraaf beschreven beleidslijnen uiteindelijk wordt verwijderd of nuttig toegepast. Het eventueel lozen van een afgescheiden waterfractie blijft hierbij buiten beschouwing.

Wordt het percentage van 50 massaprocent niet gehaald, dan wordt de handeling aangemerkt als D-handeling, namelijk D9, D13 of de D-handeling volgens welke het grootste deel (massapercentage) uiteindelijk wordt verwijderd.

Indeling als R12 is voor thermische processen **niet** aan de orde wanneer het verbrandingsproces het doel is waarvoor de installatie is ontworpen (afvalverbrandingsinstallatie, slibverbranding, installatie ten behoeve van CFK-vernietiging, etc.) of de kern vormt van een productieproces (cementoven, kolencentrale, biomassacentrale). In dergelijke gevallen is sprake van het onderscheid R1-D10, zelfs wanneer de betreffende afvalstof niet als brandstof maar om een andere reden in het verbrandingsproces wordt gevoerd of wanneer de betreffende afvalstof chemisch gezien niet of nauwelijks verbrand². Ook dat in dergelijke gevallen alsnog een aanzienlijk deel van de afvalstof na de verbranding nuttig wordt toegepast in de vorm van materiaalhergebruik (AVI-slakken, cement-vulstof, etc.) is niet relevant, zelfs niet voor afval waarvan op basis van droge stof ten minste 50 massaprocent via de bodemassen uiteindelijk nuttig wordt toegepast (zie ook paragraaf 4.5.3).

- VII. Wordt een afvalstof gemengd of verdund ten behoeve van latere verwerking of verwerking elders, dan wordt de handeling aangemerkt als R12 wanneer de latere/elders verwerking van het afval in de samenstelling vóór het mengen of verdunnen zou zijn aangemerkt als handeling van nuttige toepassing. In het kader van in- en uitvoer is dus de samenstelling van het afval zoals dat wordt overgebracht bepalend. In andere gevallen wordt mengen of verdunnen aangemerkt als een verwijderingshandeling, namelijk D9, D13 of de D-handeling volgens welke het grootste deel (massapercentage) uiteindelijk wordt verwijderd.

- VIII. Wanneer uit bovenstaande stappen geen indeling volgt, wordt van geval tot geval een oordeel geveld, maar ligt indeling onder één van de hiervoor niet genoemde D-handelingen (D2 t/m D8, D11, D12, D14 of D15) voor de hand. Daarnaast kunnen in specifieke gevallen aparte regels gelden (zo is bij het vernietigen van PCB's altijd sprake van verwijdering; zie sectorplan 24).

VOORBEHANDELINGEN WEL OF NIET ONDER R12

De onder punt VI en VII van deze paragraaf opgenomen teksten bakenen af wanneer een voorbehandeling kan worden aangemerkt als R12. Ter toelichting op de uitwerking van deze passages de volgende voorbeelden:

1. sorteren van gemengd afval

Dit is aan te merken als R12 wanneer de uit de sortering resulterende fracties die uiteindelijk nuttig worden toegepast ten minste 50 massaprocent van het te sorteren mengsel vormen. Voorzover een fractie thermisch wordt verwerkt, vindt het onderscheid R1-D10 plaats volgens paragraaf 4.5.3.

- 1 Met de keuze voor R12 sluit het LAP aan bij de aanpassing van de EVOA (2007), waarin in de definities wordt aangegeven dat de handelingen R12 en R13 en D13 t/m D15 met name moeten worden gezien als handelingen van "voorlopige nuttige toepassing" respectievelijk "voorlopige verwijdering". Dit betekent dat de handeling hiermee niet is afgerond en dat vervolgbewerkingen relevant kunnen zijn voor de juiste indeling.
- 2 Zo heeft de Raad Van State bepaald dat in cementovens (ondermeer 200100141/1 van 22 oktober 2003), maar ook in andere installaties waar het productieproces start met een verbranding (200408850/1 van 30 maart 2005 en 200507119/1 van 29 september 2005) alleen sprake kan zijn van R1-D10, ook wanneer het gaat om afvalstoffen met een beperkt gehalte aan organische stof die om een andere reden dan verbranden in de installatie worden gebracht.

2. *thermische reiniging van verontreinigde grond of slib*

In de meeste gevallen heeft de "verbranding" slechts betrekking op verontreinigende componenten en heeft het proces niet als doel verbranden van grond of slib. Er wordt uiteindelijk veel meer dan 50 massaprocent van de afvalstof (op basis van droge stof) nuttig toegepast. Omdat het proces primair als doel heeft het terugwinnen van de grond ten behoeve van hergebruik kan de bewerking worden aangemerkt als R12 (thermische voorbehandeling, gevolgd door hergebruik van de grond).

In bijzondere gevallen kan het oordeel anders uitvallen.

* Indien ook na reiniging het materiaal te verontreinigd is om nuttig te worden toegepast, is sprake van een handeling voorafgaand aan D1 en vindt dus geen indeling als R12 plaats.

* Wanneer het gaat om bijvoorbeeld oliehoudende slibben kan het aandeel organisch (incl. organische verontreinigingen) zo hoog zijn dat minder dan 50 massaprocent van het ingangsmateriaal na de handeling overblijft voor materiaalhergebruik. In dit geval is voor deze afvalstroom geen sprake van R12 (geen voorbewerking voor nuttige toepassing) maar van een verwijderingshandeling (bijvoorbeeld D9). In het algemeen wordt een dergelijke afvalstof overigens niet in de installatie gebracht ten behoeve van reiniging, maar om te fungeren als brandstof.

In dat geval is voor die afvalstof sprake van het onderscheid R1-D10 (vergelijk inzet van brandstof in een cementoven) en volgt toetsing conform paragraaf 4.5.3.

3. *mengen van afvalstoffen met elkaar of met zaagsel / houtsnippers teneinde een brandstof te produceren*

Deze productie van substituut-brandstof is een R12-handeling wanneer de (vervolg)inzet van de afvalstof op basis van de beoordeling volgens paragraaf 4.5.3 wordt aangemerkt als R1-handeling en wanneer het resulterende mengsel daadwerkelijk als brandstof wordt ingezet.

Het mengen van (overwegend) anorganische afvalstoffen met zaagsel waarna het mengsel als brandstof naar een cementoven gaat, is geen R12-handeling, omdat inzet van de oorspronkelijke afvalstof (dus vóór het mengen) in een cementoven op basis van het gehalte aan organische stof geen R1-handeling is maar een D10-handeling: niet-brandstoffen worden door menging niet alsnog brandstoffen.

4. *mengen van een afvalstof om daarna het mengsel in te zetten voor materiaalhergebruik*

Dit is alleen een R12-handeling wanneer het afval zoals dat vóór het mengen aanwezig was bij de betreffende inzet als materiaalhergebruik zou worden aangemerkt. Wanneer van de oorspronkelijke afvalstof minder dan 50 massaprocent van het niet-waterige deel wordt teruggewonnen en/of primaire materialen vervangt, wordt de indeling nooit R3/R4/R5, ook niet wanneer na mengen met andere materialen een mix ontstaat die op zichzelf wel aan deze eis voldoet.

5. *mechanisch, biologisch of thermisch drogen van afval ten behoeve van de productie van een brandstof*

Deze productie van substituut-brandstof is een R12-handeling wanneer het resulterende mengsel daadwerkelijk als brandstof wordt ingezet. Deze (vervolg)inzet wordt getoetst volgens paragraaf 4.5.3 en zou in dit geval moeten leiden tot het oordeel R1. Bij D10 is de brandstofproductie geen R12-handeling. Dat bij mechanisch drogen mogelijk een deel van het afgescheiden water wordt geloosd, is niet relevant.

6. *mechanisch, biologisch of thermisch drogen van afval ten behoeve van materiaalhergebruik*

Omdat voor materiaalhergebruik alleen naar het niet-waterige deel wordt gekeken, is drogen voor de indeling niet van wezenlijk belang. Wanneer vóór drogen de afvalstof al zodanig van samenstelling is dat uiteindelijk ten minste 50 massaprocent van het niet-waterige deel bij toepassing wordt teruggewonnen en/of primaire materialen vervangt, betreft de inzet een R-handeling. Drogen is dan een R12-handeling. Wanneer vóór drogen de afvalstof zodanig van samenstelling is dat uiteindelijk minder dan 50 massaprocent van het niet-waterige deel bij toepassing wordt teruggewonnen en/of primaire materialen vervangt, betreft de inzet een verwijderingshandeling. Drogen is dan geen R12-handeling.

7. *composteren of vergisten van mechanisch gedroogd zuiveringsslib*

Dit is een R12-handeling wanneer het residu dat vervolgens (a) wordt ingezet als brandstof (R1, getoetst volgens paragraaf 4.5.3) of (b) wordt ingezet als materiaalhergebruik (bijvoorbeeld als recultiveringslaag; R3) samen ten minste 50 massaprocent van het oorspronkelijke afval omvat. Hierbij kan een en dezelfde fractie niet tegelijkertijd meetellen bij materiaalhergebruik en bij inzet als brandstof. Wordt uiteindelijk minder dan 50 massaprocent van het niet-waterige deel nuttig toegepast, dan wordt composteren of vergisten aangemerkt als verwijderingshandeling.

8. *composteren of vergisten van organisch materiaal (gft-afval, luierafval, slurry's van levensmiddelen, etc.)*

Dit leidt meestal tot minder dan 500 kg compost per ton afval (is minder dan 50 massaprocent), grotendeels door verdampen en/of lozen van water uit het afval.

Composteren met het oog op productie van afzetbare compost is een voorbewerking onder R12 wanneer ten minste 50 massaprocent van de droge stof als materiaal wordt ingezet (R3).

Bij vergisten wordt het water voor een groot deel uiteindelijk geloosd. Een deel van de massa wordt omgezet in biogas dat wordt verbrand (R1-D10, getoetst volgens paragraaf 4.5.3). Het overige materiaal is een residu, dat afzetbaar kan zijn ("compost"). Er is sprake van een R12-handeling wanneer "compost" en "voor nuttige toepassing ingezet biogas" samen ten minste 50 massaprocent van het niet-waterige deel van de afvalstof uitmaken. Dat water wordt geloosd is voor deze afweging dus verder niet relevant.

9. immobilisatie (koud of thermisch) gericht op materiaalhergebruik (R5).

Dit is een R12-handeling wanneer ten minste 50 massaprocent van de droge stof van de afvalstof (dus buiten eventuele ten behoeve van de immobilisatie toegevoegde componenten) uiteindelijk in het immobilisatieterecht komt en dit immobilisatieterecht ook daadwerkelijk nuttig wordt toegepast.

10. verbranding van afvalstoffen onder terugwinning van componenten uit het afval

Omdat de eerste handeling een verbranding is, gaat het om het onderscheid R1-D10 en leidt het terugwinnen van componenten niet tot een indeling als materiaalhergebruik. Zie verder het laatste voorbeeld in het kader "onderscheid R1-D10".

4.5.3 Verbranden op land en nuttig toepassen als brandstof (D10 - R1)

Wordt afval zonder voorbehandeling in een verbrandingsproces gebracht, waarbij dit verbrandingsproces het doel is waarvoor de installatie is ontworpen (afvalverbrandingsinstallatie, slibverbranding, CFK-vernietiging) of de kern vormt van een productieproces (kolencentrale, cementoven, biomassa-installatie), dan is sprake van het onderscheid R1-D10. Over het onderscheid tussen verbranden op land (D10, verwijdering) en het nuttig toepassen van afval als brandstof (R1, nuttig toepassen) heeft het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen op 13 februari 2003 twee uitspraken gedaan, te weten het Duitsland-arrest (C-228/00) en het Luxemburg-arrest (C-458/00).

Deze uitspraken houden het volgende in:

1. Er is sprake van 'verbranding op land' (D10, verwijdering) wanneer afvalstoffen worden verbrand in een installatie die speciaal is ontworpen met het oog op de verwijdering van afvalstoffen, zelfs wanneer bij de verbranding de geproduceerde warmte geheel of gedeeltelijk wordt teruggewonnen (C-458/00, rechtsoverweging 41).
Dit betekent onder meer dat verbranden van afvalstoffen in een afvalverbrandingsinstallatie altijd als verwijderen wordt aangemerkt, onafhankelijk van de aard en samenstelling van de afvalstof. Ook voor andere verbrandingsinstallaties hangt het oordeel samen met het doel waarom de installatie is ontworpen. Was het primaire doel de thermische vernietiging van de afvalstoffen, dan betreft de verbranding dus altijd een verwijderingshandeling (D10).
2. Wanneer er geen sprake is van een installatie die speciaal is ontworpen ten behoeve van het verwijderen van afvalstoffen, dan kan het verbranden van afvalstoffen worden aangemerkt als 'hoofdgebruik als brandstof of een andere wijze van energieopwekking' (R1, nuttige toepassing) als het verbranden voornamelijk tot doel heeft de afvalstoffen te gebruiken voor energieopwekking (uitspraak C-228/00, rechtsoverweging 41). De afvalstoffen vervullen dan namelijk een nuttige functie doordat zij in de plaats komen van een primaire energiebron die voor deze functie had moeten worden aangewend (C-228/00, rechtsoverweging 46). Dit betekent dat verbranden van afvalstoffen in een elektriciteitscentrale, cementoven, enz. als nuttige toepassing wordt aangemerkt, mits aan de volgende twee voorwaarden wordt voldaan:
  - a. bij de verbranding moet meer energie worden opgewekt en teruggewonnen dan bij het verbrandingsproces wordt gebruikt en een deel van het surplus aan energie moet daadwerkelijk worden gebruikt, hetzij onmiddellijk, in de vorm van warmte, hetzij na omzetting in de vorm van elektriciteit (C-228/00, rechtsoverweging 42);
  - b. het merendeel van de afvalstoffen moet worden verbrand bij de handeling en het merendeel van de vrijgekomen energie moet worden teruggewonnen en gebruikt (C-228/00, rechtsoverweging 43). Omdat het merendeel van de afvalstoffen moet worden verbrand, dienen de afvalstoffen voor ten minste 50% te bestaan uit organische stof. Bij het bepalen van het aandeel organische stof wordt ook in het afval aanwezig water in beschouwing genomen, ofwel het gaat om het percentage organische stof betrokken op natte basis en niet op basis van de droge stof. In het afval aanwezig water wordt hierbij meegeteld bij de niet-organische fractie. Het gehalte op het moment van invoer in de verbrandingsinstallatie is bepalend, ofwel ook via separate droging vooraf (voorbehandeling) - voor of na de overbrenging - kan aan deze voorwaarde worden voldaan.Wanneer niet aan beide bovengenoemde voorwaarden wordt voldaan, is sprake van verbranding op land (D10, verwijdering), ook wanneer de installatie niet specifiek is ontworpen ten behoeve van de verwerking van afvalstoffen (C-228/00, rechtsoverweging 52).

3. Aanwijzingen of een handeling voornamelijk de nuttige toepassing van afvalstoffen tot doel heeft (C-458/00, rechtsoverweging 44), zijn:
- het feit dat de installatie, indien deze niet door afvalstoffen wordt bevoorrad, gebruik maakt van een primaire energiebron om haar activiteiten voort te zetten;
  - het feit dat de exploitant van de verwerkingsinstallatie de producent of houder van de afvalstoffen een betaling verschuldigd is bij de levering van de afvalstoffen.

In het algemeen is het feit dat de installatie niet zou zijn opgericht wanneer er geen afval te verwerken zou zijn geweest een sterke aanwijzing dat in zo'n installatie alleen verwijderingshandelingen mogelijk zijn. Latere aanpassingen van de installatie gericht op (betere) warmteterugwinning, productie van electriciteit, afzetbaarheid van reststoffen, etc. betekenen niet zondermeer dat het doel waarvoor de installatie is opgericht verandert.

Slechts wanneer het ontwerp van de installatie zodanig wordt aangepast dat zij nu geschikt is om de draaien op pure primaire grond- of brandstoffen, een vergelijkbaar rendement haalt als wanneer zij meteen bij aanvang als installatie voor nuttige toepassing zou zijn ontworpen en bij het wegvallen van afval nu ook daadwerkelijk zou doordraaien op primaire materialen of brandstoffen, kan een installatie haar waardering als "installatie die primair is ontworpen ter vernietiging van afvalstoffen" verliezen.

ONDERSCHEID R1-D10

Het onderscheid R1-D10 blijkt in de praktijk lastig en is regelmatig onderwerp van jurisprudentie. Hieronder volgen enkele voorbeelden om de uitwerking van het beleid voor R1-D10 te verduidelijken.

- verbranding afval (60% organisch, 35% anorganisch, 5% water) in een AVI;*
De installatie is primair ontworpen ten behoeve van het verbranden van afval. De verbranding is in alle gevallen een D10-handeling. Of er wel of geen energieproductie plaatsvindt, of de slakken nuttig kunnen worden toegepast, of het gehalte organisch op natte basis ten minste 50 massaprocent is, enz. doet niet ter zake.
- verbranding zuiveringsslib; 65% water, 25% organisch, 10% anorganisch;*
Verbranding in een AVI is een D10-handeling gelet op de aard van de installatie (zie ook voorbeeld 1). Bij verbranding in een cementoven betreft het weliswaar een installatie waar handelingen van nuttige toepassing kunnen plaatsvinden, maar is op basis van het gehalte organisch op natte basis (25%) in dit geval ook in een cementoven sprake van D10.
- inzet van mengsel water – olie/oplosmiddel in een cementoven;*
Het betreft een installatie waar handelingen van nuttige toepassing kunnen plaatsvinden. Voor onderscheid R1-D10 is het gehalte organisch op natte basis bepalend. Wanneer het gehalte organisch ten minste 50 massaprocent bedraagt, is sprake van nuttige toepassing (R1), mits tevens is voldaan aan de andere voorwaarden (zie paragraaf 4.5.3; er ontstaat een surplus aan energie dat ook daadwerkelijk nuttig wordt gebruikt).
- inzet van anorganisch materiaal (kalk, zand, zouten) in een cementoven;*
Omdat de eerste handeling in dit geval een verbranding betreft, gaat het om het onderscheid R1-D10 en is indeling als materiaalhergebruik (R5) niet aan de orde. De cementoven is een installatie waar handelingen van nuttige toepassing kunnen plaatsvinden, maar het gehalte organisch (op natte basis) is nihil (in ieder geval niet 50 massaprocent of meer) en het betreft derhalve verwijderen (D10).
- verbranden van thermisch gedroogd zuiveringsslib (90% droge stof) in een E-centrale of cementoven;*
In installaties waar handelingen van nuttige toepassing kunnen plaatsvinden, is voor het onderscheid R1-D10 het gehalte organisch (op natte basis) bepalend. In het geval de droge stof primair organisch is, wordt het merendeel van het materiaal (in dit voorbeeld tot ongeveer 90%) ingezet als brandstof en betreft het nuttige toepassing (R1), mits tevens is voldaan aan de andere voorwaarden (zie paragraaf 4.5.3; er ontstaat een surplus aan energie dat ook daadwerkelijk nuttig wordt gebruikt). De 10% water verstoort dit niet. Ingeval de afvalstof voor meer dan 50 massaprocent bestaat uit water en anorganisch materiaal (ofwel de 90% droge stof bestaat voor meer dan 40 procentpunten uit bijvoorbeeld rioolzand) is sprake van D10, omdat niet ten minste 50 massaprocent van het afval (op natte basis) de rol van brandstof vervult.
Evenals bij voorbeeld 4 is indeling als R5 niet aan de orde, zelfs niet wanneer de droge stof voor meer dan de helft uit anorganisch materiaal bestaat dat nuttig wordt toegepast. Op basis van jurisprudentie is de eerste handeling in dit geval verbranden en daarmee een R1- of een D10-handeling.

6. verbranding van afval in een installatie onder terugwinning van componenten uit het afval

- Wanneer de betreffende installatie primair is ontworpen ter vernietiging van afval dan is sprake van D10. Dat er tevens sprake is van het terugwinnen van bepaalde componenten maakt dit niet anders: op basis van de eerste handeling is indeling als R3, R4 of R5 niet mogelijk. Aanwijzingen dat het gaat om een installatie die primair is ontworpen ter vernietiging van afval is dat de installatie er niet zou zijn geweest wanneer het betreffende afval er niet was geweest of dat de installatie niet in werking blijft wanneer er geen afval meer te verwerken zou zijn.
- Is de installatie primair ontworpen om componenten uit het afval terug te winnen, wat bijvoorbeeld zo kan zijn wanneer de installatie aanvankelijk op primaire grond- en brandstoffen draaide en later afvalstoffen is gaan inzetten ter vervanging hiervan, dan is sprake van R1 als de afvalstoffen een organisch gehalte van ten minste 50% hebben. Wordt deze 50% niet gehaald dan betreft het alsnog D10.

---

4. Hoofdstuk 5, paragraaf 5.6, blz. 65: het 3e en 4e tekstblok worden vervangen

Voor het verbranden van brandbaar gevaarlijk afval blijft de capaciteitsregulering bestaan. De beschikbare capaciteit is momenteel namelijk groter dan het aanbod aan brandbaar gevaarlijk afval, waardoor het moeilijk is om de continuïteit van deze basisvoorziening te waarborgen. Uitbreiding van de capaciteit zal het waarborgen van de continuïteit alleen maar moeilijker maken en kan zelfs het bestaansrecht van de huidige basisvoorziening voor het verwerken van brandbaar gevaarlijk afval in gevaar brengen. Uitbreiding van de capaciteit wordt daarom niet toegestaan.

De capaciteitsregulering is gericht op de gevaarlijke afvalstoffen met een stookwaarde minder dan 11,5 MJ/kg (bij een chloorgehalte minder dan of gelijk aan 1%) of 15 MJ/kg (bij een chloorgehalte van meer dan 1%), verpakt gevaarlijk afval, specifiek ziekenhuisafval en PCB houdend afval. Begin 2003 wordt een onderzoek gestart naar de verwijderingsstructuur van specifiek ziekenhuisafval, waarin onder meer wordt gekeken naar de positie van de ZAVIN. Deze installatie is momenteel aangewezen als enige verbrander van het Nederlands specifiek ziekenhuisafval.

De specifieke structuur voor het verbranden van gevaarlijke afvalstoffen als vorm van verwijderen, uitgezonderd specifiek ziekenhuisafval (zie volgende alinea), is vanaf 1 januari 2005 niet meer in gebruik. Voor het verbranden van gevaarlijke afvalstoffen is Nederland daarom sinds die datum aangewezen op de daarvoor in het buitenland beschikbare capaciteit. Dit betekent dat de capaciteitsregulering voor het verbranden van gevaarlijke afvalstoffen (uitgezonderd specifiek ziekenhuisafval) niet meer bestaat en dat ontdoeners hun te verbranden gevaarlijke afvalstoffen niet meer hoeven aan te leveren bij AVR-Nutsbedrijven Gevaarlijk Afval.

De positie van de ZAVIN als enige verbrandingsinstallatie in Nederland voor specifiek ziekenhuisafval wordt vooralsnog in stand gehouden. De beschikbare capaciteit van de ZAVIN is momenteel groter dan het aanbod aan specifiek ziekenhuisafval, waardoor het moeilijk is om de continuïteit van deze basisvoorziening te waarborgen. Daar komt nog bij dat ontdoeners vanaf 2007 de mogelijkheid krijgen om hun specifiek ziekenhuisafval zodanig te bewerken dat het als gewoon bedrijfsafval kan worden afgevoerd. Dit kan leiden tot minder aanbod aan de ZAVIN. Uitbreiding van de capaciteit zal het waarborgen van de continuïteit van de ZAVIN alleen maar moeilijker maken en kan zelfs het bestaansrecht van de huidige basisvoorziening voor het verwerken van specifiek ziekenhuisafval in gevaar brengen. Uitbreiding van de capaciteit wordt daarom niet toegestaan.

Het streven is om deze voorkeurspositie van de ZAVIN voor een periode van 3 jaar in stand te houden. In principe wordt vanaf 1-1-2010 de verbranding van specifieke ziekenhuisafval aan de markt overgelaten en wordt de capaciteitsregulering op dat moment beëindigd.

---

5. Hoofdstuk 5, paragraaf 5.7, blz. 66 het 4e en 5e tekstblok en blz. 67, wordt als volgt gewijzigd:

Het hiervoor staande betekent dat uitvoer voor verbranden als vorm van verwijderen van brandbaar niet-gevaarlijk restafval waarvoor de Nederlandse AVI's zijn bestemd, niet wordt toegestaan.

Invoer van dat afval voor verbranden als vorm van verwijderen wordt ook niet toegestaan, omdat er in Nederland onvoldoende capaciteit beschikbaar is.

Deze regulering van in- en uitvoer geldt voor de volgende afvalstoffen:

- huishoudelijk restafval;
- met huishoudelijk restafval vergelijkbaar bedrijfsrestafval. Dit is bedrijfsrestafval dat meer dan 3% gft-afval (keukenafval, kantineafval, swill, enz.) bevat;
- laagcalorische deelstromen en residuen van scheidings- en verwerkingsprocessen van huishoudelijk restafval, bedrijfsrestafval en bouw- en sloopafval (laagcalorisch betekent een stookwaarde van minder dan 11,5 MJ/kg).

Voor brandbaar gevaarlijk afval geldt dat de huidige Nederlandse capaciteit voor verbranden van brandbaar gevaarlijk afval als vorm van verwijderen groter is dan het geraamde aanbod. Uitvoer kan het bestaansrecht van deze basisvoorziening in gevaar brengen. Uitvoer voor verbranden als vorm van verwijderen van brandbaar gevaarlijk afval waarvoor de Nederlandse DTO's zijn bestemd, wordt dan ook niet toegestaan. Alleen bij calamiteiten of bij een tijdelijk tekort aan verbrandingscapaciteit wordt uitvoer toegestaan.

Invoer wordt wel toegestaan, zolang de verwijdering van Nederlands gevaarlijk afval door verbranding niet in gevaar komt.

~~Deze regulering van in- en uitvoer geldt voor de volgende stromen:~~

- ~~• verpakte gevaarlijke afvalstoffen;~~
- ~~• PCB-houdende afvalstoffen;~~
- ~~• specifiek ziekenhuisafval;~~
- ~~• laagcalorische brandbare gevaarlijke afvalstoffen.~~

~~In de hiervoor staande tekst is sprake van laagcalorische afvalstoffen en stromen. Om het begrip 'laag' beter hanteerbaar te maken in de praktijk is het nodig dat het wordt gekwantificeerd:~~

- ~~• laagcalorische deelstromen en residuen van scheidings- en verwerkingsprocessen van huishoudelijk restafval, bedrijfsrestafval en bouw- en sloopafval hebben een stookwaarde minder dan 11,5 MJ/kg;~~
- ~~• bij het verbranden van gevaarlijk afval speelt ook het chloorgehalte van de afvalstoffen een belangrijke rol. Er wordt daarom onderscheid gemaakt in gevaarlijke afvalstoffen met minder en meer dan 1% chloor. Het onderscheid tussen laag- en hoogcalorisch gevaarlijk afval ligt bij de stookwaarde 11,5 MJ/kg voor gevaarlijke afvalstoffen met minder dan of gelijk aan 1 gewichtsprocent chloor en bij de stookwaarde 15 MJ/kg bij gevaarlijke afvalstoffen met meer dan 1 gewichtsprocent chloor.~~

Voor alle duidelijkheid: de stookwaarde wordt hier dus niet gebruikt om het onderscheid tussen verwijderen en nuttig toepassen te benoemen, maar om aan te geven voor welke afvalstoffen in- en uitvoer wel of niet wordt toegestaan.

Voor afvalstoffen waarvoor de AVI's en DTO's niet zijn bestemd, zoals industriële en communale zuiveringsslibben en hoogcalorisch afval, kan in- en uitvoer voor verbranden als vorm van verwijderen wel worden toegestaan. De vullast van de AVI's en DTO's en daarmee de continuïteit van deze voorzieningen worden daarmee immers niet in gevaar gebracht.

~~Gelet op de ontwikkelingen in de ons omringende landen, is de verwachting dat de landsgrenzen voor verbranden als vorm van verwijderen voor niet-gevaarlijk restafval en de laagcalorische fracties die ontstaan bij bewerken van dat restafval op 1 januari 2006 kunnen worden opgeheven, omdat dan een gelijk speelveld is bereikt. Als het gelijke speelveld dan echter nog niet is gerealiseerd, houdt Nederland in principe de landsgrenzen voor afval gesloten.~~

~~Gelet op het streven om op 1 januari 2006 de hiervoor genoemde landsgrenzen op te heffen, wordt in 2003 onderzocht wat daarvan de mogelijke effecten zijn. Het doel van dat onderzoek is om te bezien of, en zo ja welke aanvullende maatregelen moeten worden genomen om de Nederlandse publieke belangen te waarborgen en de continuïteit van de afvalverwijdering in Nederland te garanderen.~~

Het hiervoor staande beleid verandert op 1 januari 2007. Op die datum worden namelijk de landsgrenzen voor verbranden van niet-gevaarlijk afval als vorm van verwijderen geopend. Dat betekent dat vanaf 1 januari 2007 in- en uitvoer van al het niet-gevaarlijk afval voor verbranden als vorm van verwijderen is toegestaan, ook als dit leidt tot verdringing van Nederlands brandbaar afval uit de Nederlandse AVI's. Uiteraard moeten bij in- en uitvoer de geldende EVOA-procedures worden gevolgd.

De specifieke structuur voor het verbranden van gevaarlijke afvalstoffen als vorm van verwijderen, uitgezonderd specifiek ziekenhuisafval (zie volgende alinea), is vanaf 1 januari 2005 niet meer in gebruik, omdat de concessieovereenkomst tussen de Staat en AVR-Nutsbedrijf Gevaarlijk Afval BV voor het verwerken van specifieke gevaarlijke afvalstoffen voortijdig is beëindigd. Voor het verbranden van gevaarlijke afvalstoffen is Nederland daarom sinds die datum aangewezen op de daarvoor in het buitenland beschikbare capaciteit. Dit betekent dat ontdoeners hun te verbranden gevaarlijke afvalstoffen niet meer hoeven aan te leveren bij AVR-Nutsbedrijven Gevaarlijk Afval en dat in- en uitvoer van deze afvalstoffen voor verbranden als vorm van verwijderen vanaf 1 januari 2005 is toegestaan.

In de periode 2004-2005 is onderzoek gedaan naar de structuur voor de verwijdering van specifiek ziekenhuisafval. Het streven is namelijk om ook in die sector meer vrijheid en marktwerking in te voeren en geografische grenzen te laten vervallen, net als bij de verbranding van overige afvalstoffen. Er is besloten om de positie van de ZAVIN als enige verbrandingsinstallatie in Nederland voor specifiek ziekenhuisafval voorsnog in stand te houden. De belangrijkste reden daarvoor is een aantal onzekerheden in deze markt, waaronder het beschikbaar zijn van voldoende verwerkingscapaciteit in het buitenland. Dat betekent dat uitvoer voor verbranden als vorm van verwijderen van specifiek ziekenhuisafval niet wordt toegestaan. Alleen bij calamiteiten of bij een tijdelijk tekort aan verbrandingscapaciteit in Nederland wordt uitvoer toegestaan. Invoer wordt wel toegestaan, zolang de verwijdering van Nederlands specifiek ziekenhuisafval niet in gevaar komt.

Het streven is om deze voorkeurspositie van de ZAVIN voor een periode van 3 jaar in stand te houden. In principe wordt vanaf 1-1-2010 de uitvoer van specifieke ziekenhuisafval naar een buitenlandse verwerker toegestaan. Mochten echter vóór die datum in Nederland excessieve prijsstijgingen bij het verwijderen van specifiek ziekenhuisafval optreden, dan kan de Staatssecretaris van VROM besluiten om eerder uitvoer toe te staan.

---

6. Hoofdstuk 8, paragraaf 8.8, blz. 103: het laatste tekstblok wordt als volgt gewijzigd.

Concessieovereenkomst AVR

Een uitwerking van de in deze paragraaf beschreven bijzondere verantwoordelijkheid van het Rijk betreft de verwijdering van gevaarlijk afval. In 2001/2002 dreigde de continuïteit van de capaciteit voor het verbranden van gevaarlijk afval in DTO's en voor het storten van gevaarlijk afval (C2-afval) in de C2-deponie in gevaar te komen, onder meer door de afname in het aanbod van deze afvalstoffen. Met het eventueel wegvallen van de genoemde capaciteit zou ook de nationale zelfvoorziening op dit punt verdwijnen.

Het Rijk heeft toen vanuit haar bijzondere verantwoordelijkheid voor de continuïteit van deze nutsfuncties, het initiatief genomen om te komen tot een concessieovereenkomst met AVR. Met deze overeenkomst ~~krijgt~~ kreeg AVR het exclusieve recht om de DTO's en de C2-deponie te exploiteren onder de verplichting om deze voorzieningen als taken van algemeen economisch belang publiekelijk aan te bieden tegen redelijke, maatschappelijk aanvaardbare, transparante en non-discriminatoire voorwaarden en tarieven. Het Rijk ~~verplicht~~ verplichtte zich om een voorgecalculeerd exploitatietekort met betrekking tot de exploitatie van deze nutsvoorzieningen te dekken.

Op 1 januari 2005 is het deel van de concessieovereenkomst tussen de Staat en AVR-Nutsbedrijf Gevaarlijk Afval BV voor het verbranden van specifieke gevaarlijke afvalstoffen, voortijdig beëindigd. De redenen daarvoor waren de sterk oplopende verliezen bij het verbranden als vorm van verwijderen van gevaarlijke afvalstoffen en het ontbreken van uitzicht op verbetering daarvan. Verder is in het buitenland ruimschoots voldoende capaciteit beschikbaar voor het verbranden van gevaarlijke afvalstoffen. Het besluit is per brief van 23 augustus 2004 door de Staatssecretaris van VROM aan de Voorzitter van de Tweede Kamer medegedeeld (29 200 XI, nr. 131).

Gevolg van dit besluit is dat de DTO's vanaf 1 januari 2005 niet meer in gebruik zijn en Nederland vanaf die datum dus niet meer beschikt over specifieke verbrandingscapaciteit voor het verwerken van DTO-afvalstoffen. Voor het verbranden is Nederland nu voornamelijk aangewezen op de daarvoor in het buitenland beschikbare capaciteit.

Het hiervoor staande betekent dat ontdoeners hun te verbranden gevaarlijke afvalstoffen niet meer hoeven aan te leveren bij AVR-Nutsbedrijven Gevaarlijk Afval, in- en uitvoer van deze afvalstoffen voor verbranden als vorm van verwijderen vanaf 1 januari 2005 is toegestaan en de capaciteitsregulering voor verbranden als vorm van verwijderen van gevaarlijke afvalstoffen is opgeheven. Dat laatste houdt onder meer in dat de AVI's ook gevaarlijk afval mogen verbranden, uiteraard voor zover hun vergunning dat toestaat.

Eind 2005 is besloten om de C2-deponie te sluiten en het resterende deel van de concessieovereenkomst (exploitatie C2-deponie) te beëindigen. De redenen voor het sluiten van de C2-deponie zijn het sterk verminderd aanbod van gevaarlijk afval, de technische staat van de deponie en de bijbehorende voorzieningen en nieuwe Europese regelgeving voor storten. Gevolg van dit besluit is dat de C2-deponie vanaf 1 januari 2006 niet meer in gebruik is en Nederland vanaf die datum dus niet meer beschikt over een specifieke stortlocatie voor C2-afval. Het Nederlands C2-afval dat op de deponie zou worden opgeslagen, moet vanaf 1 januari 2006 elders in Nederland worden verwerkt of gestort. Als dat niet mogelijk is, mag het worden gestort op daarvoor in het buitenland beschikbare capaciteit (zie hoofdstuk 18.3.2).

7. Hoofdstuk 12, paragraaf 12.3, blz. 137 t/m 140: de bestaande tekst wordt als volgt aangepast:

Op een kennisgeving moet worden aangegeven of de overbrenging een handeling van nuttige toepassing of een handeling van verwijdering betreft.

Bij de beoordeling van kennisgevingen wordt door het Nederlands bevoegd gezag in ieder geval bezwaar gemaakt wanneer de kennisgever kiest voor een handeling van nuttige toepassing terwijl dat een handeling van verwijdering moet zijn en andersom.

Als een kennisgever binnen verwijdering een verkeerde D-handeling kiest of binnen nuttige toepassing een verkeerde R-handeling kiest, wordt door het bevoegd gezag bezien of voor de handeling die de kennisgever had moeten aangeven specifiek beleid is geformuleerd. Als dat specifiek beleid consequenties heeft voor in- en uitvoer (bijvoorbeeld: in- en uitvoer voor D1 wordt in principe niet toegestaan), dan wordt bezwaar gemaakt tegen de kennisgeving.

Als voor de handeling die de kennisgever had moeten aangeven geen specifiek beleid voor in- en uitvoer is geformuleerd, wordt in beginsel geen bezwaar gemaakt, maar de kennisgever wordt wel geattendeerd op zijn onjuiste keuze.

De EVOA stelt voorwaarden aan het type en de inhoud van de kennisgevingsprocedures.

1. Algemene of afzonderlijke kennisgevingen.

In artikel 28 van de EVOA is opgenomen dat de kennisgever gebruik kan maken van een algemene kennisgeving wanneer afvalstoffen met dezelfde fysische en chemische eigenschappen periodiek via dezelfde route naar dezelfde ontvanger worden overgebracht. Afvalstoffen met verschillende samenstellingen, en dus over het algemeen met verschillende eigenschappen, mogen niet via een algemene kennisgeving worden overgebracht. In dergelijke gevallen dient voor ieder transport een afzonderlijke kennisgeving te worden gedaan. In paragraaf 12.3.1 wordt nader ingegaan op de invulling van het begrip "dezelfde fysische en chemische eigenschappen". In paragraaf 12.3.2 wordt dit aspect verder uitgewerkt voor de gemengde stromen (bedrijfsafval, bouw- en sloopafval, grof huishoudelijk afval en mengsels van deze stromen).

2. Hoeveelheid nuttige toepassing.

In een kennisgeving moet zijn opgenomen hoe de aangegeven verhouding tussen nuttig toepasbaar en te verwijderen materiaal is bepaald. In situaties waarbij uit het afval na bewerking fracties of tussenproducten ontstaan die verder buiten de inrichting van de ontvanger worden ingezet, kan het voor de beoordeling noodzakelijk zijn dat de kennisgever afzetcontracten tussen de ontvanger van de uit te voeren afvalstof en diens afnemers met de kennisgeving meezendt.

3. Het afgeven van verklaringen van nuttige toepassing/verwijdering.

Op grond van artikel 3, lid 6, en artikel 8, lid 6 van de EVOA dient de ontvanger uiterlijk 180 dagen na ontvangst onder zijn verantwoordelijkheid een verklaring van verwijdering respectievelijk nuttige toepassing van de afvalstoffen aan de kennisgever en de andere betrokken autoriteiten af te geven. Om die verklaring te kunnen afgeven, is het noodzakelijk dat daadwerkelijk kan worden aangetoond, dat de afvalstoffen zijn verwijderd of nuttig zijn toegepast.

Als de afvalstoffen waarop de kennisgeving betrekking heeft tegelijk met andere afvalstoffen worden be-/verwerkt, moet de ontvanger dusdanige voorzieningen treffen dat hij zijn verantwoordelijkheid voor een waarheidsgetrouwe verklaring kan waarmaken.

IN BEGINSSEL ...

In het LAP is aangegeven of tegen in- of uitvoer van afvalstoffen 'in beginsel' wel of geen bezwaar wordt gemaakt. De toevoeging 'in beginsel' beoogt duidelijk te maken dat het al dan niet maken van bezwaar steeds voor een concrete aanvraag wordt beoordeeld. Bij deze beoordeling wordt rekening gehouden met het beleid zoals weergegeven in het LAP.

12.3.1 Het gebruik van een algemene kennisgeving

Voor het gebruik van een algemene kennisgeving geldt de voorwaarde dat het afval “dezelfde fysische en chemische eigenschappen” moet hebben. Dit vereist dat bij de kennisgeving een zo nauwkeurig mogelijke opgave wordt gedaan van de over te brengen afvalstoffen. Dit betekent in ieder geval dat de herkomst van de afvalstoffen goed moet worden omschreven en dat alleen het vermelden van termen als “inzameling” of “afvalbeheer” onvoldoende is. Tevens moet het dossier een zo smal mogelijke bandbreedte van diverse samenstellingsparameters bevatten.

Iedere kennisgeving wordt hier apart op beoordeeld. Factoren die een rol spelen bij deze beoordeling zijn:

- Afzonderlijke afvalstoffen met verschillende minimumstandaarden worden als “verschillend” beoordeeld en kunnen daarom niet onder één algemene kennisgeving worden overgebracht.
- Een kennisgeving kan nooit betrekking hebben op meer dan één categorie van bijlage III of IV van de EVOA. Dit betekent overigens niet dat afvalstoffen die wel onder één categorie zijn te brengen wel altijd samen op een algemene kennisgeving kunnen worden overgebracht.
- In beginsel kunnen gevaarlijke en niet-gevaarlijke afvalstoffen niet samen op één kennisgeving worden opgenomen, zeker niet wanneer het meerdere Euralcodes van een complementaire categorie betreft.
- Als afzonderlijke afvalstoffen verschillende fysieke verschijningsvormen (vast, slib, vloeibaar) hebben dan is dit een sterke aanwijzing dat ze niet samen op één kennisgeving kunnen worden overgebracht.
- Het gegeven dat afzonderlijke afvalstoffen uiteindelijk in dezelfde verwerkingsinstallatie terecht komen, is niet relevant voor de vraag of sprake is van dezelfde fysische en chemische eigenschappen.
- Dat afvalstromen afkomstig zijn uit verschillende bedrijfstakken of processen is een aanwijzing dat het gaat om afvalstoffen met verschillende fysische en chemische eigenschappen, ook wanneer de betrokken Euralcodes qua formulering overeen komen. Deze kunnen alleen samen op een kennisgeving wanneer uit het dossier blijkt dat geen sprake is van processpecifieke verontreinigingen en de afvalstromen binnen een beperkte bandbreedte eenzelfde chemische samenstelling kennen.
- Als verschillende afvalstoffen overeenkomstig de Wet milieubeheervergunning een bewerking moeten ondergaan alvorens te worden overgebracht, bijvoorbeeld een bewerking als bedoeld in hoofdstuk 19 02 (fysisch-chemische behandeling) of hoofdstuk 19 12 (niet elders genoemde mechanische afvalverwerking) van de Eural, kan het resultaat wel op één algemene kennisgeving worden overgebracht. Omdat echter in deze gevallen sprake is van één nieuwe afvalstof dient de meest daarbij in aanmerking behorende Euralcode te worden genomen, bijvoorbeeld code 19 12 11 (overig afval van mechanische afvalverwerking dat gevaarlijke stoffen bevat).

Bij de kennisgeving dient informatie te worden verschaft over de samenstelling van de afvalstof. De kennisgever bepaalt welke gegevens worden geleverd, maar diens vrijheid wordt ingeperkt doordat bepaalde gegevens noodzakelijk zijn voor een beoordeling. Voorbeelden zijn

- bij overbrenging voor mengen gevolgd door verbranden moet op basis van hoofdstuk 16 van het LAP een analyse worden verstrekt van de componenten EOX, kwik, cadmium, thallium, dioxines/furanen en PCB's, tenzij de kennisgever kan aantonen dat deze componenten niet in de over te brengen afvalstof aanwezig kunnen zijn gelet op de herkomst of het productieproces van de afvalstof.
- voor met name bedrijfsafval, huishoudelijk restafval, bouw- en sloofafval en afgescheiden fracties uit deze stromen, dient, voorzover de kennisgeving zich tevens uitstrekt over de periode vóór 1 januari 2007, de stookwaarde betrokken op natte basis en zonder rekening te houden met condenseren van water in het nattraject te worden opgegeven;
- voor olie en oliehoudende apparatuur (zoals trafo's) dient altijd het PCB-gehalte te worden opgegeven;
- bij overbrenging van sorteerfracties moet rekening worden gehouden met paragraaf 12.3.2 van het LAP;

Bovenstaande voorbeelden vormen geen limitatieve lijst. Zo kan bij invoer het bevoegd gezag van de installatie waar het afval wordt verwerkt aanvullende gegevens nodig hebben om te kunnen beoordelen of het afval past binnen de vergunningvoorschriften van de installatie. Ook andere situaties kunnen reden zijn om (gemotiveerd) aanvullende gegevens te vragen.

12.3.1-12.3.2 De algemene kennisgevingsprocedure bij uitvoer/overbrenging van gemengde stromen

Het kenmerk van gemengde stromen (bedrijfsafval, bouw- en sloofafval, grof huishoudelijk afval en mengsels van deze stromen) is dat het stromen zijn met een grote variatie in aard en hoeveelheid van afzonderlijke componenten.

Om voor de uitvoeroverbrenging van deze gemengde stromen gebruik te mogen maken van een procedure van algemene kennisgeving, zijn de in artikel 28, eerste lid, van de EVOA gehanteerde termen "dezelfde fysische en chemische eigenschappen" vertaald naar eisen met betrekking tot de samenstelling. De kennisgever dient bij uitvoer te garanderen dat de afzonderlijke vrachten over te brengen afvalstoffen waarop de algemene kennisgeving betrekking heeft, zodanig zijn samengesteld dat zij vallen binnen de bandbreedten die zijn genoemd in onderdeel 2 van deze paragraaf. Dit betekent dat bij een aanvraag om dergelijke gemengde stromen met een algemene kennisgeving over uit te mogen voeren brengen, de kennisgever ten minste de volgende informatie moet overleggen:

.....

---

8. Hoofdstuk 12, paragraaf 12.4, de tekst op blz. 140 wordt als volgt aangevuld:

Voor afvalstoffen bestemd voor nuttige toepassing .....
..... groot belang gehecht aan de mate van (materiaal)terugwinning.

Het Hof van Justitie van de Europese gemeenschappen heeft in zaak C-277/02 (16 december 2004, EU-Wood-Trading) uitgesproken dat in het kader van de EVOA de bevoegde autoriteit van verzending op basis van criteria die gelden in het eigen land bezwaar kan maken tegen uitvoer voor nuttige toepassing als men van mening is dat de nuttige toepassing in het land van bestemming risico's met zich meebrengt voor de gezondheid van de mens en het milieu. De lidstaat kan alleen bezwaar maken als de eigen nationale normen, met eerbiediging van het evenredigheidsbeginsel, geschikt zijn om de nagestreefde doelstellingen (het voorkomen van gevaar voor de menselijke gezondheid en het milieu) te verwezenlijken en niet verder gaan dan hetgeen noodzakelijk is om die doelstellingen te bereiken. De risico's moeten niet worden beoordeeld op basis van algemene overwegingen, doch op basis van relevant wetenschappelijk onderzoek.

Als het bevoegd gezag geen toestemming geeft en de betreffende kennisgever maakt daar bezwaar tegen, dan is het aan de nationale rechter om te beoordelen of de nationale normen zijn toegepast op een wijze die strijdig is met het evenredigheidsbeginsel.

In zaak C-215/04 (16 februari 2006, l'Ostre Landsret) heeft het Hof uitgesproken dat de kennisgever niet kan worden verplicht om te bewijzen dat de nuttige toepassing in het land van bestemming gelijk is aan het niveau dat wordt vereist in het land van herkomst. Dat betekent dat de bewijslast (wetenschappelijke onderbouwing van de risico's) berust bij de bevoegde autoriteit van het land van herkomst.

Reststoffen die bij nuttige toepassing van 'buitenlands afval' in Nederland ontstaan en die moeten worden verwijderd, worden gezien als 'Nederlands afval'. Anders dan vóór het van kracht worden van het LAP het geval was, is het vrijkomen van dergelijke reststoffen geen reden om de invoer te weigeren dan wel de kennisgever te verplichten de ontstane reststoffen weer terug te voeren naar het land waaruit de afvalstoffen afkomstig waren. Wel kan op verzoek van de kennisgever toestemming worden verleend de reststoffen terug te voeren naar het land van herkomst.

Bij het in het buitenland bewerken van Nederlands afval dat is uitgevoerd voor nuttige toepassing, kunnen reststromen vrijkomen. In afwijking van het invoerbeleid uit het LAP kan toestemming worden verleend voor invoer van deze reststromen. De houder van die reststromen dient de van toepassing zijnde kennisgevingsprocedure van de EVOA te volgen en dient in de kennisgeving te onderbouwen dat het daadwerkelijk om reststromen gaat die zijn vrijgekomen bij het bewerken van Nederlands afval dat is uitgevoerd voor nuttige toepassing.

---

9. Hoofdstuk 12, paragraaf 12.5.1, blz. 141: de tekst wordt als volgt aangepast:

Een van de uitgangspunten van het LAP is dat Nederland voor het storten van afvalstoffen zelfvoorzienend wil zijn. Om deze reden zal, onder toepassing van het principe van nationale zelfvoorziening, bezwaar worden gemaakt tegen een voorgenomen in- of uitvoer van afvalstoffen om deze in het bestemmingsland te storten of na bewerken (bijvoorbeeld door immobilisatie of ontgiften/neutraliseren/ontwateren) te storten. Uitzonderingen hierop zijn C2-afvalstoffen die niet in Nederland kunnen worden verwerkt of gestort en C1-afvalstoffen.

10. Hoofdstuk 12, paragraaf 12.5.2, blz. 143 en 144: de tekst wordt als volgt aangepast:

Het voornemen is om het hiervoor opgenomen standpunt over in- en uitvoer de komende jaren te veranderen. Bij het verbranden van afvalstoffen als vorm van verwijderen wordt namelijk toegewerkt naar een open Europese markt. Die markt kan wat Nederland betreft ontstaan wanneer sprake is van een gelijk speelveld, dat wil zeggen dat Nederland en de aangrenzende landen gelijkwaardige milieu-eisen en gelijkwaardige afvalsturende regelgeving hebben gerealiseerd. Het streven is om de landsgrenzen voor verbranden als vorm van verwijderen op 1 januari 2006 op te heffen. Als dat gelijke speelveld dan echter nog niet is gerealiseerd, houdt Nederland in principe de landsgrenzen voor brandbaar afval gesloten.

Waarom geen uitvoer van huishoudelijk restafval naar Duitsland?

In Duitsland is nog geen stortverbod en geen stortbelasting ingevoerd....

....

voorziene verwerkingscapaciteit in eigen land weg wordt genomen.

Het hiervoor staande beleid verandert op 1 januari 2007. Op die datum gaan namelijk de landsgrenzen voor verbranden van niet-gevaarlijk afval als vorm van verwijderen open. Dat betekent dat vanaf 1 januari 2007 in- en uitvoer van al het niet-gevaarlijk afval voor verbranden als vorm van verwijderen is toegestaan, ook als dit leidt tot verdringing van Nederlands brandbaar afval uit de Nederlandse AVI's. Uiteraard moeten bij in- en uitvoer de geldende EVOA-procedures worden gevolgd.

Gevaarlijk afval

Voor uitvoer van brandbaar gevaarlijk afval voor verbranden als vorm van verwijderen geldt hetzelfde basisprincipe als bij niet-gevaarlijk afval. Uitvoer kan het bestaansrecht van de huidige basisvoorziening voor het verwerken van brandbaar gevaarlijk afval in gevaar brengen en uitvoer van die stromen wordt dan ook niet toegestaan. Het gaat daarbij om de volgende stromen:

- ——— verpakte gevaarlijke afvalstoffen;
- ——— PCB houdende afvalstoffen;
- ——— specifiek ziekenhuisafval;
- ——— laagcalorische brandbare gevaarlijke afvalstoffen.

Om het begrip 'laagcalorisch' beter hanteerbaar te maken in de praktijk is het nodig dat het wordt gekwantificeerd. Laagcalorisch gevaarlijk afval heeft een stookwaarde van minder dan 11,5 MJ/kg voor afvalstoffen met minder dan of gelijk aan 1 gewichtsprocent chloor en een stookwaarde minder dan 15 MJ/kg bij afvalstoffen met meer dan 1 gewichtsprocent chloor.

De stookwaarde wordt hier dus niet gebruikt om het onderscheid tussen verwijderen en nuttig toepassen te benoemen, maar om aan te geven voor welke afvalstoffen in- en uitvoer wel of niet wordt toegestaan.

Alleen als er in Nederland onvoldoende capaciteit is, wordt toestemming verleend voor uitvoer. Een voorbeeld hiervan is de zogenoemde calamiteitenregeling voor AVR chemie. Deze regeling maakt het mogelijk dat bepaalde gevaarlijke afvalstoffen bij stagnatie in de verwerking naar een buitenlandse draaitrommeloven worden afgevoerd, nadat de Minister van VROM daarvoor toestemming heeft gegeven.

Invoer van brandbaar gevaarlijk afval voor verbranden als vorm van verwijderen is toegestaan, zolang daarmee de verwijdering van het Nederlandse gevaarlijk afval niet in gevaar komt.

Op 1 januari 2005 is de concessieovereenkomst tussen de Staat en AVR-Nutsbedrijf Gevaarlijk Afval BV voor het onderdeel verbranden van specifieke gevaarlijke afvalstoffen, voortijdig beëindigd. De redenen daarvoor waren de sterk oplopende verliezen bij het verbranden als vorm van verwijderen van gevaarlijke afvalstoffen en het ontbreken van uitzicht op verbetering daarvan. Verder is in het buitenland ruimschoots voldoende capaciteit beschikbaar voor het verbranden van gevaarlijke afvalstoffen.

Gevolg van dit besluit is dat de DTO's vanaf 1 januari 2005 niet meer in gebruik zijn en Nederland vanaf die datum dus niet meer beschikt over specifieke verbrandingscapaciteit voor het verwerken van DTO-afvalstoffen. Voor het verbranden is Nederland nu voornamelijk aangewezen op de daarvoor in het buitenland beschikbare capaciteit.

Het hiervoor staande betekent dat ontdoeners hun te verbranden gevaarlijke afvalstoffen niet meer hoeven aan te leveren bij AVR-Nutsbedrijven Gevaarlijk Afval en dat in- en uitvoer van deze afvalstoffen voor verbranden als vorm van verwijderen vanaf 1 januari 2005 is toegestaan.

In de periode 2004-2005 is onderzoek gedaan naar de structuur voor de verwijdering van specifiek ziekenhuisafval. Het streven is namelijk om ook in die sector meer vrijheid en marktwerking in te voeren en geografische grenzen te laten vervallen, net als bij de verbranding van overige afvalstoffen. Er is besloten om de positie van de ZAVIN als enige verbrandingsinstallatie in Nederland voor specifiek ziekenhuisafval voorsnog in stand te houden. De belangrijkste reden daarvoor is een aantal onzekerheden in deze markt, waaronder het beschikbaar zijn van voldoende verwerkingscapaciteit in het buitenland. Dat betekent dat uitvoer voor verbranden als vorm van verwijderen van specifiek ziekenhuisafval niet wordt toegestaan. Alleen bij calamiteiten of bij een tijdelijk tekort aan verbrandingscapaciteit in Nederland wordt uitvoer toegestaan. Invoer wordt wel toegestaan, zolang de verwijdering van Nederlands specifiek ziekenhuisafval niet in gevaar komt. Het streven is om deze voorkeurspositie van de ZAVIN voor een periode van 3 jaar in stand te houden. In principe wordt vanaf 1-1-2010 de uitvoer van specifieke ziekenhuisafval naar een buitenlandse verwerker toegestaan. Mochten echter vóór die datum in Nederland excessieve prijsstijgingen bij het verwijderen van specifiek ziekenhuisafval optreden, dan kan de Staatssecretaris van VROM besluiten om eerder uitvoer toe te staan.

Overig afval

Aan de in- en uitvoer voor het verbranden als vorm van verwijderen van overige stromen worden geen beperkingen opgelegd. Het gaat dan met name om de volgende afvalstoffen:

- industriële en communale zuiverings-slibben;
- deelstromen en residuen van scheidings- en verwerkingsprocessen van huishoudelijk restafval, bedrijfsrestafval en bouw- en sloopafval met een stookwaarde van 11,5 MJ/kg of meer;
- brandbare gevaarlijke afvalstoffen met een stookwaarde van 11,5 MJ/kg of meer (≤ 1 gewichtsprocent chloor) of 15 MJ/kg of meer bij chloorhoudende afvalstoffen (> 1 gewichtsprocent chloor);
- fracties die zijn verkregen uit het verder be-/verwerken van ONF (organisch natte fractie, een residu bij nascheiden).

Voor brandbaar niet-gevaarlijk restafval zijn de bestaande afvalverbrandingsinstallaties (AVI's) gebouwd .....
verwijderen van deze afvalstoffen worden geen beperkingen opgelegd.

Samengevat

Het hiervoor staande betekent dat vanaf 1 januari 2007 in- en uitvoer voor verbranden als vorm van verwijdering van alle afvalstoffen, met uitzondering van specifiek ziekenhuisafval, is toegestaan.

---

11. Hoofdstuk 16, paragraaf 16.4.1, blz. 181, tabel 16.1: 6e rij wordt als volgt aangepast:

Dioxines/furanen (dirty 17)   Detectiegrens 0,001

---

12. Hoofdstuk 18, paragraaf 18.2.1, blz. 197: de tekst wordt als volgt aangepast:

Geografische begrenzingen

Binnen Nederland is het transport van afvalstoffen die bestemd zijn voor verbranden als vorm van verwijderen vrij: de provinciegrenzen voor dit afval zijn per 1-1-2000 opgeheven.

Bij het verbranden als vorm van verwijderen wordt toegewerkt naar een open Europese markt. Die markt kan wat Nederland betreft ontstaan wanneer sprake is van een gelijk speelveld, dat wil zeggen dat in Nederland en de aangrenzende landen gelijkwaardige milieuvoorzieningen en afvalsturende regelgeving zijn. Het streven is om op 1 januari 2006 de landsgrenzen te openen voor verbranden als vorm van verwijderen van niet-gevaarlijk restafval en de laagcalorische fracties die ontstaan bij bewerken van dat restafval. Als het gelijke speelveld dan echter nog niet is gerealiseerd, houdt Nederland in principe de bedoelde landsgrenzen voor gesloten. De mogelijke effecten van het in 2006 openstellen van de genoemde landsgrenzen worden in 2003 onderzocht. Het doel van het onderzoek is om te bezien of, en zo ja welke aanvullende maatregelen moeten worden genomen om publieke belangen te waarborgen en de continuïteit van de afvalverwijdering te garanderen.

Het in voldoende mate realiseren van de benodigde installaties voor scheiding van afvalstromen en het nuttig toepassen van afvalstoffen als brandstof, vergt naar verwachting 3 tot 5 jaar. Dit betekent dat gedurende die periode de betreffende afvalstoffen moeten worden gestort. Uit milieu oogpunt is dit een weinig bevredigende situatie. Uitvoer van (een deel van) het overschot, bijvoorbeeld om het in Duitsland te verbranden, zou dit probleem op kunnen lossen. Er is echter een aantal bezwaren aan deze oplossing verbonden.

Allereerst zou de uitvoer de druk op het realiseren van verwerkingscapaciteit in eigen land weg kunnen nemen. Als afval kan worden uitgevoerd, is er immers minder noodzaak om voor dat afval in Nederland scheidingscapaciteit te bouwen en verbrandingsinitiatieven te realiseren. Een ander bezwaar is dat er een mogelijk grote aanzuigende werking vanuit het buitenland op Nederlands afval ontstaat. Het gevolg hiervan kan zijn dat een dermate grote uitvoer van Nederlands brandbaar restafval ontstaat, dat in Nederland de continuïteit van de huidige afvalverbrandingsstructuur en het realiseren van de doelstelling voor preventie en nuttige toepassing in gevaar kunnen komen.

Vanwege de mogelijke ongewenste effecten op de in het LAP ingezette beleidslijn wordt de uitvoer van niet-gevaarlijk restafval en de laagcalorische fracties die ontstaan bij bewerken van dat restafval voor verbranden als vorm van verwijderen in beginsel dan ook niet toegestaan in de beleidsperiode van het LAP.

De in deze paragraaf beschreven lijn betekent:

.....

landsgrenzen te voorkomen.

De beleidslijn die in deze paragraaf is beschreven en het in 2003 uit te voeren onderzoek naar de mogelijke consequenties van open landsgrenzen voor verbranden als vorm van verwijderen, leiden ertoe dat de sector zich adequaat kan voorbereiden op de te voorziene marktwerking bij open landsgrenzen voor brandbaar restafval.

Op 1 januari 2007 gaan ook de landsgrenzen voor verbranden van niet-gevaarlijk afval als vorm van verwijderen open. Dat betekent dat vanaf 1 januari 2007 in- en uitvoer van al het niet-gevaarlijk afval voor verbranden als vorm van verwijderen is toegestaan, ook als dit leidt tot verdringing van Nederlands brandbaar afval uit de Nederlandse AVI's. Uiteraard moeten bij in- en uitvoer de geldende EVOA-procedures worden gevolgd.

---

13. Hoofdstuk 18, paragraaf 18.2.2, blz. 198 en 199: de tekst van deze paragraaf wordt geheel geschrapt en vervangen door:

Op 1 januari 2005 is de concessieovereenkomst tussen de Staat en AVR-Nutsbedrijf Gevaarlijk Afval BV voor het verbranden van specifieke gevaarlijke afvalstoffen, voortijdig beëindigd. De redenen daarvoor waren de sterk oplopende verliezen bij het verbranden als vorm van verwijderen van gevaarlijke afvalstoffen en het ontbreken van uitzicht op verbetering daarvan. Verder is in het buitenland ruimschoots voldoende capaciteit beschikbaar voor het verbranden van gevaarlijke afvalstoffen. Het besluit is per brief van 23 augustus 2004 door de Staatsecretaris van VROM aan de Voorzitter van de Tweede Kamer medegedeeld (29 200 XI, nr. 131).

Gevolg van dit besluit is dat de DTO's vanaf 1 januari 2005 niet meer in gebruik zijn en Nederland vanaf die datum dus niet meer beschikt over specifieke verbrandingscapaciteit voor het verwerken van DTO-afvalstoffen. Voor het verbranden is Nederland nu voornamelijk aangewezen op de daarvoor in het buitenland beschikbare capaciteit.

Het hiervoor staande betekent dat ontdoeners hun te verbranden gevaarlijke afvalstoffen niet meer hoeven aan te leveren bij AVR-Nutsbedrijven Gevaarlijk Afval, in- en uitvoer van deze afvalstoffen voor verbranden als vorm van verwijderen vanaf 1 januari 2005 is toegestaan en de capaciteitsregulering voor verbranden als vorm van verwijderen van gevaarlijke afvalstoffen is opgeheven. Dat laatste houdt onder meer in dat de AVI's ook gevaarlijk afval mogen verbranden, uiteraard voor zover hun vergunning dat toestaat.

In de periode 2004-2005 is onderzoek gedaan naar de structuur voor de verwijdering van specifiek ziekenhuisafval. Het streven is namelijk om ook in die sector meer vrijheid en marktwerking in te voeren en geografische grenzen te laten vervallen, net als bij de verbranding van overige afvalstoffen.

Er is besloten om de positie van de ZAVIN als enige verbrandingsinstallatie in Nederland voor specifiek ziekenhuisafval vooralsnog in stand te houden. De belangrijkste reden daarvoor is een aantal onzekerheden in deze markt, waaronder het beschikbaar zijn van voldoende verwerkingscapaciteit in het buitenland. Dat betekent dat uitvoer voor verbranden als vorm van verwijderen van specifiek ziekenhuisafval niet wordt toegestaan. Alleen bij calamiteiten of bij een tijdelijk tekort aan verbrandingscapaciteit in Nederland wordt uitvoer toegestaan. Invoer wordt wel toegestaan, zolang de verwijdering van Nederlands specifiek ziekenhuisafval niet in gevaar komt.

De beschikbare capaciteit van de ZAVIN is momenteel groter dan het aanbod aan specifiek ziekenhuisafval, waardoor het moeilijk is om de continuïteit van deze basisvoorziening te waarborgen. Daar komt nog bij dat ontdoeners vanaf 2007 de mogelijkheid krijgen om hun specifiek ziekenhuisafval zodanig te bewerken dat het als gewoon bedrijfsafval kan worden afgevoerd. Dit kan leiden tot minder aanbod aan de ZAVIN. Uitbreiding van de capaciteit zal het waarborgen van de continuïteit van de ZAVIN alleen maar moeilijker maken en kan zelfs het bestaansrecht van de huidige basisvoorziening voor het verwerken van specifiek ziekenhuisafval in gevaar brengen. Uitbreiding van de capaciteit wordt daarom niet toegestaan.

Het streven is om deze voorkeurspositie van de ZAVIN voor een periode van 3 jaar in stand te houden. In principe wordt vanaf 1-1-2010 de uitvoer van specifieke ziekenhuisafval naar een buitenlandse verwerker toegestaan. Mochten echter vóór die datum in Nederland excessieve prijsstijgingen bij het verwijderen van specifiek ziekenhuisafval optreden, dan kan de Staatssecretaris van VROM besluiten om eerder uitvoer toe te staan.

---

14. Hoofdstuk 18, paragraaf 18.3.2, blz. 202 en 203: de paragraaf over C2-afvalstoffen wordt als volgt aangepast:

C2-afvalstoffen

C2-afvalstoffen zijn niet-verwerkbare, sterk uitloogbare vaste anorganische gevaarlijke afvalstoffen. Ze kunnen alleen op of in de bodem worden gebracht als de beheermaatregelen en de voorzieningen zodanig zijn dat percolaatvorming wordt voorkomen, zodat emissies naar de bodem verwaarloosbaar kunnen worden geacht. Een gevaarlijke afvalstof is pas een C2-afvalstof indien deze anorganisch is. Een afvalstof is anorganisch als de gloeirest (bepaald overeenkomstig NEN 6620) 90% of meer van de massa van een representatief monster is.

Voor C2-afvalstoffen is het beleid in eerste instantie gericht op terugwinning van grondstoffen. In tweede instantie is het beleid gericht op vermindering van de uitloging waardoor nuttige toepassing mogelijk wordt. De voorkeur gaat uit naar een zodanige verbetering van het uitlogingsgedrag dat inzet als een bouwstof conform het Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterbescherming mogelijk is. In derde instantie is het beleid gericht op vermindering van de uitloging om storten ~~in de C2-deponie~~ als C2-afvalstof te vermijden. Een mogelijkheid is terugwinnen van milieubedreigende stoffen. Dit kan er toe leiden dat het uitlogingsgedrag zodanig verandert dat sprake is van een C3-afvalstof. Ook door immobilisatie kan de uitloging van een C2-afvalstof zodanig worden gewijzigd dat sprake is van een C3-afvalstof. In bepaalde gevallen zal de afvalstof echter na immobilisatie nog steeds moeten worden aangemerkt als C2-afvalstof. Een randvoorwaarde die bij het immobiliseren wordt gesteld, is dat door immobilisatie het volume van de te storten afvalstof met niet meer dan 25% toeneemt.

~~C2-afvalstoffen die op geen enkele wijze kunnen worden bewerkt, dienen te worden gestort in de C2-deponie. C2-afvalstoffen die in een hoeveelheid boven de 5 kton per jaar vrijkomen, worden niet bij de C2-deponie toegelaten en dienen na behandeling elders te worden gestort. De vergunning voor de C2-deponie wordt verleend voor de maximale termijn van tien jaar.~~

~~Door de hiervoor genoemde volgorde van verwerking wordt het aanbod van C2-afvalstoffen aan de C2-deponie beperkt en is de huidige capaciteit van de deponie voldoende.~~

C2-afvalstoffen die op geen enkele wijze kunnen worden be-/verwerkt, moeten worden gestort. Tot eind 2005 had Nederland hiervoor een aparte locatie, namelijk de C2-deponie. Eind 2005 is de concessie-overeenkomst voor het verwerken van specifieke gevaarlijke afvalstoffen tussen de Staat en AVR-Nutsbedrijf Gevaarlijk Afval BV voortijdig beëindigd en is de C2-deponie gesloten. Redenen daarvoor zijn het sterk verminderd aanbod van gevaarlijk afval, de technische staat van de deponie en de

bijbehorende voorzieningen en nieuwe Europese regelgeving voor storten. Met het beëindigen van de concessieovereenkomst is er voor AVR ook geen acceptatieplicht meer van C2-afval. Door het wegvallen van de C2-deponie moeten de C2-afvalstoffen op een andere stortplaats in Nederland worden gestort. Als dat niet mogelijk is, is uitvoer van C2-afvalstoffen voor storten toegestaan.

Zoals uit het hiervoor staande blijkt, is er niet voor alle C2-afvalstoffen een eenduidige minimumstandaard. De verwijdering kan per C2-afvalstof verschillen. Daarom is in tabel 18.1 aangegeven in welke gevallen de C2-afvalstoffen op welke wijze moeten worden verwerkt (voorkeursvolgorde).

In tabel 18.1 is aangegeven dat een andere wijze dan storten dient te worden toegepast, indien de kosten van deze andere afvalbeheerwijze niet meer bedragen dan 150 % van de storkosten per ton (inclusief Wbm-heffing) in de C2-deponie, ook als storten in de deponie gezien de hoeveelheid is toegestaan. Dit percentage is gebaseerd op overwegingen om het storten zoveel mogelijk te beperken en het opleggen van al te kostbare verwijderingstechnieken te vermijden.

Door het verbinden van voorschriften aan de vergunningen wordt bereikt dat verwerking van C2-afvalstoffen op het meest hoogwaardige niveau plaatsvindt. De vergunningen voor immobilisatie worden verleend voor de termijn van maximaal 5 jaar. Deze termijn kan ook tien jaar bedragen, maar dan wordt de verplichting toegevoegd dat technische ontwikkelingen zo spoedig mogelijk moeten worden doorgevoerd en wordt de mogelijkheid opgenomen voor het bevoegd gezag om de kwaliteitsnormen tussentijds aan te passen.

De bestaande tabel 18.1 op blz. 203 wordt vervangen door de volgende tabel:

Tabel 18.1: Voorkeursvolgorde voor de verwerking van C2-afvalstoffen	
Verwerkingsmogelijkheid	Criteria
1. Terugwinning van grondstoffen	<ul style="list-style-type: none"> • Grondstoffen dienen inzetbaar te zijn • Maximale kosten: 150% van het tarief van storten in Nederland
2. Nuttige toepassing als vervanger van primaire grondstof	<ul style="list-style-type: none"> • Binnen de randvoorwaarden van van toepassing zijnde wet- of regelgeving, zoals het Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterbescherming • Maximale kosten: 150% van het tarief van storten in Nederland
3. Immobilisatie tot een nuttig toepasbaar product	<ul style="list-style-type: none"> • De criteria uit hoofdstuk 16 Mengen zijn van toepassing • Binnen de randvoorwaarden van van toepassing zijnde wet- of regelgeving, zoals het Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterbescherming • Producten dienen inzetbaar te zijn • Maximale kosten: 150% van het tarief van storten in Nederland
4. Immobilisatie waardoor storten in Nederland mogelijk is	<ul style="list-style-type: none"> • Het volume van de afvalstoffen mag niet meer dan 25% toenemen • Maximale kosten: 150% van het tarief van storten in Nederland
5. Storten in het buitenland	<ul style="list-style-type: none"> • Juiste EVOA-procedure volgen

15. Hoofdstuk 18, paragraaf 18.4, blz. 208: na het laatste tekstblok wordt de volgende passage toegevoegd:

Opslag van CO₂ in de (diepe) ondergrond

Zowel nationaal als internationaal wordt in het kader van het klimaatbeleid de opslag van CO₂ in de (diepe) ondergrond genoemd als een optie om de uitstoot van CO₂ te beperken. De Nederlandse overheid staat positief tegenover een dergelijke opslag, in het bijzonder in lege gasvelden. In deze velden heeft immers miljoenen jaren lang aardgas vastgezet. Naast lege gasvelden zijn meer opties beschikbaar, zoals aquifers of niet-winbare kolenlagen. Een aquifers is een ondergrondse waterhoudende grondlaag, die ingesloten ligt tussen ondoordringbare materialen als graniet en klei. In de niet-winbare kolenlagen hecht de CO₂ zich aan de kolen en verdringt op die manier de van nature aan de kolen gehechte methaan (CH₄), die vervolgens kan worden gewonnen.

Er is in Nederland één demonstratieproject offshore uitgevoerd, waarbij jaarlijks 20 kton CO₂ in een leeg gasveld is geïnjecteerd. De Nederlandse overheid wil meer ervaring opdoen met CO₂-opslag in ondergrondse reservoirs en daarvan leren wat in Nederland mogelijk is en onder welke voorwaarden.

Daarom willen de ministeries van EZ en VROM diverse proefprojecten voor ondergrondse opslag van CO₂ financieel en inhoudelijk ondersteunen.

Als CO₂ wordt opgeslagen in de diepe ondergrond, is sprake van het opbergen van afvalstoffen. Deze opslag was echter nog niet aan de orde toen de huidige paragraaf 18.4 van het LAP werd opgesteld en de tekst van deze paragraaf is dan ook niet van toepassing op de proefprojecten.

Als duidelijk is onder welke voorwaarden CO₂ opslag in de diepe ondergrond in Nederland mogelijk is, worden de voorwaarden voor een dergelijke opslag mogelijk in deze paragraaf opgenomen. Daarbij zal rekening worden gehouden met internationale ontwikkelingen rond de verdere instrumentering en vereisten voor CO₂-opslag, met name binnen de mariene verdragen London Convention en OSPAR (Oslo and Paris Commissions: The Convention for the Protection of the Marine Environment of the North-East Atlantic), het Europese systeem voor CO₂-emissiehandel, CDM (Clean Development Mechanisme van het Kyoto protocol), IEA (International Energy Agency) en IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change).

---

5 Wijzigen van de sectorplannen

De wijzigingen die in hoofdstuk 3 zijn opgenomen, leiden tot diverse aanpassingen van de teksten van het deel 2 van het LAP (Sectorplannen). Dat kunnen aanpassingen zijn van enkele woorden tot hele sectorplannen. Om de omvang van deze inspraaknotitie te beperken, zijn in dit hoofdstuk alleen de belangrijkste aanpassingen van de sectorplannen opgenomen en niet de aanpassingen van slechts enkele woorden of zinsdelen.

Waar het zinvol is, worden de wijzigingen als volgt gepresenteerd:

- bestaande LAP teksten die vervallen, zijn doorgestreept: ~~vervallen tekst~~
- nieuwe teksten zijn onderstreept: nieuwe tekst

---

1. Sectorplan 1

paragraaf 4.2, laatste overweging bij de minimumstandaard

De wijze van verwerking in het buitenland is in een aantal gevallen laagwaardiger dan de minimumstandaard. Op grond van het zelfvoorzieningsbeginsel ~~voor verwijderen~~ wordt in beginsel uitvoer ten behoeve van ~~een gelijkwaardige of laagwaardiger verwerking dan de minimumstandaard~~ storten niet toegestaan.

paragraaf 5.1

De hele tekst van paragraaf 5.1 wordt vervangen door onderstaande tekst

Tot 1 januari 2007

In- en uitvoer van huishoudelijk restafval en/of laagcalorische fracties die zijn ontstaan uit bewerking daarvan wordt op grond van nationale zelfvoorziening niet toegestaan wanneer (al dan niet na voorbewerking) meer dan 50 massaprocent van het overgebrachte afval uiteindelijk (direct of als laagcalorische fractie die ontstaat uit bewerking) wordt verbrand als vorm van verwijdering en/of wordt gestort. Deze 50 massaprocent heeft betrekking op het afval zoals het wordt overgebracht, dus inclusief het daarin aanwezige vocht.

In- en uitvoer voor verbranden als vorm van verwijdering van hoogcalorische fracties die zijn ontstaan bij bewerken van huishoudelijk restafval is toegestaan.

Na 1 januari 2007

In- en uitvoer ten behoeve van storten wordt op basis van nationale zelfvoorziening in beginsel niet toegestaan.

Tegen in- en uitvoer van huishoudelijk restafval en/of fracties die zijn ontstaan uit bewerking daarvan voor verbranden als vorm van verwijderen wordt in beginsel geen bezwaar gemaakt.

In- en uitvoer ten behoeve van voorbewerking gevolgd door verwijdering wordt op grond van nationale zelfvoorziening niet toegestaan wanneer - op basis van droge stof - meer dan 50 massaprocent van het overgebrachte afval uiteindelijk wordt gestort.

paragraaf 5.2

Onbewerkt huishoudelijk restafval wordt aangemerkt als stedelijk afval dat voorkomt op de oranje lijst van de EVOA. Wanneer huishoudelijk restafval is bewerkt (bijvoorbeeld door nascheiden) kan dit ertoe leiden dat de bij de bewerking vrijkomende deelstromen, bijvoorbeeld papierafval of plasticafval, aangemerkt worden als groene lijst stromen. Nederland stelt geen beperkingen aan overbrenging ten behoeve van nuttige toepassing Overbrenging van stromen die zijn ingedeeld in op de groene lijst is vrij.

---

2. Sectorplan 2

paragraaf 5.1

In- en uitvoer van procesafhankelijk industrieel afval ten behoeve van storten is op basis van nationale zelfvoorziening in beginsel niet toegestaan.

In- en uitvoer ten behoeve van verwijderen door verbranden wordt in beginsel toegestaan. Omdat binnen de Nederlandse beheerstructuur voor deze afvalstromen de afgelopen jaren geen verwerkingscapaciteit is gepland heeft in- en uitvoer ook geen nadelige effecten op de totale Nederlandse verwijderingsstructuur. Als restrictie hierop geldt dat invoer voor verbranding als vorm van verwijdering alleen wordt toegestaan als deze invoer niet leidt tot verdringing van Nederlands afval dat moet worden verbrand als vorm van verwijdering en dat tengevolge van die invoer zou moeten worden gestort.

In- en uitvoer ten behoeve van voorbereiding gevolgd door verwijdering wordt op grond van nationale zelfvoorziening niet toegestaan wanneer - op basis van droge stof - meer dan 50 massaprocent van het overgebrachte afval uiteindelijk wordt gestort. In andere gevallen wordt in beginsel geen bezwaar gemaakt tegen overbrenging voor verwijdering.

---

3. Sectorplan 3, paragraaf 5

Wordt gewijzigd overeenkomstig sectorplan 1.

---

4. Sectorplan 4, paragraaf 5

Wordt gewijzigd overeenkomstig sectorplan 1.

---

5. Sectorplan 5

paragraaf 5.1

De eerste alinea wordt gewijzigd overeenkomstig sectorplan 2. De tweede alinea wordt geschrapt

paragraaf 5.2, derde alinea

RWZI-slib is een oranje-lijst-afvalstof. In en uUitvoer van RWZI-slib voor nuttige toepassing is toegestaan. Dit betreft onder andere de inzet van slib met een voldoende hoge calorische waarde (> 11,5 MJ/kg) met hoofdgebruik als brandstof in energiecentrales en cementovens.

---

6. Sectorplan 6

paragraaf 3.2, laatste alinea

Zowel Momenteel wordt zowel vlieg-as als rookgasreinigingresidu worden uitgevoerd naar het buitenland (met name Duitsland) voor toepassing in mijnen. Op grond van uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State wordt deze uitvoer voer als nog toegestaan in afwachting van uitspraken hierover van en het Hof van Justitie in Luxemburg is dit in beginsel een vorm van nuttige toepassing. De huidige en in dit sectorplan opgenomen de volgende paragraaf aangegeven toekomstige minimumstandaarden (immobilisatie) zijn duurder dan afvoer naar Duitse mijnen. Als het Hof van Justitie de visie van Nederland steunt dat bij toepassing in de mijnbouw sprake is van verwijdering dan is dit geen probleem, omdat dan bezwaar kan worden gemaakt tegen de uitvoer ten behoeve van verwijdering. Mocht het hof onverhoopt een andere lijn kiezen waardoor uitvoer niet kan worden tegengehouden, dan is dit

Dit is echter geen reden om een lagere (en goedkopere) minimumstandaard (storten zonder immobilisatie) voor verwerking in Nederland vast te stellen. De risico's op ongewenste verspreiding van verontreinigingen in Nederland zijn hiervoor te groot.

paragraaf 4.2.2, overwegingen bij de minimumstandaard voor AVI-vliegas

Het laatste bolletje van de overwegingen, "Het niveau van verwerking conform de minimumstandaard komt overeen .... naar paragraaf 3.2 van dit sectorplan." wordt geschrapt.

paragraaf 4.3.2, overwegingen bij de minimumstandaard voor AVI-rookgasreinigingsresidu

Wijziging analoog aan paragraaf 4.2.2

paragraaf 4.4.2, overwegingen bij de minimumstandaard voor DTO-vliegas

Wijziging analoog aan paragraaf 4.2.2

paragraaf 4.5.2, overwegingen bij de minimumstandaard voor DTO-bodemas en DTO-rookgasreinigingsresidu

Wijziging analoog aan paragraaf 4.2.2

paragraaf 4.6.2, overwegingen bij de minimumstandaard voor SVI-reststoffen

Wijziging analoog aan paragraaf 4.2.2

paragraaf 5.1

In- en uitvoer van AVI-reststoffen, DTO-reststoffen en SVI-reststoffen ten behoeve van verwijdering storten is op basis van nationale zelfvoorziening in beginsel niet toegestaan.

Tegen in- en uitvoer van afval van AVI-reststoffen, DTO-reststoffen en SVI-reststoffen ten behoeve van voorbereiding (immobiliseren) wordt op grond van nationale zelfvoorziening bezwaar gemaakt wanneer uit de kennisgeving niet blijkt dat minder dan 50 massaprocent van het niet waterige deel van het overgebrachte afval uiteindelijk wordt verwijderd door storten.

paragraaf 5.2

AVI-reststoffen, DTO-reststoffen en SVI-reststoffen staan op de oranje lijst van de EVOA.

~~Conform uitspraken van de Raad van State en het Europees Hof (13 augustus 2003, zaaknr. 199901635/2 en 199902002/1 en 17 september 2003, zaaknr. 200000340/1) wordt zowel het toepassen van deze afvalstoffen bij de vervaardiging van mortels, die gebruikt worden als opvulling in mijnen om instorten tegen te gaan als het toepassen van deze afvalstoffen door middel van directe inzet in zoutkoepels aangemerkt als een handeling van nuttige toepassing voor zover de afvalstoffen daarbij in de plaats komen van primaire grondstoffen die anders voor het vervaardigen van de mortels hadden moeten worden gebruikt. Uitvoer voor deze toepassing wordt derhalve toegestaan. Een vereiste voor Nederland om te komen tot het oordeel nuttige toepassing is dat de overheid van het ontvangende land vast stelt dat in een concreet geval daadwerkelijk sprake is van het vervangen van primaire grondstoffen. De kennisgever dient er bij het indienen van de kennisgeving voor te zorgen dat duidelijk is wat het oordeel van de ontvangende overheid op dit punt is. Is dit niet duidelijk dan gaat Nederland uit van (ondergronds) storten en maakt bezwaar.~~

~~Verzoeken voor uitvoer van deze afvalstoffen voor andere toepassingen in mijnen worden per geval beoordeeld. Daarbij wordt bezien wat het belangrijkste doel is van de handeling: wordt het afval in de bodem gebracht alleen maar om er vanaf te zijn of om primaire grondstoffen te vervangen.~~

AVI-reststoffenbodemas die worden ingevoerd, moeten worden toegepast binnen de categorieën van het Bouwstoffenbesluit.

---

7. Sectorplan 7, paragraaf 5.1

In- en uitvoer van afval van energievoorziening ten behoeve van storten is op basis van nationale zelfvoorziening, in beginsel niet toegestaan.

Tegen in- en uitvoer van afval van energievoorziening ten behoeve van voorbereiding (immobiliseren) wordt op grond van nationale zelfvoorziening bezwaar gemaakt wanneer uit de kennisgeving niet blijkt dat minder dan 50 massaprocent van het niet waterige deel van het overgebrachte afval uiteindelijk wordt verwijderd door storten.

---

8. Sectorplan 8

paragraaf 4.2, laatste overweging bij de minimumstandaard

De wijze van verwerking in het buitenland is in een aantal gevallen laagwaardiger dan de minimumstandaard. Gelet op het tegengaan van verspreiding van met name kwik in het milieu is toch gekozen voor deze minimumstandaard. ~~Op grond van het zelfvoorzieningsbeginsel wordt uitvoer ten behoeve van storten in beginsel niet toegestaan.~~

paragraaf 5.1

In beginsel is in- en uitvoer van gasontladingslampen en reststoffen van gasontladingslampen ten behoeve van verwijderen niet toegestaan omdat nuttige toepassing mogelijk is (voor lampen, glas en kapjes) of op grond van nationale zelfvoorziening (voor en fluorescentiepoeder) ten behoeve van verwijderen niet toegestaan. Uitzonderd is uitvoer van fluorisatiepoeder dat wordt aangemerkt als C2-afval en waarvoor in Nederland geen alternatieve verwerking mogelijk is. Hiervoor kan uitvoer voor storten in een daarvoor geschikte deponie worden toegestaan.

---

9. Sectorplan 9

paragraaf 4.1.1

Gemeenten hebben .... uitbesteed aan andere partijen.

De Wet milieubeheer biedt .... anders te regelen (bijvoorbeeld eens in de 14 dagen).

Criteria om een deel van het grondgebied uit te zonderen van gescheiden inzameling zijn:

- Het gescheiden ingezamelde GFT-afval is structureel verontreinigd.
- Gescheiden opslaan, aanbieden en inzamelen van GFT-afval is om milieuhygiënische redenen niet wenselijk (zoals ongeschikte ruimte in en om de woning).
- Gescheiden inzameling van GFT-afval leidt tot een onevenredig hoog kostenniveau van de inzameling en verwerking van GFT-afval. Dit is het geval als deze kosten aanmerkelijk hoger liggen dan bij integrale inzameling van huishoudelijk afval en verbranding daarvan.

~~Na toetsing aan bovenbeschreven criteria kunnen gemeenten besluiten in een deel van hun gemeente af te zien van gescheiden inzamelen van GFT-afval. De gemeente betreft ingezetenen en andere in de gemeente belanghebbende natuurlijke en rechtspersonen bij dit voornemen, en stelt de Inspectie Milieuhygiëne hiervan op de hoogte.~~

Een aanpassing van art. 10.26 van de wet milieubeheer zal het voor gemeenten mogelijk maken om voor het hele grondgebied bepaalde zaken naar eigen inzicht in te vullen. Dit betreft:

- Met welke frequentie ze inzamelen (bijvoorbeeld de winter overslaan)
- Welke fractie van GFT-afval ze gescheiden willen inzamelen (bijvoorbeeld alleen tuinafval)
- Of ze andere afvalstromen gecombineerd met het gft-afval willen inzamelen (bijvoorbeeld luiers).

Het geheel stoppen van gescheiden inzameling van gft-afval op het hele grondgebied blijft ook met deze wijziging uitgesloten.

~~Na toetsing aan bovenbeschreven criteria kunnen gemeenten besluiten in een deel van hun gemeente af te zien van GFT-afval in te zamelen. Op grond van de Wet milieubeheer dienen gemeenten wekelijks GFT-afval in te zamelen. De bevoegdheid voor wijziging van deze inzamelingsfrequentie ligt bij de gemeente. De procedure voor wijziging van de inzamelingsfrequentie is gelijk aan de hiervoor gedeeltelijke beëindiging en is vastgelegd in de Wet milieubeheer.~~

paragraaf 4.1.2 en paragraaf 4.2.2, laatste overweging bij de minimumstandaard

De wijze ..... dan de minimumstandaard. Op grond van het zelfvoorzieningsbeginsel wordt uitvoer ten behoeve van ~~verwijderen~~storten in beginsel niet toegestaan.

paragraaf 5.2, eerste alinea

Vergisten en composteren van organisch afval zijn handelingen van nuttige toepassing (R12) wanneer na deze bewerking ten minste 50 massaprocent van het niet-waterige deel van het afval nuttig wordt toegepast. Hierbij tellen zowel de inzet van het residu als bodemverbeteraar of als brandstof (R3/R1) als de inzet van eventueel gevormd biogas (R1) mee. Tegen in- en uitvoer van gescheiden ingezameld GFT-afval, organisch bedrijfsafval (waaronder swill) en groenafval voor nuttige toepassing wordt in beginsel geen bezwaar gemaakt.

10. Sectorplan 10: hieronder is het nieuwe sectorplan opgenomen

Sectorplan 10 Afval van de gezondheidszorg bij mens en dier en van verwant onderzoek

1. Achtergrondgegevens

1. Belangrijkste afvalstoffen	Afval van verloskundige zorg en de diagnose, behandeling of preventie van ziektes bij de mens of dier
2. Belangrijkste bronnen	Intramurale instellingen, extramurale instellingen, dierenartsen, onderzoekscentra, laboratoria, ggd's
3. Aanbod in 2000 (in Nederland)	7 kton
4. % nuttige toepassing in 2000	0%
5. % verwijdering in 2000	100%
6. Verwacht aanbod in 2006	7 kton
7. Verwacht aanbod in 2012	Max. 8 kton (onzeker vanwege nieuw beleid en het open gaan van de landsgrenzen in 2010, zie paragraaf 3.2)
8. Bijzondere kenmerken	Euralcodes 18.01.02, 18.01.03*, 18.01.04, 18.01.06*, 18.01.07, 18.01.08*, 18.01.09, 18.02.02*, 18.03.03, 18.02.05*, 18.02.06, 18.02.07* en 18.02.08

2. Afbakening sectorplan

In dit sectorplan is het beleid uitgewerkt voor het afval van de gezondheidszorg bij mens en dier en van verwant onderzoek.

In de periode 2004-2006 is onderzoek verricht naar de afbakening en verwerking van "specifiek ziekenhuisafval". Daarbij zijn onder meer keuzes gemaakt over welke afvalstoffen onder welke Eural code moeten worden vermeld. Omdat dit op onderdelen afwijkt van de tot 2006 gehanteerde praktijk, wordt in onderstaande tabel uitgebreid aangegeven welke afvalstromen onder het sectorplan vallen. Onder de tabel is een toelichting opgenomen.

Eural code	Omschrijving
18.01 Afval van verloskundige zorg en de diagnose, behandeling of preventie van ziektes bij de mens.	
18 01 02	Lichaamsdelen en organen. (indien dit afval afkomstig is van patiënten met een categorie A ADR infectieziekte zonder toevoeging cultures only dan indelen als 18 01 03) Let op: alle vloeibare excretia vallen onder 18 01 03, alle opgedroogde excretia onder 18 01 04
18 01 03 *	Afval met een infectierisico: a. alle scherpe voorwerpen/naalden ongeacht herkomst of soort besmetting; b. alle niet opgedroogde excretia (zoals bloed en sputum) ongeacht herkomst of soort besmetting; c. al het afval dat mogelijk is besmet met micro organismen en vrijkomt bij de bewuste vermeerdering van micro organismen in onder meer laboratoria, ongeacht herkomst of soort besmetting; d. al het afval (ook onder a,b,c) dat in direct contact is geweest met patiënten met een infectieziekte welke voorkomt op de geldende cat A ADR lijst zonder de toevoeging cultures only. e. afval van patiënten met een infectieziekte dat niet voldoet aan de criteria onder a t/m d, (o.a. de categorie A ADR lijst met de toevoeging cultures only) maar waarvan op basis van een professionele inschatting bepaald kan worden dat het aannemelijk is dat het afval in de verwijderingsketen een risico vormt.

18 01 04	Al het afval dat vrijkomt bij de diagnose, behandeling en preventie bij ziektes bij de mens welke niet onder een andere Eural code kan worden ingedeeld binnen hoofdstuk 18 01
18 01 06 *	Chemicaliën die uit gevaarlijke stoffen bestaan of deze bevatten
18 01 07	Niet onder 18 01 06 vallende chemicaliën
18 01 08 *	Cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen
18 01 09	Niet onder 18 01 08 vallende geneesmiddelen
18 01 10*	Amalgaam uit de tandheekunde
18.02 Afval van onderzoek en de diagnose, behandeling of preventie van ziektes bij dieren (voorzover niet gereguleerd in Verordening 1774/2002 en Destructiewet)	
18 02 02 *	Afval met een infectierisico: a. scherpe voorwerpen/naalden ongeacht herkomst of soort besmetting; b. alle niet opgedroogde excretia (zoals bloed) ongeacht de herkomst of besmetting, indien niet gereguleerd in Verordening 1774/2002; c. al het afval dat mogelijk besmet is met micro organismen en vrijkomt bij de bewuste vermeerdering van micro organismen in onder meer laboratoria, ongeacht herkomst of soort besmetting, indien niet gereguleerd in Verordening 1774/2002; d. al het afval dat in direct contact is geweest met (proef)dieren welke zijn besmet met een infectieziekte welke voorkomt op de geldende cat A ADR lijst zonder de toevoeging cultures only, indien niet gereguleerd in Verordening 1774/2002; e. afval van (proef)dieren met een infectieziekte dat niet voldoet aan de criteria onder a t/m d, (o.a de categorie A ADR met toevoeging cultures only) maar waarvan op basis van een professionele inschatting bepaald kan worden dat het aannemelijk is dat het afval in de verwijderingsketen een risico vormt, indien niet gereguleerd in Verordening 1774/2002.
18 02 03	Al het afval dat vrijkomt bij de diagnose, behandeling en preventie van ziektes bij de dieren welke niet onder een andere Eural code kan worden ingedeeld binnen hoofdstuk 18 02 en niet is gereguleerd in Verordening 1774/2002
18 02 05 *	Chemicaliën die uit gevaarlijke stoffen bestaan of deze bevatten
18 02 06	Niet onder 18 02 05 vallende chemicaliën
18 02 07 *	Cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen
18 02 08	Niet onder 18 01 08 vallende geneesmiddelen

Afval met een * is gevaarlijk afval.

Toelichting op de afbakening:

1. De kerndoelstelling van het beleid is het voorkomen van infectierisico in de verwijderingsketen (zie paragraaf 3 van dit sectorplan). Dit werkt door in de afbakening van dit sectorplan en de indeling van afvalstoffen in Eural codes.
2. Omdat het afvalbeheer zowel uit transport als verwerking bestaat, is nadrukkelijk aansluiting gezocht bij de transportwetgeving. Afval dat in de transportketen een infectierisico vormt, mag daardoor niet zonder meer naar een AVI worden afgevoerd.
3. De Eural kent aparte categorieën voor scherpe voorwerpen (18 01 01 en 18 02 01). Alle scherpe voorwerpen worden echter beschouwd als afval met een infectierisico en daarom moeten ze, ongeacht de herkomst of de aard van de besmetting, altijd onder Eural code 18 01 03 of 18 02 02 worden ingedeeld.
4. Ook naaldcontainers moeten als 18 01 03 of 18 02 02 worden ingedeeld, want de naald is op het moment van ontdoen een scherp voorwerp met een infectierisico. De container is weliswaar een goede verpakking, maar de verpakking is een beheersmaatregel en mag niet worden gebruikt om de definitie te veranderen.
5. Scherpe voorwerpen die gebruikt worden bij de toediening van cytostatica moeten als 18 01 08 of 18 02 07 worden ingedeeld.
6. In de Eural lijst worden onder code 18 01 02 ook bloedzakjes en geconserveerd bloed genoemd. Alle excretia welke niet zijn opgedroogd, worden echter beschouwd als afval met een infectierisico en daarom dienen ze, ongeacht de herkomst en de aard van de besmetting, onder Eural code 18 01 03 te worden ingedeeld.
Excretia welke direct tijdens het vrijkomen worden geabsorbeerd in specifiek daartoe aangebrachte of toegepaste materialen (zoals pleisters, verbanden, onderleggers, incontinentiemateriaal, gelzakken) waardoor een drup/lekvrije afvoer mogelijk is, mogen als 18 01 04 worden afgevoerd naar een AVI.

7. Minimale hoeveelheden druppelvormige verontreinigingen welke zijn achtergebleven in gebruiksmaterialen zoals infuuszakken, potten en slangetjes (op te vatten als aanhangende vloeistoffen) die drup/lekvrij kunnen worden verwijderd, mogen als 18 01 04 worden afgevoerd naar een AVI.
8. Vloeibaar materiaal dat op het moment van verwijderen 'opgesloten' zit, (bijvoorbeeld bloed in afgesloten bloedbuizen) mag niet als 18 01 04 worden verwijderd. Omdat niet is te garanderen dat het materiaal in de gehele verwijderingsketen opgesloten blijft, moet dergelijk afval als 18 01 03 worden afgevoerd.
9. Het is niet toegestaan om verpakkingen die als beheersmaatregel voor de transportveiligheid zijn uitgerust met absorberend materiaal, indien deze (opgesloten) vloeibaar materiaal bevatten, als 18 01 04 af te voeren. Ook hier geldt weer dat de verpakking een beheersmaatregel is om lekkage te voorkomen, op het moment van ontdoen is het afval echter vloeibaar.
10. De transportregelgeving ADR bevat een indicatieve opsomming van zogeheten categorie A micro organismen onderverdeeld in micro organismen met of zonder de toevoeging cultures only. Op grond van de huidige definitie (maart 2006) in het ADR kunnen cultures alleen voorkomen in labsituaties en niet in afval. Omdat de ADR een dynamisch wetgevingscomplex is, dient een ontdoener altijd uit te gaan van de geldende ADR regelgeving.
Van de micro organismen zonder de toevoeging cultures only (stroom d) is bepaald dat ze tijdens het transport een groter risico vormen dan de stromen a,b,c,e en daarom vereist het transport van deze organismen of van afval dat besmet is met dergelijke organismen een ander UN nummer en een andere verpakking.
De lijst is indicatief: als behandelaars twijfels hebben over risico van bepaald afval, moet door deze professionals worden bepaald of al dan niet sprake is van een categorie A stroom.
11. De micro organismen zonder de toevoeging cultures only op de categorie A lijst van de ADR zijn dusdanig risicovol dat om elke vorm van besmetting te voorkomen dit afval extra zorgvuldig moet worden verpakt, vervoerd en verwerkt. In de afbakening van dit sectorplan wordt daarom gesproken over "al het afval dat in direct contact is geweest met patiënten besmet met een dergelijke infectieziekte". Dit betekent dat alle materialen welke in aanraking zijn geweest met dergelijke patiënten als risicovol afval moet worden beschouwd, dus ook pleisters, verband, onderleggers, scherpe voorwerpen, excretia (ook indien opgedroogd).
12. De omschrijving "cytotoxisch en cytostatisch geneesmiddel" moet ruim worden geïnterpreteerd. Alle materialen die mogelijk besmet kunnen zijn tijdens de bereiding en behandeling van cytostatica moeten als 18 01 08 afval worden beschouwd. Dat geldt dus ook voor incontinentiemateriaal, scherpe voorwerpen verbanden en pleisters van patiënten e.d. die zijn behandeld met cytostatica.
13. Ziekenhuisafval afkomstig van de afdelingen met patiëntenzorg, -onderzoek en -behandeling en de laboratoria kan niet onder een Eural hoofdstuk 20 code worden afgevoerd, ook indien er sprake is van een stroom die vergelijkbaar is met bedrijfsafval (18 01 04).
Eural codes van hoofdstuk 20 mogen alleen worden toegepast op afval dat vrijkomt op afdelingen die geen relatie hebben met behandeling, onderzoek en preventie van ziekten, zoals de administratie, technische dienst en de keuken.

In onderstaande tabel is aangegeven welke stromen ziekenhuisafval in andere sectorplannen aan de orde komen.

Voor deze stromen....	....zie deze sectorplannen
afval dat vrijkomt bij intra- en extramurale instellingen en thuiszorginstellingen, anders dan specifiek ziekenhuisafval, met name kantoor- en kantineafval	3 HDO-restafval
kwikhoudend (amalgam) afval dat vrijkomt in de gezondheidszorg	32 Overige gevaarlijke afvalstoffen 17 KGA
fotografisch gevaarlijk afval dat vrijkomt in de gezondheidszorg	34 Fotografisch afval
Chemicaliën (zowel gevaarlijke als niet gevaarlijke)	17 KGA 31
Overige geneesmiddelen	17 KGA
Dierlijke bijproducten	28

Dit sectorplan is niet van toepassing op radioactief afval en ggo's. Deze afvalstromen kennen hun eigen wetgevingstrajecten.

Een belangrijk deel van het afval dat ontstaat bij onderzoek, diagnose, behandeling en preventie van ziekten bij dieren, zoals bloed, excretia vermengd met beddingsafval, proefdieren of delen van proefdieren, dient opgevat te worden als niet voor menselijke consumptie geschikte dierlijke bijproducten. Dergelijke bijproducten vallen onder de Verordening dierlijke bijproducten 1774/2002 (hierna te noemen: de Verordening). Deze verordening deelt dierlijke bijproducten in, in drie categorieën. De Verordening schrijft voor op welke wijze en door wie de verschillende categorieën mogen worden ingezameld, vervoerd, opgeslagen, gehanteerd, verwerkt en hoe de verwijdering van dergelijk afval moet plaatsvinden. De Verordening werkt onder meer met erkenningen van verzamelcentra, opslagbedrijven en verwerkingsinrichtingen. Een Verordening is rechtstreeks van toepassing in de Lidstaat en daarvan kan niet worden afgeweken. Voor meer informatie over de Verordening 1774/2002 kan sectorplan 28 (Dierlijk afval geraadpleegd worden).

Ten aanzien van de eindverwijdering van onder de Verordening gereguleerde dierlijke bijproducten is echter het volgende van belang. De Verordening biedt de mogelijkheid om het geclassificeerd afval onder meer rechtstreeks te verbranden als afval in een verbrandings- of meeverbrandingsinrichting die voldoet aan de Richtlijn 2000/76 EG (Richtlijn betreffende de verbranding van afval). De AVI's en de ZAVIN zijn bijvoorbeeld inrichtingen die vallen onder richtlijn 2000/76/EG.

De Verordening sluit echter niet uit dat aan inrichtingen die "direct" zijn erkend omdat zij onder Richtlijn 2000/76/EG vallen, in het kader van de bescherming van milieu en gezondheid nadere eisen gesteld mogen worden aan de te accepteren afvalstoffen.

VRM vindt het vanuit een risicobenadering ongewenst dat infectieus afval (18 02 02) "rechtstreeks" naar een AVI kan worden afgevoerd. AVI's kunnen dan ook geen vergunning aanvragen voor niet bewerkte dierlijke bijproducten vallend onder de omschrijving van 18.02.02.

Naast het infectiegevaar is het ook ongewenst dat afval met een toxicologisch risico (bijvoorbeeld dierlijke bijproducten met cytostatica of dierlijke bijproducten afkomstig uit dierexperimenteel onderzoek naar chemicaliën) op een AVI worden verwerkt.

3 Beleid

In het LAP dat in 2003 van kracht is geworden, is aangekondigd dat gedurende de planperiode een onderzoek zou worden uitgevoerd naar de beheerstructuur voor specifiek ziekenhuisafval. In de periode 2004-2006 zijn drie onderzoeken uitgevoerd, op basis waarvan het beleid is aangepast. Bij het aangepaste beleid wordt uitgegaan van een risicobenadering (Nuchter omgaan met risico's), dat in lijn is met bijvoorbeeld de systematiek van de transportwetgeving (ADR) en de arbowetgeving. Maatgevend in het beleid wordt het voorkomen van een infectierisico in de verwijderingsketen.

Het beleid in dit sectorplan beperkt zich tot de volgende specifieke Eural stromen:

- 18 01 02 Organen en lichaamsdelen
- 18 01 03/18 02 02 Afval met een infectierisico
- 18 01 04/18 02 03 Afval dat als bedrijfsafval beschouwd kan worden
- 18 01 08/18 02 07 Cytostatica

3.1 Preventiemogelijkheden

Het voorkomen van het ontstaan van de afvalstoffen waarop dit sectorplan zich richt, is vrijwel onmogelijk, omdat deze afvalstoffen samenhangen met de behandeling van ziekten. Er wordt van uit gegaan dat daarbij een zorgvuldige afweging plaatsvindt over nut en noodzaak van de behandeling.

Er zijn wel mogelijkheden om de hoeveelheid ziekenhuisafval welke een specifieke verwerkingsstructuur behoeft, te beperken. Dat kan met name door een adequate scheiding op de werkplek, waarmee wordt voorkomen dat afval onnodig wordt ingedeeld als afval met een infectierisico.

3.2 Be- en verwerken

Zoals hiervoor is aangegeven, is het belangrijkste doel van het beleid het voorkomen van een infectierisico in de verwijderingsketen. Dat kan door het afvoeren van afval met een infectierisico (Eural code 18 01 03) naar een centrale, specifieke verwijderingsinstallatie of door het zodanig bewerken (decontamineren) van deze afvalstoffen dat het infectierisico wordt weggenomen.

Decontamineren kan in principe plaatsvinden door gebruik te maken van hitte of koude technieken (straling, ozon, andere chemicaliën, enz.). Koude technieken worden niet toegestaan voor het decontamineren van infectieus afval.

Droge hitte technieken voor het decontamineren van ziekenhuisafval zijn niet veelbelovend. Technisch kan een sterilisatieproces met droge hitte techniek worden uitgevoerd. De daarvoor benodigde effectieve sterilisatietijden worden echter met de nu bekende systemen bij lange na niet gehaald. Daarom wordt door VROM een minimumstandaard uitgewerkt voor vochtige hitte technieken. De redenen hiervoor zijn de robuustheid van dit proces, de ruime ervaringen met deze technieken en de bewezen werkzaamheid van deze technieken. Voor technieken die gebruik maken van een mix van vochtige hitte en droge hitte moet worden voldaan aan de eisen voor vochtige hitte techniek. Het RIVM zal in samenspraak met de diverse partijen in het veld in 2006 een Richtlijn ontwikkelen waarin de voorwaarden zijn beschreven die aan een vochtig hitte proces moeten worden gesteld. Vanaf 1 januari 2007 kan een vergunning worden aangevraagd voor het bewerken van afval met een infectierisico waarbij de vergunningverlener onder meer toetst of wordt voldaan aan het gestelde in de Richtlijn.

Voor de deelstroom a. uit 18 01 03 en 18.02.02 (alle scherpe voorwerpen/naalden ongeacht herkomst of soort besmetting) zijn bewerkingstechnieken beschikbaar die niet voorzien in het afdoden van micro organismen, maar in het voorkomen van prikaccidenten. Bekend voorbeeld daarvan is een bewerking waarbij naalden in "plastic" worden opgesloten. Dergelijke technieken mogen ook worden vergund.

Na decontamineren heeft het specifiek ziekenhuisafval geen infectierisico meer en heeft daardoor dezelfde eigenschappen als 18 01 04. Het afval mag daardoor naar een gewone afvalverbrandingsinstallatie worden afgevoerd. Om transparantie en handhaving in de verwijderingsketen te behouden/mogelijk te maken is het echter noodzakelijk dat de gedecontamineerde stroom als zodanig in de totale verwijderingsketen herkenbaar blijft. De gedecontamineerde stroom mag dus niet worden gemengd met een niet gedecontamineerde 18 01 04 stroom.

Het gedecontamineerde afval moet onder Eural code 18 01 03 naar een AVI worden afgevoerd, met de aantekening dat het om gedecontamineerd afval gaat. Dit dient controleerbaar te zijn door de aanwezigheid van indicatorstrips in het afval en/of begeleidingspapieren met een door de afzender ondertekende verklaring en uitdraaien van relevante metingen naar kritische parameters.

Decontamineren is alleen toegestaan op stroom 18 01 03. Om ethische redenen mag stroom 18 01 02 (lichaamsdelen en organen) niet worden gedecontamineerd. Deze stroom dient naar de ZAVIN te worden afgevoerd.

De stroom 18 01 08 (cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen) is een risicovolle stroom vanwege de toxische eigenschappen van dit afval. Decontamineren van een dergelijke stroom verandert dit gevaarsaspect niet en is dan ook niet toegestaan. Ook deze stroom dient te worden afgevoerd naar de ZAVIN.

Stroom 18 01 04 wordt geacht geen risico te omvatten en mag naar een AVI worden afgevoerd. De eventuele esthetische aspecten (bijvoorbeeld materiaal met opgedroogd bloed) die samen kunnen hangen met dit afval spelen beleidsmatig geen rol. Wel is het van belang dat de ondoeners de juiste Eural code hanteren. Het is niet juist om dit afval onder een Eural hoofdstuk 20 code af te voeren. Eural codes van hoofdstuk 20 mogen alleen worden toegepast op afval dat vrijkomt op afdelingen die geen relatie hebben met behandeling, onderzoek en preventie van ziekten, zoals kantoorafdelingen, technische dienst, keuken.

Decontamineren is een keuze voor de ondoener en geen verplichting. Indien een ondoener het afval met infectierisico (18 01 03) niet wenst te decontamineren, moet het afval worden afgevoerd naar de ZAVIN.

Afval met een infectierisico mag niet naar een AVI worden afgevoerd.

Indien een ondoener niet wenst te decontamineren, mag hij alle stromen die naar ZAVIN moeten worden afgevoerd, tezamen afvoeren. Wel dient men zich ervan bewust te zijn dat stroom d. in 18 01 03 op grond van de ADR in een andere verpakking moet worden afgevoerd dan de stromen a,b,c en e.

Voor al het afval uit dit sectorplan geldt een stortverbod op grond van het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen. Gelet op de aard van de afvalstoffen is het ongewenst om deze nuttig toe te passen.

Om ook ontdoeners die niet willen decontamineren meer keuzemogelijkheden te bieden, is in principe besloten afvoer naar andere verwerkers die geschikt zijn om dit afval te verwijderen (buitenlandse verbrandingsinstallaties) mogelijk te maken. Er is op dit moment echter een aantal onzekerheden in deze markt, waaronder het beschikbaar zijn van voldoende verwerkingscapaciteit in het buitenland. Daarom wordt een overgangstermijn ingesteld, waarna op 1-1- 2010 de landsgrenzen worden geopend.

Gelet op de hiervoor genoemde beleidsvoornemens, met een mogelijk kleiner wordend afvalaanbod voor de ZAVIN, is de huidige capaciteit van de ZAVIN voldoende voor het Nederlands aanbod aan van afval van de gezondheidszorg bij mens of dier. Uitbreiding van de capaciteit wordt derhalve niet toegestaan.

In 2008 zal een evaluatie plaatsvinden van het prijsniveau van de verwerking van afval bij de ZAVIN. Na aanleiding van deze evaluatie kan besloten worden de grenzen voor de verwijdering van niet gedecontamineerd infectieus afval eerder te openen.

4 Aspecten van vergunningverlening

Voor de algemeen geldende bepalingen bij vergunningverlening wordt verwezen naar 'Toelichting bij de sectorplannen'. Aanvullingen op en afwijkingen van deze algemene bepalingen zijn hierna gegeven.

4.1 Inzamelen en opslaan

Inzamelen of vervoeren van afval van de gezondheidszorg en verwant onderzoek mag gebeuren door een ieder die is opgenomen op de VIHB lijst.

Voor het vervoer van ziekenhuisafval over de weg is de ADR regelgeving van toepassing.

Inzamelen en opslaan van dierlijke bijproducten is gereguleerd in de Verordening 1774/2002.

4.2 Be- en verwerken

De afvalstromen met de Eural codes 18 01 02, 18 01 08 en niet gedecontamineerd 18 01 03 moeten worden verwerkt in een daarvoor vergunde verbrandingsinstallatie. Tot 1-1- 2010 is dat in Nederland alleen de ZAVIN. De ZAVIN heeft een buitenlandse achtervang.

Vanaf 1-1-2007 mag de afvalstroom met een infectierisico (Eural 18 01 03) worden gedecontamineerd. De ontwikkelde Richtlijn decontaminatie omvat een minimumstandaard voor een vochtige hitte decontaminatieproces (minimaal desinfecteren met vacuümtechniek onder voorwaarde van geslaagde validering). Gedecontamineerd afval mag worden verwerkt op een AVI.

Afvalstroom 18 01 04 kan verwerkt worden in een AVI.

Het be- en verwerken van dierlijk bijproducten is gereguleerd in de Verordening 1774/2002.

Minimumstandaard (toegestane verwerkingsroutes)
De minimumstandaard voor het verwerken van lichaamsdelen en organen (18 01 02), infectieus afval (18 01 03/(18 02 02 voorzover van toepassing)) en cytotoxisch en cytostatische geneesmiddelen (18 01 08/18 02 07 (voorzover van toepassing)) is tot 1-1-2010 verwijderen door verbranden bij de ZAVIN. Na 1-1-2010 mag ook uitvoer voor verbranding plaatsvinden. Afvalstoffen met een infectierisico (Eural 18 01 03) mogen worden gedecontamineerd met een vochtige hitte techniek. Gedecontamineerd afval mag worden verbrand in een gewone AVI.
Overwegingen bij het vaststellen van de minimumstandaard
<ul style="list-style-type: none">
- Het toestaan van decontamineren, sluit aan op de wens uit het veld om meer vrijheid te krijgen bij het beheer van infectieus ziekenhuisafval.
- Voor het decontamineren is een aparte richtlijn opgesteld, waarin wordt aangegeven aan welke eisen decontaminatie moet voldoen.
- Er is op dit moment een aantal onzekerheden in de markt van het verbranden van infectieus afval, waaronder het beschikbaar zijn van voldoende verwerkingscapaciteit in het buitenland. Daarom blijven de landsgrenzen tot 1-1-2010 gesloten.

5 In- en uitvoer

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor in- en uitvoer zijn opgenomen in hoofdstuk 12 van het beleidskader. De uitwerking hiervan voor afval van de gezondheidszorg en of onderzoek bij mens en dier is hierna gegeven.

5.1 Verwijderen

Voor de verwerking van afval vallend onder de Eural codes 18 01 02, 18 01 03 en 18 01 08 en 18.02 afval voorzover van toepassing, vindt in Nederland tot 1-1-2010 capaciteitsregulering plaats. Invoer van dergelijk afval voor verwerking in de ZAVIN is toegestaan in het geval van onderbezetting van de capaciteit van de ZAVIN.

Uitvoer voor verwijdering van genoemde stromen is tot 1-1-2010 in beginsel niet toegestaan, omdat in Nederland voldoende capaciteit bij de ZAVIN aanwezig is. Als de ZAVIN het aangeboden afval niet kan verwerken, bijvoorbeeld in geval van een calamiteit, is uitvoer toegestaan. Hierop is de EVOA-regelgeving van toepassing.

Na 1-1-2010 is uitvoer voor verwijdering mogelijk. Hierop is de EVOA-regelgeving van toepassing.

5.2 Nuttige toepassing

Afval van de gezondheidszorg komt niet voor op een van de lijsten van de EVOA. Gezien de aard van de afvalstoffen is nuttige toepassing niet mogelijk. Uitvoer voor nuttige toepassing is dan ook niet aan de orde.

6 Monitoring

Voor de monitoring van afval van de gezondheidszorg wordt gebruik gemaakt van de gegevens van het meldingen- en registratiesysteem en de Werkgroep Afvalregistratie (WAR).

---

11. Sectorplan 12

paragraaf 3.2.1, tweede alinea

~~De laatste zin "Momenteel wordt nagegaan of het mogelijk is om het structuurplan op vrijwillige basis in Nederland in te voeren, voordat het plan internationaal is afgestemd." wordt geschrapt.~~

paragraaf 3.3, tweede alinea

Scheepsafval blijft scheepsafval ook bij afgifte aan een vergunninghouder voor het opslaan of be- en verwerken van scheepsafvalstoffen. Fracties die ontstaan bij de bewerking van scheepsafval binnen een vergunde inrichting aan land hoeven niet meer beschouwd te worden als afvalstoffen afkomstig van de scheepvaart. In het belang van eenheid en inzichtelijkheid binnen de gehele sector wordt nagestreefd dat het S-formulier niet alleen door .....

paragraaf 4.1.1, tweede alinea

Uitbreiding van het aantal inzamelvergunninghouders is niet toegestaan, behalve voor die stromen welke voor inwerkingtreding van het BIA niet vergunningplichtig waren. Wanneer een inzamelvergunninghouder wegvalt wordt een vergunning verleend aan een andere inzamelvergunninghouder of aan een nieuwe inzamelaar, zodat een landelijke dekkende structuur is verzekerd. Het aantal maximaal te verlenen vergunningen is gelijk aan het aantal rechtspersonen dat beschikte over een dergelijke vergunning op de datum van overdracht van de bevoegdheid tot het verlenen van inzamelvergunningen van de provincies aan VROM, te weten 8 mei 2002. Extra vergunningen voor inzameling van scheepsafval kunnen wel worden verleend aan landinzamelaars die scheepsafvalstoffen van bijvoorbeeld innamepunten aan land (sluizen en dergelijke) innemen. Aan dergelijke vergunningen worden .... kan worden opgeheven.

paragraaf 4.2.1, derde tekstblok

~~Bij het opslaan en~~ Ten aanzien van de afgifte van afvalstoffen binnen scheepsreparatiewerven en machinefabrieken worden twee situaties onderscheiden:

- vloeibaar afval dat ontstaat/is ontstaan bij het in de vaart houden van een schip, alsmede afval van lading, inclusief afval van schoonmaakwerkzaamheden teneinde onderhoud of reparatie mogelijk te maken, moet door de schipper worden afgegeven aan een vergunninghouder ,ook indien het schip reeds is aangemeerd bij een scheepswerf of machinefabriek ~~bij voorkeur vóódat het schip op de werf of in de machinefabriek ligt~~. De ontvangst van deze afvalstoffen moet door de vergunninghouder als scheepsafval worden gemeld.
- afval dat ontstaat in schepen gedurende de tijd dat het schip is afgemeerd bij werf of machinefabriek ten gevolge van onderhouds/vervangings/reparatie werkzaamheden door medewerkers van de werf is geen scheepsafval maar werfafval. binnen inrichtingen van scheepsreparatiewerven en machinefabrieken ontstaat ~~moet door de werf of machinefabriek worden afgegeven aan een vergunninghouder~~. Deze afvalstoffen, en andere afvalstoffen die op of in het schip ontstaan gedurende de tijd dat het schip langs de inrichting ligt afgemeerd en die niet vallen onder de eerste situatie, van de werf moeten, bij afgifte als landstromen (dus niet als scheepsafval) worden gemeldafgevoerd. ~~Indien afval afkomstig van het schip wordt afgegeven als het schip op de werf of in de machinefabriek ligt, dan mag en~~ bij de afgifte mag geen gebruik worden gemaakt van een indirecte financieringsregeling voor scheepsafvalstoffen.

paragraaf 4.2.2

Na de bestaande tekst van deze paragraaf wordt toegevoegd

Tenslotte komen tot in werking treden van het structuurplan ook derden (zoals bunkerbedrijven) in aanmerking voor een vergunning voor het opslaan van aan de inrichting aangeboden KCA/KGA uit de scheepvaart dat door eigen bunkerschepen is ingezameld namens een inzamelaar (zie paragraaf 4.1.1). Voorwaarde voor het gebruik van een dergelijke vergunning voor het uitsluitend opslaan (opslaan als zelfstandige activiteit) van deze afvalstoffen is het bestaan van een schriftelijk vastgelegde samenwerkingsverband met een houder van een inzamelvergunning. In de vergunningen voor dergelijke inrichtingen worden op dit punt expliciete voorschriften opgenomen.

---

12. Sectorplan 13, teksten betreffende verduurzaamd hout

paragraaf 3.3, 6^e en 7^e alinea

Afvalhout wordt onderverdeeld in:

- onbehandeld hout (A-hout),
- geveerd, gelakt of verlijmd hout (B-hout), en
- verduurzaamd hout, ~~exclusief met waterglas verduurzaamd hout~~ (C-hout). C-hout wordt verder onderverdeeld in
  - gecreosoteerd (met koolwaterstoffen en teren bewerkt) hout en
  - gewolmaniseerd hout (CCA- en CC-hout); CCA-hout bevat naast koper en chroom ook arseen en is aangemerkt als gevaarlijk afval. CC-hout bevat eveneens wel koper en chroom, maar geen arseen en is niet aangemerkt als gevaarlijk afval, en
  - hout dat met andere middelen (fungiciden, insecticiden, boorhoudende verbindingen, quaternaire ammoniumverbindingen) is verduurzaamd.

A-hout en B-hout worden nuttig toegepast, met name als materiaalhergebruik in de houtvezelindustrie en de spaanplaatindustrie en als brandstof in onder meer energiecentrales. Product- en materiaalhergebruik van C-hout-CC- en CCA-hout is ongewenst vanwege de aanwezige verontreinigingen. Verwijderen door verbranden in een AVI is voor C-hout niet gewenst met het oog op de kwaliteitsafname van de AVI-reststoffen. CC- en CCA-hout worden in de praktijk nuttig toegepast in elektriciteitscentrales of gestort. ~~In de planperiode wordt Er~~ is een import-, handels-, en toepassingsverbod voor CC- en CCA-hout als product (Besluit met Arseenverbindingen behandeld hout Wms, Staatscourant mei 2004). Voor CC-hout wordt in zo'n verbod in de loop van de planperiode voorzien. Voor gecreosoteerd hout is de toepassing beperkt in het besluit PAK-houdende coatings en producten Wms 2003.

Wijziging minimumstandaard houtafval

Minimumstandaard

- De minimumstandaard voor onbehandeld (A-hout), geverfd, gelakt en verlijmd hout (B-hout) is nuttige toepassing.
- Voor ~~CC-hout en gewolmaniseerd CCA-hout~~ C-hout is de minimumstandaard storten. Verwerking in de vorm van producthergebruik, materiaalhergebruik en ~~andere vormen van~~ nuttige toepassing als brandstof of verwijderen door verbranden, is niet toegestaan wanneer d-waarbij – bijvoorbeeld door inzet van de daarbij gevormde reststoffen - diffuse verspreiding van de in het hout aanwezige metalen of PAK optreedt, of kan optreden zijn niet toegestaan.

13. Sectorplan 13, minimumstandaard dakafval, teermastiek, dakgrind

Minimumstandaard (toegestane verwerkingsroutes)

- De minimumstandaard voor bitumineus dakafval is verwijderen door ~~storten~~ verbranden.
- De minimumstandaard voor dakgrind is reinigen en nuttige toepassing van het grind. De restanten teer, bitumen en deposities uit de lucht mogen worden gestort.
- De minimumstandaard voor teermastiek is thermisch verwerken tenzij daarvoor geen capaciteit beschikbaar is. In dat geval mag het worden gestort. In afwachting van het beschikbaar komen van thermische verwerkingscapaciteit wordt verwijderen door storten toegestaan.
- De minimumstandaard voor composieten van bitumineus dakafval en teerhoudende dakbedekking is storten.

Overwegingen bij het vaststellen van de minimumstandaard

- De minimumstandaarden voor dakafval en teermastiek worden ondersteund door een stortverbod. Bitumineus dakafval kan in ieder geval verwerkt worden en daar wordt ook geen ontheffing van het stortverbod voor verleend. Voor teerhoudend dakafval is het verlenen van ontheffingen (en daarmee alsnog storten) toegestaan wanneer de exploitant van de stortplaats bij de aanvraag kan aantonen dan het niet door AVI's wordt geaccepteerd. Voor composieten van deze materialen is onvoldoende duidelijk of het materiaal ook werkelijk verwerkt kan worden en wordt gedurende de lopende beleidsperiode ontheffing verleend van het stortverbod.
- Gelet op de resultaten van het MER houdt de geformuleerde minimumstandaard voor teermastiek in dat verbranding in AVI, cementoven of circulerend wervelbed allen zijn toegestaan. Verwerking in een DTO wordt hier, op basis van de op dit moment beschikbare gegevens (MER-LAP), voor deze afvalstroom niet toe gerekend.
- De minimumstandaard voor bitumineus dakafval houdt in dat naast verbranden als vorm van verwijdering tevens alle andere vormen van verwerking zijn toegestaan zolang dit maar niet leidt tot storten.
- De minimumstandaarden voor bitumineus dakafval en ~~dakleer~~teermastiek sluiten aan bij de huidige praktijk, en zijn daarmee uitvoerbaar en bedrijfszeker en uit oogpunt van kosten aanvaardbaar. De minimumstandaard voor dakgrind is voorzetting van bestaand beleid, technisch uitvoerbaar en qua kosten aanvaardbaar.
- De aangegeven minimumstandaard voor dakgrind is milieuhygiënisch gewenst; nuttige toepassing als materiaalhergebruik bespaart het gebruik van primaire bouwstoffen en door middel van het reinigen wordt voorkomen dat ongewenste verontreinigingen onnodig worden verspreid.
- ~~Voor bitumineus dakafval en teermastiek is storten op dit moment de enige optie die voldoende bedrijfszeker is en voldoende capaciteit heeft om deze afvalstromen te kunnen verwerken. In de planperiode is uitbreiding van de verwerkingscapaciteit voor teermastiek voorzien, waardoor het storten hiervan kan worden beëindigd.~~
- De minimumstandaard sluit aan bij de resultaten van de milieuvergelijking in het MER.
- ~~Gelet op het niveau van verwerking dat in de minimumstandaard is vastgelegd Omdat uitvoer voor storten niet wordt toegestaan bestaat geen gevaar dat deze afvalstoffen bij uitvoer laagwaardiger worden verwerkt.~~

14. Sectorplan 13, paragrafen 5.1 en 5.3

paragraaf 5.1

~~In- en uitvoer van bouw- en sloopafval ten behoeve van verwijdering is in beginsel niet toegestaan. In- en uitvoer ten behoeve van storten wordt, op basis van nationale zelfvoorziening, in beginsel niet toegestaan.~~

In- en uitvoer van bouw- en sloopafval en/of laagcalorische fracties die ontstaan uit bewerking daarvan voor verbranden als vorm van verwijderen (verbranden in AVI's) wordt tot 1 januari 2007 niet toegestaan (zie ook beleidskader paragraaf 12.5.2). Na 1 januari 2007 wordt hiertegen geen bezwaar gemaakt.

In- en uitvoer voor verbranden als vorm van verwijdering van hoogcalorische fracties die zijn ontstaan bij bewerken van bouw- en sloopafval is wel toegestaan.

paragraaf 5.3

Het beleid ten aanzien van 'in- en uitvoer ten behoeve van sorteren' is beschreven in paragraaf 12.6 ~~hoofdstuk 12~~ van het beleidskader.

In aanvulling daarop geldt

- In- en uitvoer van bouw- en sloopafval en/of laagcalorische fracties ten behoeve van voorbereiding gevolgd door verwijdering wordt op grond van nationale zelfvoorziening tot 1 januari 2007 niet toegestaan. Vanaf 1 januari 2007 wordt geen bezwaar gemaakt op basis van nationale zelfvoorziening wanneer uit de kennisgeving blijkt dat minder dan 50 massaprocent van het niet waterige deel van het overgebrachte afval na de verbranding uiteindelijk wordt gestort. Overigens geldt voor bouw- en sloopafval, residuen van het bewerken daarvan, straalgrit en houtafval een stortverbod, zodat ook storten van Nederlands afval in eigen land voor deze stromen is uitgesloten.
- Tegen in- en uitvoer van bouw- en sloopafval en/of laagcalorische fracties ten behoeve van voorbereiding gevolgd door nuttige toepassing (R12) wordt in beginsel geen bezwaar gemaakt.

---

15. Sectorplan 14

paragraaf 3

3 Beleid

Het beleid voor verpakkingsafval is gericht op het bevorderen van preventie en het optimaliseren van afvalscheiding ten behoeve van nuttige toepassing van de verschillende verpakkingsmaterialen. Vertrekpunt daarbij is de Europese Richtlijn 94/62/EG betreffende verpakking en verpakkingsafval, gewijzigd door middel van de Europese Richtlijn 2004/12/EG, die in Nederland is omgezet in de Regeling verpakking en verpakkingsafval (Stb. 1997, nr. 125, 4 juli 1997) het Besluit beheer verpakkingen en papier en karton (Stb. 2005, 183). Lidstaten zijn op grond van ~~de~~ eerstgenoemde Europese richtlijn (art. 14) verplicht het beheer van verpakkingen en verpakkingsafval in een afvalbeheersplan uit te werken.

~~Ter uitvoering van de eerder genoemde regeling verpakkingen en verpakkingsafval is in 1997 het Convenant verpakkingen II afgesloten. Dit Convenant heeft op 4 december 2002 een opvolger in de vorm van het Convenant verpakkingen III gekregen dat een looptijd heeft tot 1-1-2006. De in dit convenant overeengekomen doelstellingen zijn opgenomen in paragraaf 3.2.~~

3.1 Preventiemogelijkheden

Preventie van verpakkingsafval richt zich primair op bedrijven, en krijgt in de planperiode op de volgende wijze invulling:

- ~~uitvoeringsprogramma 'Met preventie naar duurzaam ondernemen'. Dit is een programma voor en door overheden waarop in hoofdstuk 13.5 van het beleidskader wordt ingegaan.~~
- regulering via 8.40 AMvB's Wet milieubeheer en preventievoorschriften in de vergunningen. Voor verschillende bedrijfstakken zijn informatiebladen of handboeken opgesteld met mogelijkheden om preventie te realiseren. Het informatieblad 'Kantoorgebouwen' is hiervan een voorbeeld. Het bevoegd gezag gebruikt deze documenten bij het beoordelen van vergunningaanvragen.
- kwalitatieve preventiedoelstellingen in de Richtlijn 94/62/EG, gewijzigd door middel van de Europese Richtlijn 2004/12/EG, en de Regeling verpakking en verpakkingsafval het Besluit beheer verpakkingen en papier en karton. Deze doelstellingen gelden voor alle producenten en importeurs.

- ~~in het Convenant Verpakkingen III zijn afspraken over preventie opgenomen.~~
- de handreiking "wegen naar preventie bij bedrijven" van InfoMil. Dit betreft een integrale systematiek voor toepassing van preventie in vergunningverlening en handhaving in het kader van de Wet milieubeheer.

3.2 Inzamelen

In Nederland is geen aparte inzamelstructuur voor gebruikte verpakkingen uit huishoudens en bedrijven opgezet (zoals in omliggende landen met een 'groene punt' systeem). Verpakkingen uit huishoudens van glas en papier en karton worden sinds lange tijd door gemeenten ingezameld. Voor metalen en kunststof verpakkingen bestaat in de meeste gemeenten geen systeem voor gescheiden inzameling. Het overgrote deel van de metalen verpakkingen wordt uit het afval teruggewonnen door metalen uit de reststoffen van AVI's af te scheiden. In hoofdstuk 14 'Afvalscheiding' van het beleidskader is aangegeven en gemotiveerd welke materiaalstromen door consumenten en bedrijven aan de bron gescheiden moeten worden.

Voor bedrijven is de scheidingsverplichting vastgelegd in de Wet milieubeheervergunning of op grond van de 8.40 AMvB's Wet milieubeheer verplicht gesteld.

Krachtens het Besluit beheer verpakkingen en papier en karton is, anders dan tot en met 31 december 2005, de producent/importeur per 1 januari 2006 financieel verantwoordelijk voor de gescheiden inname of inname en nascheiding van door hem op de markt gebrachte verpakkingen. Daarnaast zijn in het besluit aparte bepalingen opgenomen voor kunststof drankenverpakkingen.

~~Het ontwerpbesluit beheer verpakkingen en papier en karton is op 17 december 2001 gepubliceerd in de Staatscourant. Na de inspraaktermijn zal het ontwerpbesluit nog worden genotificeerd bij de Europese Commissie en ter advies worden voorgelegd aan de Raad van State. In dit ontwerpbesluit is onder andere de verplichting voor de producent of importeur opgenomen om de door hem aan een ander ter beschikking gestelde verpakkingen of papier en karton, niet zijnde een verpakking, gescheiden in te nemen of na te scheiden en zorg te dragen voor het overig afvalbeheer. De regering en het parlement hebben ingestemd met invoering van dit besluit per 1 januari 2006 indien het bedrijfsleven vóór 1 januari 2005 de hoeveelheid flesjes en blikjes in het zwerfafval niet met tweederde heeft weten te reduceren (met als ijkpunt de uitgangssituatie van 50 miljoen blikjes en flesjes).~~

~~In het Convenant Verpakkingen III Besluit zijn de volgende doelstellingen resultaatsverplichtingen voor producenten en importeurs opgenomen:~~

Doelstellingen voor preventie en gescheiden inzameling van verpakkingsafval in 2006	
Preventie	De hoeveelheid verpakkingen van glas, papier en karton, metaal en kunststof mag in het jaar 2005 niet meer dan 2/3 van de procentuele stijging van het BBP sinds 1999 zijn toegenomen.
Nuttige toepassing verpakkingsafval	Papier/karton 75%
	Glas 90%
	Kunststoffen 37%
	Metalen 80%
	Hout 25%
Verwijderen van verpakkingsafval	< 850 kton in 2006

Resultaatverplichtingen op basis van het Besluit beheer verpakkingen en papier en karton	
Verpakkingsafval algemeen	
Materiaalhergebruik verpakkingsafval	65%
Nuttige toepassing verpakkingsafval	70 %
Materiaalhergebruik verpakkingsafval per soort	
Papier/karton	75%
Glas	90%
Kunststof drankenverpakkingen (≤ ½ liter)	55%
Kunststof drankenverpakkingen (> ½ liter)	95%
Overige kunststoffen	27%
Metalen	85%
Hout	25%

<u>Nuttige toepassing verpakkingsafval</u> Overige kunststoffen	45%
--	-----

Het Besluit beheer verpakkingen en papier en karton voorziet ook in de mogelijkheid om statiegeld in te voeren voor drankenverpakkingen ter hoogte van 10 eurocent voor meermalige en 25 eurocent voor éénmalige drankenverpakkingen. Van statiegeld vrijgestelde verpakkingen en dranken worden in artikel 9 van het Besluit vermeld. De betreffende artikelen zijn met het in werking treden van het besluit zelf nog niet van toepassing geworden, maar kunnen bij apart besluit later alsnog in werking worden gesteld.

paragraaf 4.2, formulering minimumstandaard

In de minimumstandaard voor de materiaalsoort kunststof wordt ter verduidelijking expliciet de stroom PET-flessen toegevoegd:

voor de materiaalsoort kunststof (bijvoorbeeld folies uit de HDO-sector en PET-flessen) is dit nuttige toepassing waarbij geldt dat van deze categorie het gescheiden ingezameld kunststofafval dat daarvoor geschikt is, als materiaal moet worden hergebruikt (bijvoorbeeld folies uit de HDO-sector).

paragraaf 4.2, laatste overweging bij de minimumstandaard

De wijze van ... dan de minimumstandaard. Op grond van het zelfvoorzieningsbeginsel wordt uitvoer ten behoeve van verwijderen storten in beginsel niet toegestaan. Gelet op ..... voor de overige verpakkingen.

paragraaf 5.1

In - en uitvoer van gescheiden ingezameld verpakkingsafval ten behoeve van storten verwijdering is op basis van nationale zelfvoorziening in beginsel niet toegestaan.

In- en uitvoer voor verbranden als vorm van verwijdering van gescheiden ingezameld hoogcalorisch verpakkingsafval of hoogcalorische deelstromen die ontstaan bij het bewerken van gescheiden ingezameld verpakkingsafval is wel toegestaan. Voor laagcalorisch gescheiden ingezameld verpakkingsafval of daaruit afgescheiden fracties wordt in- en uitvoer ten behoeve van verbranden als vorm van verwijdering tot 1 januari 2007 in beginsel niet toegestaan. Na die datum wordt hiertegen in beginsel geen bezwaar gemaakt.

paragraaf 6

De minister van VROM is ingevolge de Europese Richtlijn 94/62/EG, gewijzigd door middel van de Europese Richtlijn 2004/12/EG, verplicht jaarlijks aan de Europese Commissie te rapporteren hoeveel verpakkingen van papier en karton, glas, kunststoffen, metalen en hout nieuw op de markt zijn gebracht en hoeveel van deze verpakkingsmaterialen jaarlijks wordt hergebruikt. Producenten en importeurs zijn ingevolge artikel 8 van het Besluit beheer verpakkingen en papier en karton verplicht jaarlijks de minister hierover te rapporteren.

Onderdeel van het Convenant Verpakkingen vormt een monitoringsprotocol waarin is vastgelegd op welke wijze de hoeveelheid op de markt gebrachte verpakkingen en de hoeveelheid nuttig toegepaste verpakkingen wordt gemonitord. De Commissie verpakkingen rapporteert jaarlijks de resultaten van de monitoring. Tevens is in de Regeling verpakking en verpakkingsafval een rapportageplicht voor de producent of importeur opgenomen.

---

16. Sectorplan 17

paragraaf 4.3.2, laatste overweging bij de minimumstandaard “verpakkingen van verfafval e.d.”

De wijze van verwerking in het buitenland is in een aantal gevallen laagwaardiger dan de minimumstandaard. Op grond van het zelfvoorzieningsbeginsel wordt uitvoer ten behoeve van verwijderen door storten in beginsel niet toegestaan.

paragraaf 4.3.2, laatste overweging bij de minimumstandaard “verpakkingen van overige afvalstoffen”

Gelet op het niveau van verwerking dat in de minimumstandaard is vastgelegd, bestaat geen gevaar dat de afvalstroom bij uitvoer laagwaardiger wordt verwerkt dan de minimumstandaard. Op grond van het zelfvoorzieningsbeginsel wordt uitvoer ten behoeve van verwijderen door storten in beginsel niet toegestaan.

paragraaf 5

5.1 Verwijderen

In- en uitvoer van niet gereinigde gebruikte chemicaliënverpakkingen, zowel verpakkingen van verfafval als overige chemicaliënverpakkingen (zoals van gewasbeschermingsmiddelen) ten behoeve van verwijderingstorten is op basis van nationale zelfvoorziening in beginsel niet toegestaan.

De bestaande verwijderingsstructuur in Nederland is onder meer bestemd voor het verbranden als vorm van verwijderen van verpakkingen van verfafval en verpakkingen van overige gevaarlijke afvalstoffen. Daarom kan invoer alleen worden toegestaan bij een overschot aan verwijderingscapaciteit en uitvoer bij een tekort aan capaciteit. In geval invoer zou leiden tot verdringing van ander Nederlands afval dat moet worden verbrand als vorm van verwijdering en dat tengevolge van die invoer zou moeten worden gestort, of wanneer uitvoer zou leiden tot onvolledige benutting van de in Nederland beschikbare capaciteit, wordt in beginsel bezwaar gemaakt tegen respectievelijk in- en uitvoer.

In afwijking van het hiervoor staande, is uitvoer van een partij verpakkingen van verfafval en verpakkingen van overige gevaarlijke afvalstoffen wel toegestaan als wordt aangetoond dat iedere verpakking in die partij voor nuttige toepassing kan worden ingezet.

Voor verpakkingen van verfafval is in het algemeen nuttige toepassing mogelijk. Hierom wordt in- en uitvoer ten behoeve van verwijderen door verbranden uitsluitend toegestaan voor partijen waarvoor nuttige toepassing niet mogelijk is. Bij de kennisgeving dient, bijvoorbeeld door middel van een vergelijking van de samenstelling van de betreffende afvalstroom en de acceptatiecriteria uit de vergunning van verwerkers conform de minimumstandaard, te worden gemotiveerd waarom nuttige toepassing niet mogelijk is.

In- en uitvoer ten behoeve van verwijderen door verbranden van overige chemicaliënverpakkingen (d.w.z. anders dan verpakkingen van verfafval) wordt in beginsel toegestaan.

5.2 Nuttige toepassing

Het (cryogeen) scheiden van verpakkingen en inhoud wordt ingedeeld als R12 wanneer (op basis van droge stof) het teruggewonnen metaal en/of de andere delen die in een later stadium (bijvoorbeeld als brandstof) daadwerkelijk nuttig worden toegepast, ten minste 50 massaprocent uitmaken van de oorspronkelijke afvalstof.

Niet gereinigde gebruikte chemicaliënverpakkingen, waaronder gewasbeschermingsmiddelen, staan niet op de groene, oranje of rode lijsten van de EVOA. Voor niet genoemde afvalstoffen is bij grensoverschrijdende overbrenging de procedure van de rode-lijst-afvalstoffen van toepassing.

---

17. Sectorplan 19, paragraaf 5.1

In- en uitvoer van kunststofafval ten behoeve van verwijderingstorten is op basis van nationale zelfvoorziening in beginsel niet toegestaan.

In- en uitvoer voor verbranden als vorm van verwijdering van hoogcalorisch kunststofafval of hoogcalorische deelstromen die ontstaan bij het bewerken van kunststofafval is ~~wel~~ toegestaan. Vanaf 1 januari 2007 vervalt de beperking tot hoogcalorisch afval en wordt in- en uitvoer voor verbranden als vorm van verwijdering van alle kunststofafval of deelstromen die ontstaan bij het bewerken van kunststofafval toegestaan.

---

18. Sectorplan 21, paragraaf 5.2

De hele paragraaf wordt vervangen door de volgende tekst:

Het terugwinnen van metalen of het sorteren van metaalmengsels is een handeling van nuttige toepassing (R12) wanneer het teruggewonnen metaal dat in een later stadium daadwerkelijk nuttig worden toegepast ten minste 50 massaprocent uitmaakt van de oorspronkelijke afvalstof.

Bij de terugwinning van metalen kan van deze algemene regel ten aanzien van het onderscheid nuttige toepassing / verwijdering (de 50% regel) naar beneden worden afgeweken. Dit wordt van geval tot geval beoordeeld. Hierbij wordt in beginsel slechts naar beneden afgeweken wanneer in ieder geval wel ten minste 50 massaprocent van de hoeveelheid die van de betreffende metalen in de afvalstof aanwezig is voor nuttige toepassing wordt teruggewonnen.

---

19. Sectorplan 22

paragraaf 2

Op basis van de Circulaire streefwaarden en interventiewaarden bodemsanering (DBO 1999226863) wordt grond ingedeeld in schone, licht verontreinigde en ernstig verontreinigde grond.

In dit sectorplan is het beleid uitgewerkt voor reinigbare en niet-reinigbare ernstig verontreinigde grond. Deze grond komt vrij bij het ontgraven van de bodem in het kader van bodemsanering of in het kader van grondverzet bij (bouw)activiteiten, zoals de aanleg van infrastructuur en herinrichting van gebieden. Voor licht verontreinigde grond bevat het sectorplan alleen beleid op het gebied van de in- en uitvoer.

~~Op basis van de Circulaire streefwaarden en interventiewaarden bodemsanering (DBO 1999226863) wordt grond ingedeeld in schone, licht verontreinigde en ernstig verontreinigde grond.~~

Het beleid in dit sectorplan is niet van toepassing op:

- schone en licht verontreinigde grond die vrijkomt na ontgraven (behoudens voor in- en uitvoer waarvoor voor deze stroom wel beleid is geformuleerd in paragraaf 5). Het beleid voor schone en licht verontreinigde grond is gegeven in de nota 'Grond grondig bekeken' en is gericht op het volledig nuttig toepassen van de grond als bodem of in werken.
- schone en verontreinigde baggerspecie (zie hiervoor het baggerspeciebeleid).
- de grootschalige winning van zand en klei (zie hiervoor het ontgrondingenbeleid).

paragraaf 4.2

Reinigbare, ernstig verontreinigde grond kan worden gereinigd door middel van thermische, natte of biologische reinigingstechnieken³. Welke reinigingstechniek wordt toegepast is afhankelijk van de ingangconcentraties aan anorganische en organische verontreinigingen en de fysisch/chemische samenstelling van de grond. ~~De verontreinigde grond dient volgens de meest geëigende methode te worden gereinigd.~~

Immobilisatie (koud en thermisch) is ..... nauwelijks toegepast.

De verontreinigde grond dient volgens de meest geëigende methode te worden gereinigd, of door middel van immobilisatie geschikt te worden gemaakt voor nuttige toepassing.

formulering minimumstandaard

De minimumstandaard voor het be- en verwerken van ernstig verontreinigde grond is bewerking-reiniging volgens de meest geëigende methode tot herbruikbare grond die voldoet aan de kwaliteitseisen van het Bouwstoffenbesluit of immobilisatie tot een bouwstof die op basis van het Bouwstoffenbesluit nuttig kan worden toegepast. Een uitzondering geldt voor ernstig verontreinigde grond waarvoor ~~het SCG SenterNovem~~ heeft aangegeven dat deze niet reinigbaar is. Voor deze niet-reinigbare grond is de minimumstandaard verwijderen door storten.

laatste overweging bij de minimumstandaard

- Met betrekking tot immobilisatie geldt dat deze techniek op grond van de minimumstandaard niet mag worden ingezet op **reinigbare** ernstig verontreinigde grond, maar wel op **niet-reinigbare** ernstig verontreinigde grond. Dit is in lijn met het beleid voor ernstig verontreinigde grond uit de nota 'Grond grondig bekeken' en sluit aan bij de huidige praktijk. Op basis van de minimumstandaard kunnen marktpartijen zowel voor reinigbare als voor niet-reinigbare grond kiezen voor immobilisatie als alternatief voor reinigen respectievelijk storten.

---

³ In het Handboek bodemsaneringstechnieken (Sdu ISBN 90 12 08334 6) zijn thermische, natte en biologische reiniging beschreven.

onder kader minimumstandaard

~~Voor zover ten behoeve van koude immobilisatie de meest geëigende methode blijkt voor het verwerken van een partij niet-reinigbare verontreinigde grond is, in afwijking van hoofdstuk 16 van het beleidskader, het mengen van deze grond met daarvoor benodigde grond- en hulpstoffen toegestaan.~~

paragrafen 5 en 6

5 In- en uitvoer

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor in- en uitvoer zijn opgenomen in hoofdstuk 12 van het beleidskader. De uitwerking voor ~~ernstig~~ verontreinigde grond is hierna gegeven.

5.1 Verwijderen

In- en uitvoer van ~~ernstig~~ verontreinigde grond ten behoeve van verwijdering is op basis van nationale zelfvoorziening in beginsel niet toegestaan. Dit geldt echter niet voor PCB-houdende grond die wordt gereinigd tot een nuttig toepasbaar product, en waarvan de bewerking uitsluitend vanwege de aanwezigheid van PCB's als verwijdering moet worden aangemerkt (zie ook sectorplan 24).

5.2 Nuttige toepassing

Verontreinigde grond staat niet vermeld op een van de lijsten bij de EVOA. Dit betekent dat voor de overbrenging van grond de procedure voor rode-lijst-afvalstoffen moet worden gevolgd.

In beginsel wordt geen bezwaar gemaakt tegen in- en uitvoer van verontreinigde grond voor nuttige toepassing. De verontreinigde grond moet dan wel reinigbaar zijn of geschikt zijn voor immobilisatie, waarvoor primair wordt getoetst aan de acceptatievoorwaarden uit de vergunning van de beoogde ontvanger. Om te bepalen of de verontreinigde grond te reinigen is, wordt op basis van de Ministeriele Regeling 'Beoordeling reinigbaarheid grond bodemsanering 2000' een beoordeling gemaakt. Bij de kennisgeving dient dan ook de voor de beoordeling benodigde informatie te worden overgelegd (analyses), waaruit kan worden opgemaakt dat de betreffende grondstroom reinigbaar is door de ontvanger kan worden verwerkt tot materiaal dat binnen geldende normen nuttig kan worden toegepast. Wanneer de grond geschikt is om na reiniging of immobilisatie nuttig te worden toegepast reinigbaar is en na reiniging nuttig wordt toegepast, is invoer toegestaan onder de voorwaarde dat de vrachten die onverhoopt onvoldoende reinigbaar blijken om nuttig te worden toegepast verontreinigde grond moeten worden teruggevoerd naar het land van herkomst wanneer in de praktijk de reiniging onvoldoende is of blijkt te zijn om de grond als herbruikbare grond toe te passen.

Ook wordt in beginsel geen bezwaar gemaakt tegen invoer van ~~ernstig~~ verontreinigde grond, als de grond in Nederland wordt gereinigd en vervolgens het residu of het residu en de gereinigde grond worden teruggevoerd naar het land van herkomst.

Uitvoer van ~~ernstig~~ verontreinigde grond is slechts toegestaan wanneer deze reinigbaar is en geschikt is om na reiniging of immobilisatie in het land van ontvangst na reiniging nuttig wordt toegepast.

6 Monitoring

De Werkgroep Afvalregistratie verzamelt gegevens over de hoeveelheden (ernstig verontreinigde) grond die gestort of nuttig toegepast worden op stortplaatsen.

~~Het SCG SenterNovem~~ beschikt door het afgeven van niet-reinigbaarheidsverklaringen over gegevens van ~~ernstig~~ verontreinigde grondstromen die naar stortplaatsen gaan.

---

20. Sectorplan 23, paragrafen 4.3.2, 4.8.2 en 5.1

paragraaf 4.3.2

Naast de voornoemde minimumstandaard wordt eveneens het verbranden met terugwinning van chloor door gespecialiseerde bedrijven toegestaan. ~~Het verbranden van categorie III afgewerkte olie in een DTO ten behoeve van vernietiging van laagcalorische gevaarlijke afvalstoffen is eveneens toegestaan.~~

paragraaf 4.8.2

De zin onder het kader van de minimumstandaard "~~Naast deze minimumstandaard .... eveneens toegestaan.~~" wordt geschrapt.

paragraaf 5

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor in- en uitvoer zijn opgenomen in hoofdstuk 12 van het beleidskader. De uitwerking voor oliehoudende afvalstoffen is hierna gegeven. Algemeen geldt dat bij kennisgevingen betreffende olie en oliehoudende afvalstoffen altijd het PCB-gehalte dient te worden opgegeven.

paragraaf 5.1

~~In- en uitvoer van oliehoudende afvalstoffen ten behoeve van storten die niet nuttig toegepast kunnen worden, is, op basis van nationale zelfvoorziening, in beginsel niet toegestaan. De bestaande specifieke verwijderingsstructuur is onder meer bestemd voor het verbranden als vorm van verwijderen van de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen. Tegen in- en uitvoer voor verbranden als vorm van verwijderen van deze afvalstoffen wordt in beginsel dan ook bezwaar gemaakt. Uitvoer wordt wel toegestaan wanneer de verwerkingscapaciteit in Nederland niet toereikend is, terwijl invoer wel kan worden toegestaan wanneer dat niet leidt tot verdringing van andere afvalstoffen waarvoor verbranden als vorm van verwijderen de minimumstandaard is.~~

In- en uitvoer ten behoeve van verwijderen door verbranden van oliehoudende afvalstoffen wordt alleen toegestaan voor partijen waarvoor nuttige toepassing niet mogelijk is. Bij de kennisgeving dient, bijvoorbeeld door middel van een vergelijking van de samenstelling van de betreffende afvalstroom en de acceptatiecriteria uit de vergunningen van verwerkers, te worden aangetoond dat nuttige toepassing niet mogelijk is.

---

21. Sectorplan 24

paragraaf 4.2.1, laatste overweging bij de minimumstandaard "PCB-houdende apparaten"

De wijze van verwerking in het buitenland is in een aantal gevallen laagwaardiger dan de minimumstandaard. Op grond van ~~het zelfvoorzieningsbeginsel voor verwijderen~~ nationale zelfvoorziening wordt uitvoer ten behoeve van verwijderen door storten in beginsel niet toegestaan.

paragraaf 4.2.2, laatste overweging bij de minimumstandaard "PCB-houdende olie"

De wijze van verwerking in het buitenland is in een aantal gevallen laagwaardiger dan de minimumstandaard. Op grond van ~~het zelfvoorzieningsbeginsel voor verwijderen~~ nationale zelfvoorziening wordt uitvoer ten behoeve van verwijderen door storten in beginsel niet toegestaan.

paragraaf 5.1

Aangezien PCB's op grond van EG-richtlijn 96/59 dienen te worden vernietigd, wordt alle in- en uitvoer van PCB-houdende apparaten, PCB-houdende olie en overige PCB-houdende afvalstoffen aangemerkt als in- en uitvoer voor verwijdering. Invoer ten behoeve van verwijdering, binnen de kaders van het beleid, is in beginsel toegestaan.

Uitvoer van PCB-houdend afval ten behoeve van storten verwijdering is in beginsel niet toegestaan, tenzij is vastgesteld dat het PCB-houdende afval conform de PCB-richtlijn wordt verwijderd. Uitvoer van PCB-houdende olie ten behoeve van verbranden als vorm van verwijdering wordt in beginsel toegestaan.

Invoer van PCB-houdende afvalstoffen is, op basis van de minimumstandaard alleen mogelijk wanneer de PCB's worden vernietigd.

Invoer van met PCB's verontreinigde grond wordt alleen toegestaan wanneer bij de kennisgeving informatie wordt overgelegd (analyses), waaruit kan worden opgemaakt dat (1) de PCB's worden vernietigd conform de vereisten van de EU-regelgeving en (2) de betreffende grond door de ontvanger kan worden verwerkt tot materiaal dat binnen geldende normen (bijvoorbeeld Bouwstoffenbesluit) nuttig kan worden toegepast.

Hierbij geldt als de voorwaarde dat de individuele vrachten grond moeten worden teruggevoerd naar het land van herkomst wanneer deze onverhoopt onvoldoende reinigbaar blijken om deze nuttig toe te passen.

22. Sectorplan 25

paragraaf 5.2, tweede tekstblok

Shredderafval kan, afhankelijk van het metaalgehalte en het terug te winnen metaal, nuttig worden toegepast. Bij een metaalgehalte van 50% of hoger is hHet toetsingskader als opgenomen in sectorplan 21 'Metaalafvalstoffen' ~~is dan van toepassing.~~

Bij een metaalgehalte onder de 50 massaprocent is sprake van nuttige toepassing wanneer de som van e componenten die nuttig worden toegepast (metalen, kunststoffen) ten minste 50 massaprocent van de afvalstof betreft. Bij verwerking die zich specifiek richt op het hergebruik van de metaalfraction kan ook bij een lager percentage dan 50% sprake zijn van nuttige toepassing mits ten minste 50 massaprocent van de in het afval aanwezige metaal daadwerkelijk wordt hergebruikt of voor hergebruik later of elders geschikt wordt gemaakt. In- en uitvoer van shredderafval ten behoeve van nuttige toepassing wordt toegestaan.

---

23. Sectorplan 27, paragraaf 5.1

In- en uitvoer ten behoeve van thermische verwerking is in beginsel toegestaan, ~~tenzij het een afvalstroom betreft waarvoor capaciteitsregulering geldt en verwerking in een DTO de aangewezen route is.~~ In- en uitvoer ten behoeve van lozen is in beginsel niet toegestaan vanwege het feit dat industrieel afvalwater is gedefinieerd als afvalwater, dat niet kan worden gezuiverd tot een op het oppervlaktewater te lozen restwater. Uitvoer voor lozen wordt in beginsel toegestaan wanneer de lozingsnormen op de locatie van bestemming dit toestaan, maar op basis van paragraaf 12.4 van het beleidskader kan van deze lijn worden afgeweken en alsnog bezwaar worden gemaakt tegen uitvoer.

---

24. Sectorplan 28: hieronder is het nieuwe sectorplan opgenomen

1 Achtergrondgegevens

1. Belangrijkste afvalstoffen	slachtafval, kadavers (waaronder gezelschapsdieren), diermeel
2. Belangrijkste bronnen	slachterijen, veehouders, dierenartsen, destructiebedrijven
3. Aanbod in 2004 (in Nederland)	344 kton categorie 1 en 2 materiaal.
4. % nuttige toepassing in 2004	99% (circa 45% van het categorie 1 en 2 materiaal wordt tijdens destructieproces afgevoerd als waterdamp)
5. % verwijdering in 2004	1%
6. Verwacht aanbod in 2006	354 kton categorie 1 en 2 materiaal
7. Verwacht aanbod in 2012	350 kton
8. Bijzondere kenmerken	Euralcodes: 02.01.02 en alle categorieën onder 02.02

2 Afbakening sectorplan

In dit sectorplan is het beleid uitgewerkt voor dierlijk afval. Onder dierlijk afval wordt al het afval verstaan dat onder de werkingssfeer van de Verordening dierlijke bijproducten (1774/2002) tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten (kortweg Verordening dierlijke bijproducten) valt. Met dierlijke bijproducten worden in deze Verordening alle dierlijke producten bedoeld, die niet voor menselijke consumptie bestemd zijn.

Voor alle handelingen met dierlijk afval **is de Verordening leidend** ten opzichte van de Wet milieubeheer (Wm). Dit sectorplan is aanvullend ten aanzien van het beleid voor opslag en verwerking.

In de Verordening dierlijke bijproducten wordt een driedeling in dierlijke bijproducten gehanteerd op basis van gezondheids- en veterinaire risico's, te weten respectievelijk categorie 1-, 2- en 3-materiaal. Het onderscheid tussen de groepen is gebaseerd op een afnemend risico voor mens en dier.

Categorie 1 materiaal bevat het grootste risico voor mens en dier, hieronder wordt onder meer verstaan:

- Gespecificeerd risicomateriaal (o.a. ruggemerg, hersenen van herkauwers) en kadavers die dit materiaal bevatten
- Kadavers (en delen daarvan) van met BSE besmette dieren
- Kadavers (en delen daarvan) van andere dieren dan vee en wilde dieren

- Kadavers (en delen daarvan) van wilde dieren waarvan wordt vermoed dat die met een op mens of dier overdraagbare ziekte zijn besmet
- Kadavers (en delen daarvan) van proefdieren
- Dierlijk materiaal met residuen van verboden of gevaarlijke stoffen
- Keukenafval en etensresten uit internationale middelen van vervoer
- Mengsels met categorie 1 materiaal

Categorie 2 materiaal bevat materialen die minder gevaarlijk worden geacht, maar zeker niet in de voedselketen terecht dienen te komen. Te denken valt aan:

- Mest en inhoud van het maagdarmkanaal
- Slibben, vetten en materialen uit afvoerleidingen
- Producten met residuen diergeneesmiddelen
- Andere kadavers dan die onder categorie 1-materiaal vallen

Categorie 3 materiaal is materiaal dat, al dan niet nadat het een bewerking heeft ondergaan, in een aantal gevallen geschikt wordt geacht om als grondstof voor veevoer te dienen. Belangrijke stromen zijn:

- Vlees ongeschikt of (om commerciële redenen) niet bestemd voor menselijke consumptie
- Huiden, hoeven, veren e.d. afkomstig van voor het slachten goedgekeurde dieren
- Dierlijke bijproducten verkregen bij de productie van voor menselijke consumptie bestemde producten (restmaterialen, mis-producties)
- Voormalige voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong
- Etensresten en groente-, fruit en tuinafval (gft-afval) afkomstig van huishoudens.

Dierlijk afval en bewerkt dierlijk afval, zoals diermeel, zijn afvalstoffen. Het predikaat afvalstof blijft minimaal gehandhaafd totdat (bewerkt) dierlijk afval als grondstof in een productieproces wordt ingezet. Bij het opslaan en verbranden van diermeel blijft sprake van een afvalstof.

Het beleid in dit sectorplan is grotendeels niet van toepassing op gft-afval, keukenafval (inclusief swill) en mest. Voor gft-afval en keukenafval wordt verwezen naar sectorplan 9 'Organisch afval'. Voor mest is in het LAP geen beleid geformuleerd. Wel stelt de Verordening dierlijke bijproducten eisen aan alle bedrijven die categorie 3 materiaal verwerken, waaronder ook composteer- en vergistingsbedrijven die gft-afval, swill en voormalige voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong verwerken. Al deze bedrijven moeten daarom worden erkend op basis van de Verordening (zie paragraaf 4). Ten aanzien van een deel van de eisen ten aanzien van composteren en vergisten heeft Nederland een derogatie tot 31 december 2006. Dan treden de eisen ten aanzien van validering van processen en reductie van pathogenen in compost en in werking. Tot die tijd geldt nationale regelgeving.

3 *Beleid*

Het beleid voor dierlijk afval is gericht op het waarborgen van de volksgezondheid en het minimaliseren van veterinaire risico's.

Het belangrijkste juridisch kader voor de inzameling, opslag en verwerking van dierlijk afval is in de Verordening en daaruit voortvloeiende uitvoeringsbesluiten en -regelingen beschreven. Europese Verordeningen zijn rechtstreeks werkend. Nationale wetgeving (zoals het Destructiebesluit) voorziet in noodzakelijke uitvoeringsvoorschriften, strafbaarstelling en overgangsmaatregelen. In aanvulling hierop, regelt de Destructiewet zaken waar de Verordening niet in voorziet. Naar verwachting eind 2006 of in 2007 zal de Destructiewet worden vervangen door een nieuw hoofdstuk in de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren.

De minister van LNV is de eerste verantwoordelijke voor de uitvoering van Verordening dierlijke bijproducten. De Voedsel en Warenautoriteit (VWA) van het ministerie van LNV is in veel gevallen aangewezen als de bevoegde autoriteit en ziet toe op de naleving van de Verordening.

Het ministerie van LNV is momenteel bezig het nationale destructiebeleid – dat zich voornamelijk richt op de inzameling van dierlijke bijproducten en de financiering van inzameling en verwerking – te evalueren. Het bestel heeft als belangrijkste kenmerken dat inzameling en verwerking van (de meeste stromen) categorie 1- en 2-materiaal zijn voorbehouden aan erkende verwerkingsbedrijven, die daartoe exclusieve werkgebieden toegewezen krijgen. In de loop van 2006 zal een besluit worden genomen of dit bestel wordt herzien, opdat meer marktwerking op dit gebied mogelijk wordt.

Het programma alternatieve verwerking slachtafvallen (PAV) richt zich in deze planperiode op het stimuleren van alternatieve verwerkingsmethoden. Het programma is bedoeld om na te gaan of alternatieven op slachterij niveau economisch rendabel te maken zijn, en of dat binnen de kaders van de Wm inpasbaar is. Hierdoor kan de marktwerking worden bevorderd. Het programma wordt uitgevoerd door SenterNovem, in opdracht van LNV en in overleg met gemeenten en provincies.

De Europese regelgeving rondom dierlijke bijproducten is complex en nog volop in ontwikkeling. Nadat de Verordening dierlijke bijproducten van kracht is geworden zijn al vele aanpassingen, overgangsmaatregelen en derogaties doorgevoerd. Deze ontwikkelingen zullen zich ook na inwerkingtreding van deze wijziging van het LAP voortzetten.

Op dit moment is de Europese Commissie van oordeel dat op de overbrenging van dierlijk afval zowel de EVOA als de Verordening dierlijke bijproducten van toepassing is. In Nederland wordt deze lijn gevolgd. Bij de herziening van de EVOA wordt specifiek op de samenloop van de EVOA en de Verordening dierlijke bijproducten ingegaan. In de wijziging van de EVOA is aangegeven dat overbrengingen van afvalstoffen die onder Verordening dierlijke bijproducten vallen en waarop uit hoofde van die Verordening of andere daarmee samenhangende wetgeving soortgelijke of strengere procedurele bepalingen van toepassing zijn, zijn uitgezonderd van de procedurele bepalingen van deze Verordening. De nieuwe EVOA treedt in de loop van 2007 in werking.

3.1 *Preventiemogelijkheden*

Ten aanzien van het voorkomen danwel beperken van het ontstaan van dierlijk afval zijn gezondheidkundige en veterinaire aspecten leidend, en in mindere mate milieuoverwegingen. Naar verwachting neemt de hoeveelheid dierlijk afval de komende jaren af door onder meer de ontwikkelingen binnen de agrarische sector in Nederland. Dit vindt echter niet plaats in het kader van het afvalstoffenbeleid.

3.2 *Inzamelen en opslaan*

Tot 2000 werd dierlijk afval voor het overgrote deel nuttig toegepast als materiaal, met name als veevoeder. Om veterinaire en volksgezondheidsrisico's te verminderen is het toepassen van verwerkte dierlijke eiwitten in diervoeders eind 2000 beperkt. Het nationale beleid inzake de inzameling van dierlijk afval wordt, zoals hierboven aangegeven, momenteel door LNV herzien.

Het opslaan van dierlijk afval dient milieuhygiënisch verantwoord plaats te vinden. In de Wm-vergunning kunnen hiertoe voorschriften worden opgenomen.

3.3 *Be- en verwerken*

Dierlijk afval wordt, na een voorbereiding, momenteel op grote schaal verwijderd door verbranden of nuttig toegepast als brandstof. Op 1 juli 2001 is de Europese TSE Verordening 999/2001 in werking getreden. De reeds genoemde Verordening dierlijke bijproducten is op 1 mei 2003 in werking getreden. De TSE-Verordening verbiedt het vervoederen aan landbouwhuisdieren van bepaalde dierlijke bijproducten, om de terugkeer van die producten in de voedselketen te voorkomen. De Verordening dierlijke bijproducten geeft aan welke (andere) voorbereidings-, verwerkings- en verwijderingstechnieken er zijn.

4 *Aspecten van vergunningverlening*

Voor de algemeen geldende bepalingen bij vergunningverlening wordt verwezen naar 'Toelichting bij de sectorplannen'. Aanvullingen op en afwijkingen van deze algemeen geldende bepalingen zijn hierna gegeven.

Alle inrichtingen die dierlijke bijproducten opslaan, be- of verwerken moeten in het bezit zijn van een erkenning op basis van de Verordening dierlijke bijproducten. De minister van LNV, voor deze de Voedsel- en Warenautoriteit, is bevoegd gezag voor het afgeven en controleren van de erkenningen op grond van de Verordening dierlijke bijproducten. Om erkend te kunnen worden moet worden voldaan aan de eisen die in de Verordening dierlijke bijproducten aan de erkenning worden gesteld. Dit zijn eisen met betrekking

tot onder meer de algemene hygiëne, inrichting van bedrijfsruimten en verwerkingsnormen, toezicht op de productie, de validatieprocedures, het afvalwater en de residuen.

Als een afvalverbrandingsinstallatie aan de eisen van de Richtlijn Verbranden (2000/76) voldoet, hoeft voor verbranding van dierlijke bijproducten geen separate erkenning te worden afgegeven in het kader van de Verordening. Dit is anders bij dierencrematoria.

In Nederland is de Richtlijn Verbranden geïmplementeerd in de Besluit Verbranding Afvalstoffen Wet milieubeheer (BVA). Inrichtingen die een vergunning hebben op basis van het BVA, worden daarmee geacht te zijn erkend om dierlijke bijproducten te mogen verwerken.

Voor het verzamelen, opslaan en verwerken van dierlijk afval, waaronder inbegrepen het verwijderen van diermeel (door verbranden) en nuttig toepassen als brandstof, is een Wm-vergunning vereist.

4.1 Inzamelen en opslaan

Op grond van de Destructiewet mag categorie 1 en 2 materiaal, behoudens uitzonderingen, slechts worden ingezameld, opgeslagen én verwerkt door verwerkingsbedrijven die beschikken over een erkenning op grond van artikel 13 van de Verordening en aan wie een exclusief werkgebied is toegewezen. Ten aanzien van categorie 1 materiaal is er in Nederland vooralsnog één bedrijf (Rendac in Son), dat erkend is om dit in te zamelen en op te slaan.

Uitzonderingen hierop zijn etensresten afkomstig van internationaal opererende middelen van vervoer, kaders van gezelschapsdieren (voor zover deze worden begraven of gecremeerd in een erkend crematorium), kadavers van paarden (voor zover deze worden gecremeerd in een erkend crematorium), mest en de van het maagdarmkanaal gescheiden inhoud van het maagdarmkanaal, kadavers van pelsdieren (mits deze worden onthuid in een erkend intermediair bedrijf) en dierlijke bijproducten die met toestemming van de VWA worden gebruikt voor onderwijs, diagnose en onderzoek. De inzameling van deze producten mag door elk bedrijf gebeuren dat voldoet aan de eisen gesteld in de Verordening. De opslag van deze producten mag in erkende intermediaire bedrijven gebeuren.

Voor het vervoeren, verzamelen, verhandelen en bemiddelen van al het dierlijk afval in Nederland is vermelding op de VIHB-lijst verplicht. Ook zijn de verplichtingen voortkomend uit 'Besluit melden van bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen' van toepassing op handelingen met dierlijk afval. Voor de opslag van dierlijk afval is zowel een Wm- vergunning als een erkenning op basis van de Verordening dierlijke bijproducten nodig. De vergunningvoorschriften voor verantwoorde, tijdelijke opslag van diermeel zijn opgenomen in het rapport 'Verifiëring milieu-eisen voor opslag van diermeel' (DHV 2001).

4.2 Be- en verwerken

Een verwerkingsbedrijf dat categorie 1 en 2 materiaal bewerkt moet over een erkenning beschikken die wordt verleend door de Minister van LNV en moet een exclusief werkgebied zijn toegewezen. In Nederland is momenteel één bedrijf (Rendac) operationeel dat categorie 1 materiaal verwerkt. Rendac is verplicht om voor de totale productie van diermeel over afzetmogelijkheden te beschikken. De uitzonderingen genoemd in paragraaf 4.1 zijn ook voor be- en verwerken van toepassing. Zo worden etensresten afkomstig van internationale middelen van vervoer in Nederland verbrand in AVI's.

Feitelijk wordt in Nederland ook al het categorie 2 materiaal verwerkt in het categorie 1 verwerkingsbedrijf. Composteerinstallaties die categorie 2 materiaal (anders dan mest) verwerken bestaan (nog) niet in Nederland.

Categorie 3-materiaal wordt in het algemeen verwerkt door nuttige toepassing in technische producten (als cosmetica, farmaceutische producten), compostering, vergisting en voeder voor gezelschapsdieren.

Minimumstandaard (toegestane verwerkingsroutes)

De Verordening dierlijke bijproducten geeft per categorie dierlijk afval aan welke wijze van verwerking toegestaan is. De VWA, namens het ministerie van LNV, toetst verwerkingsroutes aan deze Verordening en geeft de noodzakelijke erkenning af. De Verordening biedt voor lidstaten geen ruimte om beperkingen op te leggen ten aanzien van de toegestane verwerkingsroutes.

Overwegingen bij het vaststellen van de minimumstandaard

- Op grond van de Verordening dierlijke bijproducten is voor categorie 1 materiaal toegestaan: directe verbranding of voorbereiding gevolgd door verbranding of stort. Storten verdient hierbij, uit milieu-overwegingen, niet de voorkeur.

- Voor categorie 2 is als verwerkingswijze toegelaten dezelfde verwerkingswijzen als voor categorie 1 plus (na een voorbewerking) als materiaalhergebruik in bepaalde technische toepassingen, meststoffen en bodemverbeters.
- Voor categorie 3 materiaal staat de Verordening toe: directe verbranding, composteren, vergisten en toepassingen als petfood, technische en farmaceutische toepassingen. Voor de minimumstandaard voor gft-afval en etensresten wordt verwezen naar sectorplan 9.

De minimumstandaard betekent dat in beginsel alleen vergunning mag worden verleend voor het thermisch verwerken van onbewerkt categorie 1 en 2 materiaal (bevoegd gezag: LNV). Na bewerking (tot diermeel) biedt de Verordening een aantal andere mogelijkheden tot toepassing. In Nederland is het inzetten van diermeel als brandstof de operationele techniek. Onder voorwaarden zijn er voor categorie 3 materiaal ruimere mogelijkheden. Verwerking van dierlijk afval in diervoeders voor landbouwhuisdieren is in beginsel niet toegestaan.

5 *In- en uitvoer*

Op de in- en uitvoer van dierlijk afval is, zoals in paragraaf 3 aangegeven, voornamelijk de EVOA van toepassing. De bezwaargronden van hoofdstuk 12 van het beleidskader zijn dus van toepassing. Ook de Verordening dierlijke bijproducten stelt voorwaarden aan de in- en uitvoer. Zoals in paragraaf 3 van dit sectorplan aangegeven, zijn voornamelijk in beginsel beide Europeesrechtelijke administratieve regimes van toepassing op de in- en uitvoer van dierlijk afval. Na inwerkingtreding van de gewijzigde EVOA verandert dit.

5.1 *Verwijderen*

Invoer van dierlijke bijproducten voor verwijdering wordt op basis van de Verordening niet toegestaan.

In- en uitvoer van bewerkt dierlijk afval (waaronder diermeel en van dierlijke vetten) ten behoeve van storten is op basis van het zelfvoorzieningsbeginsel van de EVOA in beginsel niet toegestaan.

In- en uitvoer ten behoeve van verwijderen door verbranden van diermeel en van dierlijke vetten wordt toegestaan.

5.2 *Nuttige toepassing*

Op basis van de Verordening dierlijke bijproducten wordt invoer uit derde landen slechts beperkt toegestaan en over het algemeen alleen voor nuttige toepassing. Invoer uit lidstaten is voor categorie 1- en 2-materiaal vergunningplichtig en wordt slechts bij uitzondering toegestaan. Invoer uit lidstaten van verwerkt categorie 1-materiaal en verwerkte eiwitten van categorie 2-materiaal idem. Ook het invoerbeleid van LNV – met betrekking tot intraverkeer - wordt op dit moment geëvalueerd.

Op basis van de EVOA wordt in- en uitvoer van bewerkt dierlijk afval voor nuttige toepassing in beginsel toegestaan.

6 *Monitoring*

Op basis van de Verordening dierlijke bijproducten en het Besluit Melden is al het dierlijk afval onderhevig aan vergaande eisen inzake registratie en monitoring.

---

25. Sectorplan 31, paragrafen 2, 4.2.2 en 5.1

paragraaf 2

Aan deze paragraaf wordt toegevoegd:

In dit sectorplan worden CFK's, HCFK's en halonen verstaan die stoffen die als zodanig zijn aangemerkt in Verordening (EG) 2037/2000.

paragraaf 4.2.2

Voor (geregenereerde) (H)CFK's en halonen waarvan de handel en het gebruik verboden is, wordt regeneratie met als doel inzet als koudemiddelen niet meer toegestaan. Bij de verwerking van deze koudemiddelen heeft verwerking tot zoutzuur en fluorwaterstof de voorkeur boven verbranden. Voor de overige koudemiddelen en halonen wordt het beleid dat is gericht op regeneratie door middel van destillatie voortgezet voorzover het gebruik van de geregenereerde stoffen in Nederland is toegestaan.

Voor de HCFK's blijft regeneratie mogelijk voorzover het gaat om inzet in bestaande installaties. Bij overige koudemiddelen, waaronder CFK's en halonen, heeft verwerking tot zoutzuur en fluorwaterstof de voorkeur boven verbranden.

Op basis van Verordening (EG) 2037/2000 dienen halonen, behoudens enkele in bijlage VII van deze verordening genoemde toepassingen waar nog halonen geïnstalleerd mogen zijn en waar deze nog bijgevoeld mogen worden, te worden vernietigd. In de praktijk is de Nederlandse halonenbank voornamelijk verantwoordelijk voor de gehele werkwijze betreffende de be- en bewerking van halonen. In het geval dat halonen niet in aanmerking komen voor 'kritische toepassing' is de enige verwerkingsmethode verbranden, al dan niet in combinatie met terugwinning van energie en/of componenten.

In Duitsland is een hoogwaardige verwerkingstechniek beschikbaar waarmee de, door middel van destillatie, van olie en water ontdane koudemiddelen thermisch worden omgezet in zoutzuur (HCl) en fluorwaterstofzuur (HF).

Minimumstandaard

De minimumstandaard voor (halogeenhoudende) koudemiddelen en halonen is verwijderen door verbranden. Voor halonen is, behoudens toepassingen als bedoeld in bijlage VII van Verordening (EG) 2037/2000, in beginsel alleen vernietiging door verbranden toegestaan.

Overwegingen bij het vaststellen van de minimumstandaard

- De minimumstandaard sluit aan op de bestaande wijze van verwerking van koudemiddelen in het afvalstadium en is daarmee uitvoerbaar en bedrijfszeker.
- Verwerking conform de minimumstandaard wordt algemeen aanvaard als kosteneffectief.
- De minimumstandaard is een voortzetting van het bestaande beleid en is uit oogpunt van milieueffecten doelmatig gebleken.
- Aangezien het gebruik van geregenereerde HCFK's ~~en halonen~~ wordt teruggedrongen geldt dat regeneratie van HCFK's ~~en halonen~~ is toegestaan, zolang het gebruik van de geregenereerde stoffen is toegelaten.
- Verbranding van gehalogeneerde koudemiddelen, met terugwinning van zoutzuur en fluorkoolwaterstofzuur is een bestaande verwerkingstechniek die ook deze planperiode is toegestaan. Verbranding van gehalogeneerde koolwaterstoffen komt eveneens voor vergunning in aanmerking.
- Het niveau van verwerking dat in de minimumstandaard is vastgelegd komt overeen met de gangbare wijze van verwerking in het buitenland.

Gelet op het komende verbod tot gebruik van HCFK's en halonen worden vergunningen voor het regenereren hiervan verleend voor een periode van maximaal 5 jaar.

paragraaf 5.1

In- en uitvoer van afvalstoffen vallend onder dit sectorplan ten behoeve van storten is op basis van nationale zelfvoorziening in beginsel niet toegestaan. Omdat dit sectorplan gevaarlijk afval betreft, valt verbranden als vorm van verwijderen onder de capaciteitsregulering (zie beleidskader, paragraaf 5.6).

~~Tegen in- en uitvoer ten behoeve van verwijderen door verbranden van deze afvalstoffen wordt in beginsel dan ook geen bezwaar gemaakt. Uitvoer wordt wel toegestaan wanneer de verwerkingscapaciteit in Nederland niet toereikend is, terwijl invoer wel kan worden toegestaan wanneer dat niet leidt tot verdringing van andere afvalstoffen waarvoor verbranden als vorm van verwijderen de minimumstandaard is.~~

Als restrictie hierbij geldt dat in- en uitvoer van monostromen regeneerbare halogeenarme oplosmiddelen ten behoeve van verwijderen door verbranden uitsluitend wordt toegestaan voor partijen waarvoor destillatie gericht op materiaalhergebruik niet mogelijk is. Bij de kennisgeving dient hiertoe informatie te worden geleverd teneinde te kunnen toetsten aan criteria voor destilleerbaarheid uit paragraaf 4.1.2 van dit sectorplan.

paragraaf 5.2

Tegen in- en uitvoer van oplosmiddelen en residuen van bewerking daarvan ten behoeve van nuttige toepassing wordt in beginsel geen bezwaar gemaakt.

In de EG-verordening betreffende de ozonlaag afbrekende stoffen (Nr. 2037/2000) zijn regels opgenomen met betrekking tot de in- en uitvoer van producten met CFK's en halonen. Concreet betekent dit dat voor HCFC's in- of uitvoer ten behoeve van nuttige toepassing mogelijk is (destilleren en gebruiken in bestaande koelinstallaties) maar voor CFK's en halonen niet. Voor halonen wordt overbrenging alleen toegestaan ten behoeve van verbranding (= D10; zie paragraaf 5.1). In afwijking van het voorgaande wordt overbrenging van halonen ten behoeve van nuttige toepassing wel toegestaan wanneer dit geschiedt ten behoeve van een kritische toepassing als genoemd in Verordening (EG) 2037/2000.

---

26. Sectorplan 32

paragraaf 4.1.2, minimumstandaard

De minimumstandaard voor het be- en verwerken van arseensulfideslib is ~~het verminderen van de uitloging door het binden van het arseen aan calcium en vervolgens verwijderen door storten op een G2-deponie~~ daarvoor geschikte deponie.

paragraaf 4.1.2, overwegingen bij de minimumstandaard

- De minimumstandaard sluit aan op de bestaande wijze van verwerking en is daarmee uitvoerbaar en bedrijfszeker en uit oogpunt van kosten aanvaardbaar.
- ~~De minimumstandaard is in overeenstemming met het streven om uitloging van milieubelastende stoffen op stortplaatsen te beperken, wanneer een hoogwaardiger wijze van verwerking niet mogelijk is. Ondanks de aangegeven minimumstandaard is het streven om te komen tot een hoogwaardiger verwerking dan immobilisatie van arseensulfideslib gevolgd door storten op een G2-deponie~~ daarvoor geschikte deponie.
- ~~De wijze van verwerking in het buitenland is in een aantal gevallen laagwaardiger dan de minimumstandaard. Op grond van het zelfvoorzieningsbeginsel wordt uitvoer ten behoeve van storten in beginsel niet toegestaan. Uitvoer voor storten in een daarvoor geschikte deponie wordt toegestaan voorzover dit past binnen de kaders van paragraaf 18.2 van het beleidskader.~~

paragraaf 4.2.2

~~In bepaalde gevallen kunnen Cyanidehoudende hardingszouten en nitriet/nitraathoudende hardingszouten kunnen, al dan niet na vermenging met elkaar, worden verwerkt. In Nederland is een verwerker voor deze afvalstoffen operationeel met voldoende capaciteit. De hardingszouten worden door pyrolyse en smelten verwerkt tot een immobilisaat. Het is onduidelijk in hoeverre dit immobilisaat nuttig kan worden toegepast.~~

paragraaf 4.2.2, minimumstandaard

De minimumstandaard voor het be- en verwerken van hardingszouten is storten op een ~~G2-deponie~~ daarvoor geschikte deponie, al dan niet na bewerking. Het oplossen van hardingszouten in veel water, waarna behandeling in een ONO plaatsvindt, is niet toegestaan.

paragraaf 4.2.2, tweede overweging bij de minimumstandaard

- Storten is de terugvaloptie totdat duidelijkheid bestaat omtrent de mogelijkheden om hardingszouten te bewerken en nuttig toe te passen. Met storten worden de risico's op verspreiding van toxische stoffen beperkt, en is daarom uit milieuoogpunt acceptabel. Ondanks de aangegeven minimumstandaard is het streven om te komen tot een hoogwaardiger verwerking dan bewerken van hardingszouten gevolgd door storten op een ~~G2-deponie~~ daarvoor geschikte deponie. De minimumstandaard sluit het opwerken van hardingszouten tot een toepasbaar immobilisaat niet uit.

paragraaf 4.2.2, vierde overweging bij de minimumstandaard

- Gelet op het niveau van verwerking dat in de minimumstandaard is vastgelegd bestaat geen gevaar dat dit afval bij uitvoer laagwaardiger wordt verwerkt. Uitvoer voor storten in een daarvoor geschikte deponie wordt toegestaan voorzover dit past in binnen de kaders van paragraaf 18.2 van het beleidskader.

paragraaf 4.3.2, overwegingen bij de minimumstandaard “metaalhoudende kunststofadditieven”

- De minimumstandaard sluit aan op de meest hoogwaardige wijze van verwerking die in Nederland operationeel is. Daarmee is de minimumstandaard bij een techniek die in praktijk aanwezig is en is daarmee uitvoerbaar en bedrijfszeker.
- Een laagwaardiger wijze van verwerking is uit oogpunt van milieueffecten ongewenst.
- De wijze van verwerking in het buitenland is in een aantal gevallen laagwaardiger dan de minimumstandaard. Op grond van het zelfvoorzieningsbeginsel wordt uitvoer Uitvoer ten behoeve van storten wordt in beginsel niet toegestaan.

paragraaf 4.2.2, minimumstandaard, laatste aandachtspunt

- De minimumstandaard voor het be- en verwerken van kwikseleenhoudend residu is afscheiden van kwik tot een concentratie, waarbij het storten op een C2-deponie daarvoor geschikte deponie is toegestaan.

paragraaf 4.4.2, laatste overweging bij de minimumstandaard

- De wijze van verwerking in het buitenland is in een aantal gevallen laagwaardiger dan de minimumstandaard. Gelet op het tegengaan van verspreiding van met name kwik in het milieu is toch gekozen voor deze minimumstandaard. Op grond van het zelfvoorzieningsbeginsel wordt uitvoer ten behoeve van storten in beginsel niet toegestaan. Uitvoer van kwikseleenhoudend residu voor storten in een daarvoor geschikte deponie wordt toegestaan voorzover dit past in binnen de kaders van paragraaf 18.2 van het beleidskader.

paragraaf 4.5.2, laatste aandachtspunt van de minimumstandaard

- De minimumstandaard ... wordt toegepast. De minimumstandaard voor het be- en verwerken van zwavelhoudende afvalstoffen met een asrest groter dan 5% op gewichtsbasis, en voor zuurteer is verwijderen door storten op de C2-deponie een daarvoor geschikte deponie .

paragraaf 4.5.2, vierde overweging bij de minimumstandaard

- Wanneer door bewerking van zwavelhoudende afvalstoffen storten op een C3-deponie mogelijk is, heeft dit de voorkeur boven storten op ~~de~~ C2-deponie.

paragraaf 5.1

In- en uitvoer Invoer voor verwijdering door storten wordt op basis van nationale zelfvoorziening in beginsel voor geen van de in dit sectorplan genoemde afvalstoffen wordt in beginsel niet toegestaan. Uitvoer van C2-afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan wordt in beginsel toegestaan voorzover dit past binnen de kaders van paragraaf 18.2 van het beleidskader.

Voor kwikhoudend C1-afval en andere C1-afvalstoffen geldt dat uitvoer ten behoeve van verwijdering in een ondergrondse deponie in beginsel niet wordt toegestaan. Van deze beleidslijn kan worden afgeweken als de ontdoener ten genoegen van de Minister van VROM heeft aangetoond dat kosten noch moeite zijn gespaard bij het vinden of ontwikkelen van preventiemaatregelen en/of een verwerkingsmogelijkheid.⁴

Tegen in- en uitvoer voor verwijderen door verbranden voor afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan wordt in beginsel geen bezwaar gemaakt.

paragraaf 5.2

Voor zwavelhoudende afvalstoffen geldt dat uitvoer ten behoeve van nuttige toepassing is toegestaan. ~~De overige gevaarlijke afvalstoffen komen niet in aanmerking voor nuttige toepassing.~~ In- en uitvoer van kwikhoudend afval voor nuttige toepassing is toegestaan, als ten minste 50% van de oorspronkelijke afvalstof nuttig wordt toegepast en het kwik wordt terug gewonnen.

⁴ Brief van de Minister van VROM d.d. 14 mei 1993 aan de Tweede Kamer (nr. 23163, vergaderjaar 1992-1993).

27. Sectorplan 33, paragraaf 5.1 en 5.2

paragraaf 5.1

De behandeling van metaalhoudende afvalwaterstromen door middel van ONO waarbij geen metaalterugwinning materiaalterugwinning plaatsvindt, wordt beschouwd als een voorbehandeling voor storten, tenzij het ONO-slib als geheel nuttig wordt toegepast, bijvoorbeeld als bouwstof. In- en uitvoer ten behoeve ONO zonder metaalterugwinning als voorbehandeling voor storten wordt in beginsel niet toegestaan

paragraaf 5.2

Tegen in- en uitvoer van zuren, basen en metaalhoudende afvalwaterstromen voor nuttige toepassing wordt in beginsel geen bezwaar gemaakt. Dit betekent tevens dat in- en uitvoer ten behoeve ONO gevolgd door volledige nuttige toepassing van het slib, bijvoorbeeld als bouwstof, in beginsel wordt toegestaan.

Het terugwinnen van metalen of andere niet-waterige componenten uit waterige afvalstromen is een handeling van nuttige toepassing (R12) wanneer - op basis van droge stof - het teruggewonnen metaal en/of overige componenten die in een later stadium daadwerkelijk nuttig worden toegepast, ten minste 50 massaprocent uitmaken van de oorspronkelijke afvalstof.

~~Vanwege de diversiteit in baden, edelmetalen, verontreinigingen en verwerkingsmogelijkheden wordt geen percentage genoemd om het onderscheid aan te duiden tussen nuttige toepassing en verwijderen. Van kan van de algemene regel voor het onderscheid nuttige toepassing / verwijdering bij materiaalterugwinning (de 50% regel) kan voor metaalafvalstoffen naar beneden worden afgeweken. Een en ander zal van geval tot geval worden beoordeeld. Bij die beoordeling zal ook worden betrokken in hoeverre er mogelijkheden bestaan ook andere fracties uit de afvalstof terug te winnen. Als voor een bepaald geval een lager percentage is vastgesteld en de nuttige toepassing van metalen is aangemerkt als de gangbare wijze van verwerking in het buitenland, dan dienen de metalen ook daadwerkelijk nuttig te worden toegepast.~~

Hierbij wordt in beginsel slechts naar beneden afgeweken wanneer in ieder geval ten minste 50 massaprocent van de hoeveelheid die van de betreffende metalen in de afvalstof aanwezig is voor nuttige toepassing wordt teruggewonnen.

---

28. Sectorplan 34

paragraaf 5.1

In beginsel is in- en uitvoer ten behoeve van verwijdering van fotografisch gevaarlijk afval niet toegestaan voor stromen waarvoor nuttige toepassing mogelijk is.

paragraaf 5.2

Tegen uitvoer ten behoeve van nuttige toepassing van fotografisch gevaarlijk afval wordt in beginsel geen bezwaar gemaakt, indien fotografisch gevaarlijk afval in het buitenland in mindere mate nuttig wordt toegepast dan in Nederland het geval zou zijn. Hierbij kan zowel de nuttige toepassing van het zilver als van de anorganische componenten in de reststoffen een rol spelen.

~~Van de algemene regel over het onderscheid tussen nuttige toepassing en verwijdering bij materiaalterugwinning (de 50% regel van paragraaf 4.5.1 van het beleidskader) kan voor fotografisch gevaarlijk afval naar beneden worden afgeweken. Dat betekent dat ook bij lagere percentages dan 50% in- en uitvoer voor nuttige toepassing kan worden toegestaan. Een en ander wordt van geval tot geval beoordeeld~~

Het terugwinnen van zilver of andere niet-waterige componenten uit vloeibaar fotografisch gevaarlijk afval is een handeling van nuttige toepassing (R12) wanneer

- (1) op basis van droge stof het teruggewonnen metaal en/of overige componenten die in een later stadium daadwerkelijk nuttig worden toegepast, ten minste 50 massaprocent uitmaken van de oorspronkelijke afvalstof (50%-regel).
- (2) ten minste 50% van het in het afval aanwezige zilver wordt teruggewonnen uit een afvalstroom waarvan op moment van overbrengen het gehalte aan zilver hoger is dan 50 mg/l voor zwart/wit fixeer, zwart-wit ontwikkelaar en/of mengsels van deze afvalstoffen of hoger dan 100 mg/l voor bleekfixeer, kleurontwikkelaar en/of mengsels van deze afvalstoffen (afwijken naar beneden van de 50%-regel)

Bijlage 1 LAP-wijziging van mei 2004

Besluit tot vaststelling van een wijziging van het Landelijk afvalbeheerplan 2002-2012 22 maart 2004 / Nr. SAS 2004026954

De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
Gelet op de artikelen 10.3 en 10.13 van de Wet milieubeheer;

Besluit:

Vast te stellen een wijziging van het Landelijk afvalbeheerplan 2002-2012, die als bijlage bij dit besluit is opgenomen.

Dit besluit met de toelichting zal zonder bijlage in de Staatscourant worden geplaatst. De bijlage wordt ter inzage gelegd in de bibliotheek van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Rijnstraat 8 te Den Haag.

Den Haag, 22 maart 2004

*De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
P.L.B.A. van Geel*

Toelichting

Op 27 januari 2003 is het Landelijk afvalbeheerplan 2002-2012 (LAP) vastgesteld (Stcrt. 23, 2003), conform artikel 10.3 van de Wet milieubeheer. In artikel 10.13 van de Wet milieubeheer is bepaald dat het LAP kan worden gewijzigd en dat met betrekking tot die wijziging de artikelen 10.4 tot en met 10.11 en 10.12, eerste lid, van overeenkomstige toepassing zijn.

In paragraaf 3.5 van het LAP is bepaald dat een tussentijdse wijziging nodig kan zijn door wijziging van EG-regelgeving, de jurisprudentie of technische omstandigheden met betrekking tot het afvalbeheer, waarmee door bestuursorganen bij de uitvoering rekening moet worden gehouden.

Op 13 februari 2003 heeft het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen twee uitspraken gedaan over het onderscheid tussen verbranden van afvalstoffen als vorm van nuttige toepassing en verbranden als vorm van verwijderen (arresten C-228/00 en C-458/00). Deze arresten maken het noodzakelijk dat het LAP tussentijds wordt gewijzigd en dat de tekst van het LAP in overeenstemming wordt gebracht met de arresten.

De wijziging wordt tevens gebruikt om de LAP teksten over sorteren en over het vergunningstelsel voor het inzamelen van scheepsafvalstoffen aan te passen, onduidelijkheden weg te nemen en fouten te herstellen.

De wijzigingen zijn in de oorspronkelijke teksten van het LAP aangebracht, waarna het integrale gewijzigde LAP opnieuw in twee aparte publicaties wordt uitgegeven (deel 1 en deel 2+3). De twee publicaties van 3 februari 2003 komen te vervallen.

De inwerkingtreding van de wijziging van het LAP is geregeld in artikel 10.12 van de Wet milieubeheer. Het gewijzigde LAP geldt met ingang van de dag waarop vier weken zijn verstreken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt in de Staatscourant.

*De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
P.L.B.A. van Geel*

Staatscourant 19 april 2004, nr. 74 / pag. 11

Bijlage 2 LAP-wijziging van mei 2005

Besluit tot vaststelling van een wijziging van het Landelijk afvalbeheerplan 2002-2012 29 maart 2005 / Nr. SAS2005033483

De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
Gelet op de artikelen 10.3 en 10.13 van de Wet milieubeheer;

Besluit:

Vast te stellen een wijziging van het Landelijk afvalbeheerplan 2002-2012. De wijziging is als bijlage bij dit besluit opgenomen.

Dit besluit, de bijlage en de toelichting zullen in de Staatscourant worden geplaatst.

Den Haag, 29 maart 2005

*De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
P.L.B.A. van Geel*

Toelichting

Op 27 januari 2003 is het Landelijk afvalbeheerplan 2002-2012 (LAP) vastgesteld (Stcrt. 23, 2003) en op 22 maart 2004 is het gewijzigde LAP vastgesteld (Stcrt. 74, 2004), conform artikel 10.3 van de Wet milieubeheer.

In paragraaf 3.5 van het LAP is bepaald dat een tussentijdse wijziging nodig kan zijn door wijziging van EG-regelgeving, de jurisprudentie of technische omstandigheden met betrekking tot het afvalbeheer, waarmee door bestuursorganen bij de uitvoering rekening moet worden gehouden.

In 2003 heeft de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State meerdere malen geoordeeld over het gestelde in paragraaf 12.6 van het LAP van januari 2003 (uitspraken van 23 oktober 2003, nrs. 200306132, 200306133, 200306138 en 200306409 en van 26 november 2003, nrs. 200306642 en 200306543). In die paragraaf wordt voorgeschreven op welke wijze moet worden gegarandeerd dat afzonderlijke vrachten afvalstoffen waarop een algemene kennisgeving bij in- en uitvoer voor sorteren betrekking heeft, dezelfde fysische en chemische eigenschappen hebben. Het oordeel van de Voorzitter is dat als een bedrijf niet de in het LAP genoemde handelwijzen gebruikt, dus geen gebruik maakt van een sorteerinstallatie of van selectief inzamelen na scheiding aan de bron, niet op voorhand kan worden bepaald dat de afvalstoffen dan niet aan de kennisgeving voldoen.

In 2004 heeft de Voorzitter gelijklopende voorlopige voorzieningen getroffen betreffende dit onderwerp (uitspraken van 5 oktober 2004, nrs. 200406086 en 200406087 en van 20 oktober 2004, nr. 200407383/1). Het gaat dan om paragraaf 12.3 van het gewijzigde LAP van maart 2004.

Als gevolg van deze uitspraken en om uitwerking te geven aan toezeggingen aan de Europese Commissie op dit punt, is besloten om het LAP met voorrang op dit onderwerp aan te passen, vooruitlopend op een meer uitgebreide wijziging van het LAP medio 2005. De wijziging houdt in dat in paragraaf 12.3.1 van het LAP het gebruik van een sorteerinstallatie of het selectief inzamelen na scheiding aan de bron niet meer als enige methoden worden genoemd om te kunnen voldoen aan de voorwaarde van dezelfde fysische en chemische eigenschappen. Na de wijziging mag ook een andere, door de kennisgever te onderbouwen methode worden gebruikt. In dat geval moet de kennisgever echter wel aantonen dat het resultaat van zijn methode gelijkwaardig is aan het resultaat dat kan worden bereikt met een systematische sortering door middel van een sorteerinstallatie of selectief inzamelen na scheiding aan de bron.

De inwerkingtreding van de wijziging van het LAP is geregeld in artikel 10.12 van de Wet milieubeheer. Het gewijzigde LAP geldt met ingang van de dag waarop vier weken zijn verstreken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt in de Staatscourant.

*De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
P.L.B.A. van Geel*

Bijlage

De wijzigingen van het Landelijk afvalbeheerplan betreffen:

- a) Hoofdstuk 12, paragraaf 12.3.1, tweede tekstblok (bladzijde 138).
De passage "Om dergelijke gemengde stromen met een algemene kennisgeving uit te mogen voeren, zal de kennisgever ten minste de volgende informatie over moeten leggen:"
wordt gewijzigd in:
"Om voor de uitvoer van deze gemengde stromen gebruik te mogen maken van een procedure van algemene kennisgeving, zijn de in artikel 28, eerste lid, van de EVOA gehanteerde termen "dezelfde fysische en chemische eigenschappen" vertaald naar eisen met betrekking tot de samenstelling. De kennisgever dient bij uitvoer te garanderen dat de afzonderlijke vrachten over te brengen afvalstoffen waarop de algemene kennisgeving betrekking heeft, zodanig zijn samengesteld dat zij vallen binnen de bandbreedten die zijn genoemd in onderdeel 2 van deze paragraaf.
Dit betekent dat bij een aanvraag om dergelijke gemengde stromen met een algemene kennisgeving uit te mogen voeren, de kennisgever ten minste de volgende informatie moet overleggen:"
- b) Hoofdstuk 12, paragraaf 12.3.1, onder punt 1, de regels 4 tot en met 6 (bladzijde 138).
De passage "Een partij afvalstoffen met dezelfde fysische en chemische samenstelling dient te worden bereikt door het gebruik van een sorteerinstallatie of door selectief inzamelen na scheiding aan de bron"
wordt gewijzigd in:
"Een partij afvalstoffen met dezelfde fysische en chemische samenstelling kan worden bereikt door het gebruik van een sorteerinstallatie, selectief inzamelen na scheiding aan de bron of een andere, door de kennisgever te onderbouwen methode. In het laatste geval moet de kennisgever aantonen dat het resultaat van zijn methode(n) gelijkwaardig is aan het resultaat dat kan worden bereikt met een systematische sortering door middel van een sorteerinstallatie of selectief inzamelen na scheiding aan de bron."
- c) Hoofdstuk 12, paragraaf 12.3.1, het kader, tweede en derde tekstblok (bladzijde 139).
Het tweede en derde tekstblok ("Een partij afvalstoffen met dezelfde fysische en chemische samenstelling in verschillende vrachten ..... door middel van een sorteerinstallatie.") worden vervangen door de volgende drie tekstblokken:
"Een partij afvalstoffen met dezelfde fysische en chemische samenstelling in verschillende vrachten kan op meerdere manieren worden bereikt. De afvalstoffen kunnen bijvoorbeeld over een sorteerinstallatie worden geleid die ten minste voorziet in scheiding van (zeef)zand, steenachtig materiaal, herbruikbare monostromen, zoals hout of metaal, en een niet-herbruikbaar residu. Een dergelijke sorteerinstallatie bestaat doorgaans uit meerdere van de volgende componenten: een windzifter of trommelzeef waarin windziftresidu of zandachtig materiaal wordt afgescheiden, een sorteerband of -straat gericht op de afscheiding van herbruikbare monostromen en een overloop van de sorteerband.
Een andere manier om een partij afvalstoffen met dezelfde fysische en chemische samenstelling in afzonderlijke vrachten te bereiken, is door scheiding aan de bron gevolgd door selectieve inzameling. De kennisgever moet dan aantonen dat hij de ondoener contractueel verplicht om zijn afvalstoffen gescheiden aan te bieden en dat hij die afvalstoffen selectief inzamelt.
Dezelfde fysische en chemische samenstelling in afzonderlijke vrachten kan ook door andere, door de kennisgever te onderbouwen methoden worden bereikt. Het resultaat van deze methoden moet gelijkwaardig zijn aan het resultaat dat bereikt kan worden met een systematische sortering door middel van een sorteerinstallatie of selectief inzamelen."

*De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
P.L.B.A. van Geel*

Staatscourant 6 april 2005, nr. 66 / pag. 35